

ΕΚΚΛΗΣΙΑ

ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΕΤΟΣ ΟΓ'

ΤΕΥΧ. Α'

ΙΩ. ΓΕΝΝΑΔΙΟΥ 14 - 115 21 ΑΘΗΝΑΙ ΤΗΛ. 72.18.308

15 ΙΟΥΝΙΟΥ 1996

ΑΡΙΘ. 10

Ἡ ποιότης τῶν τηλεοπτικῶν προγραμμάτων*

Τὰ σημειωθέντα στὰ δύο τελευταῖα ἄρθρα μας περὶ τῆς ὑποβαθμίσεως τῆς ποιότητος τῶν τηλεοπτικῶν προγραμμάτων ἐπιβάλλουν τὴ λήψι μέτρων γιὰ τὴν θεραπευτικὴ ἢ προληπτικὴ ἀντιμετώπισι τῆς ὑφισταμένης παθολογικῆς καταστάσεως. Ἀλλὰ ποῖες εἶναι οἱ γενικὲς δεοντολογικὲς ἀρχές, στὶς ὁποῖες πρέπει νὰ στηριχθῆ μία τελεσφόρος γενικὴ προσπάθεια;

1) Ἐν πρώτοις πρέπει νὰ ἐφαρμόζωνται οἱ ἤδη ὑφιστάμενες νομικὲς διατάξεις γιὰ τὴν

Τοῦ κ. **ΕΥΑΓΓΕΛΟΥ Δ. ΘΕΟΔΩΡΟΥ**

Ὁμοτ. Καθηγητοῦ τοῦ Παν/μίου Ἀθηνῶν
Τακτικοῦ Μέλους τῆς «Εὐρωπαϊκῆς Ἀκαδημίας
τῶν Ἐπιστημῶν καὶ τῶν Τεχνῶν»

ποιότητα τῶν τηλεοπτικῶν προγραμμάτων. Τὸ Ραδιοτηλεοπτικὸ Συμβούλιο — ἔστω μὲ μεγάλη καθυστέρησι — ἐπέβαλε προσφάτως πρόστιμα γιὰ τὴ μεγάλη χρονικὴ διάρκεια, ὅπως καὶ γιὰ τὴν ποιότητα μερικῶν διαφημίσεων. Ἀλλὰ οἱ παρεκτροπές, ποὺ τιμωρήθηκαν, εἶναι σταγῶν μέσα στὸν ὠκεανὸ τῶν ἐκφυλιστικῶν φαινομένων, ποὺ ἤδη ἔχουν καταδικασθῆ στὸν Τύπο.

2) Ἐπανειλημμένως ἐκ διαφόρων ἀφορμῶν ἔχει τονισθῆ ἀπὸ τὸν γράφοντα, ὅτι σ' ἓνα ἐλεύθερο δημοκρατικὸ καθεστῶς τὸ ἰδεώδες εἶναι ἡ πνευματικὴ καὶ ἡ καλλιτεχνικὴ δημιουργία νὰ μὴ χρειάζωνται προληπτικὴ λογοκρισία, ἀλλὰ νὰ αὐτοελέγχωνται μὲ αὐτολογοκρισία καὶ μὲ συναίσθησι τῆς κοινωνικῆς τῶν εὐθύνης. Αὐτὸ βεβαίως δὲν ἔχει καμιά σχέσι

μὲ τὸ δικαίωμα καὶ τὴν ὑποχρέωσι τῆς προστατευτικῆς κρατικῆς ποινικῆς νομοθεσίας, τῆς δικαστικῆς ἐξουσίας καὶ τῶν ἀστυνομικῶν ἀρχῶν νὰ προστατεύουν μὲ κατασταλτικὰ μέτρα ἰδίως τοὺς ἀνωρίμους πολίτες καὶ τὴ νεολαία ἐκ τῶν παντὸς εἶδους ἐπιβουλῶν ἐναντίον τοῦ πνευματικοῦ ἀνοσοποιητικοῦ συστήματος αὐτῶν. Τὸ δημοκρατικὸ κράτος ἔχει ὑποχρέωσι νὰ πράττη αὐτό, ὅπως ἔχει ὑποχρέωσι νὰ περιορίζη τόσο τὴν ἐλευθερίαν στὴ διάθεσι τῶν ναρκωτικῶν, ὅσον καὶ τὴν ἐλευθερίαν στὶς ἐκδηλώσεις τῆς πανουργίας τῆς —χωριζομένης ἀπὸ τὴν ἀρετὴ— ἐπιστήμης, στὴν κοινωνικὴ ἀδικία, στὴν πραγματοποίησι τῶν ἰδιοτελῶν σκοπῶν τῆς οἰκονομικῆς ὀλιγαρχίας κ.τ.τ. Εἶναι λοιπὸν ἀσυνεπεῖς καὶ ἀντιφάσκουν πρὸς τὸν ἑαυτὸν τους ὅσοι στὸν τομέα τῆς ἐπιβολῆς κατασταλτικῶν μέτρων γιὰ τὸν περιορισμὸ τῆς ἀσυδοσίας τῶν τηλεοπτικῶν καναλιῶν ὀμιλοῦν γιὰ «σκοταδισμό», «πουριτανισμό», «ἀντιδραστικὸ πνεῦμα» καὶ «κατάλυσι τῆς ἐλευθερίας», ἐνῶ σὲ ἄλλους τομεῖς, λ.χ. στὸν οἰκονομικὸ, γιὰ νὰ προφυλάξουν ἀπὸ τὴν ἀσυδοσία τῆς ἀχαλινώτου ἐλευθερίας τῆς ἰδιωτικῆς πρωτοβουλίας καὶ αὐθαιρεσίας, ἢ ὁποία μπορεῖ ν' ἀναπτυχθῆ μέσα στὰ πλαίσια τοῦ ἀπολύτου οἰκονομικοπολιτικοῦ φιλελευθερισμοῦ καὶ καπιταλισμοῦ, συνιστοῦν ὄχι ἀπλῶς συνετὴ κατασταλτικὴ ἢ ρυθμιστικὴ κρατικὴ παρεμβατικὴ πολιτικὴ, ἀλλὰ ἔχουν ὡς σύνθημά τους τὴν προληπτικὴ ἄρσι τῆς ἐλευθερίας κινήσεως τῶν ἀσυνειδήτων ἐκμεταλλευτῶν. Ἡ στάσις μας ἀπέναντι στοὺς διαφόρους τομεῖς τοῦ πολιτισμοῦ (λ.χ. τὸν οἰκονομικὸ ἢ τὸν καλλιτεχνικὸ) πρέπει νὰ μὴ εἶναι ἀντιφατι-

* Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 387 τοῦ ὑπ' ἀρ. 9 τεύχους.

κή, αλλά να διέπεται από την ίδια λογική και ήθικη συνέπεια και νομοτέλεια.

Δυστυχώς ή κατάστασις, πού επικρατεί στα τηλεοπτικά κανάλια, αποδεικνύει ότι ο μεγάλος κίνδυνος τής Δημοκρατίας είναι τὸ νὰ στηρίζονται οἱ φορεῖς τῆς ἢ οἱ φωνασκοῦντες γι' αὐτὴν ὄχι στὴν ἐνιαία ρεαλιστικὴ χριστιανικὴ ἀνθρωπολογία, ἀλλὰ «σὲ μία διπλὴ καὶ ἀντιφατικὴ ἀνθρωπολογία, πού ἄλλοτε θεωρεῖ τοὺς ἀνθρώπους στὶς μισὲς ἐκδηλώσεις τοὺς (λ.χ. στὶς οἰκονομικὲς) πεσιμιστικὰ ὡς διαβόλους καὶ ἐπομένως πρέπει νὰ ἐξουδετερώνη τὸν ἐξ αὐτῶν κίνδυνον μὲ ὑπέρομετρο κρατικὸ παρεμβατισμὸ καὶ ἄλλοτε στὶς ἄλλες μισὲς ἐκδηλώσεις τοὺς (λ.χ. κοινωνικὲς, καλλιτεχνικὲς) τοὺς θεωρεῖ ὀπτιμιστικὰ ὡς ἀγγέλους, γιὰ τοὺς ὁποίους δὲν πρέπει νὰ ἰσχύη καμιά περιοριστικὴ ἢ κατασταλτικὴ διάταξις» (Εὐαγγέλου Δ. Θεοδώρου, Χριστιανισμὸς καὶ Πολιτικὴ, Ἀθήναι, 1984, σ. 48).

3) Στὶς ὑφιστάμενες διατάξεις τῆς Νομοθεσίας θὰ ἔπρεπε νὰ προστεθῆ στοιχειώδης Κώδιξ ραδιοτηλεοπτικῆς Ἠθικῆς, τὸν ὁποῖο πρέπει νὰ ἐτοιμάσουν οἱ ἴδιοι οἱ ἐργαζόμενοι στοὺς ραδιοτηλεοπτικοὺς σταθμούς. Ὁ Κώδιξ αὐτὸς θὰ ἔπρεπε νὰ καθορίζη τὰ ἐπιτρεπτὰ πλαίσια τῆς ἐπιλογῆς, τῆς διαμορφώσεως καὶ τῆς ἐκτελέσεως τῶν ραδιοτηλεοπτικῶν προγραμμάτων καὶ νὰ ὀδηγῆ τοὺς ἐργαζομένους στὰ κρατικὰ ἢ ἰδιωτικὰ ραδιοτηλεοπτικὰ μέσα νὰ αὐτοδεσμεύωνται στὴν ἐφαρμογὴ του καὶ νὰ συντονίζον τὶς προσπάθειές τους στὴν καθ' ὅλου ἐξυγιάνει τῶν Μέσων Μαζικῆς Ἐπικοινωνίας.

4) Πρέπει νὰ προβληθοῦν γενικῶς ἀποδεκτὰ αἰσθητικὰ κριτήρια, μὲ τὰ ὁποῖα θὰ παρουσιάζονται στοὺς τηλεθεατὲς οἱ ποικίλες ἐκφάνσεις τοῦ ἠθικῶς κακοῦ. Ἰδίως πρέπει νὰ καταπολεμηθοῦν ὁ ἠθικὸς παχυδερισμὸς καὶ ὁ ἀξιολογικὸς δαλτωνισμὸς, ὁ ὁποῖος συγγέει τὶς ὀρθὲς ἀποχρώσεις τῶν πνευματικῶν ἀξιών, τὶς ὁποῖες παραμορφώνει ἢ καὶ ἀντιστρέφει τελείως. Τὰ καλλιτεχνικὰ τηλεοπτικὰ προγράμματα δὲν πρέπει νὰ παρουσιάζουν τὸ κρεῖττον ὡς χεῖρον καὶ τὸ χεῖρον ὡς κρεῖττον· δὲν πρέπει νὰ ἐμφανίζον τὶς μὲν ἀνώτερες ἀξίες ὡς τυραννικὲς καὶ ἀποκρουστικὲς, τὶς δὲ κατώτερες ἠθικὲς ἀπαξίες ὡς

γοητευτικὲς καὶ ἀξιέραστες· δὲν πρέπει νὰ προβάλλουν ἀσυνδότης τὸν ἀχαλίνωτο ἐρωτισμὸ, τὶς ἠθικὲς διαστροφές, τὴν κτηνώδη βία καὶ τὴν καταρράκωσι ὄλων τῶν ἠθικῶν ἀξιών.

Παρόμοιες σοβαρὲς διαταραχὲς τῆς πνευματικῆς ὁράσεως ἔχουν ὑπ' ὄψιν τόσοσιν ὁ εὐαγγελιστῆς Ἰωάννης, ὅταν ὀμιλῆ γιὰ τὸν «περιπατοῦντα ἐν τῇ σκοτίᾳ» (Ἰωάν. ιβ' 35) ἢ γιὰ ἐκεῖνον, τοῦ ὁποῖου «ἡ σκοτία ἐτύφλωσε τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ» (Α' Ἰωάν. β' 9,11), ὅσον καὶ ὁ ἀπόστολος Πέτρος, ὅταν ἀναφέρεται στὸν πνευματικῶς «τυφλὸν καὶ μωπάζοντα» (Β' Πέτρ. α' 9). Ὁ πνευματικὸς αὐτὸς δαλτωνισμὸς ἢ ἡ ἀξιολογικὴ μωπία καὶ ἡ ἀπώλεια τῆς ὑγείας τῆς πνευματικῆς ὁράσεως εἶναι τὸ ποιητικὸ καὶ τὸ τελικὸ αἷτιον τοῦ ἠθικοῦ ἀμοραλισμοῦ, πού ἐκφυλίζει τὰ τηλεοπτικὰ προγράμματα.

5) Πρέπει οἱ κριτικοὶ τῆς τηλεοράσεως καὶ οἱ παντὸς εἶδους ἀναλυταὶ τῆς αἰσθητικῆς ἀξίας τῶν τηλεοπτικῶν προγραμμάτων νὰ ἐλευθερωθοῦν ἐκ τοῦ φθοροποιοῦ ἐθισμοῦ τοῦ ἠθικοῦ μθριδατισμοῦ καὶ νὰ παύσουν νὰ ἀξιολογοῦν ὡς ἀριστουργήματα «πέντε ἀστέρων»(!) ὑποπροϊόντα νοσηρᾶς βιοθεωρίας, τὰ ὁποῖα, μιμούμενα καὶ ἀντιγράφοντα τὸ ἓνα τὸ ἄλλο, εἴτε ἐξωραΐζον τὶς σκηνὲς βίας εἴτε προβάλλον κατ' ἀηδὴ πανομοιότυπον τρόπο τῆ μορφολογία καὶ τὴν τεχνικὴ παρατεταμένων χυδαίων σεξουαλικῶν σκηνῶν. Οἱ σκηνὲς αὐτὲς, πού χρησιμοποιοῦνται ὡς αὐτοσκοπὸς καὶ ἐκφυλίζουν ἀκόμη καὶ τυχὸν καλὰ σενάρια, διαδίδουν ἀφειδῶς πνευματικὴν κανθαρινδίνην, προπαγανδίζουν τὶς πρὸ καὶ ἐκτὸς τοῦ γάμου ἐλεύθερες σεξουαλικὲς σχέσεις καὶ ἔτσι ποδοπατοῦν τὸ ἰδεώδες καὶ «τὸ μυρίπνοον ἄνθος τοῦ ἀληθινοῦ ἔρωτος» (Κωνστ. Καλλίνικος), ἐκ τοῦ ὁποῖου ἀφαιροῦν τὴν ὑπερακοντίζουσα τὰ ἐνστικτώδη πλαίσια ἱερότητα καὶ μυστικὴ γοητεία τοῦ θεοδωρήτου μυστηριακοῦ του χαρακτήρος.

Μερικοὶ ἀναγνώστες ἀσφαλῶς ἐνθυμοῦνται, ὅτι πρὸ μερικῶν μηνῶν ἀθηναϊκὴ ἐφημερίς, μὲ κάποιον εἰρωνικὸ τόνο, μετέδιδε τὴν πληροφορία, ὅτι γνωστὸς καλλιτέχνης καὶ γνωστὴ καλλιτέχνης, ὑπὸ τὰ ὄμματα τῶν τεχνικῶν τῶν τηλεοπτικῶν λήψεων, συνεκυλίοντο

ἐπὶ ὥρες, ἐπαναλαμβάνοντες —κατ' ἀπαίτησι τῶν αἰσθητικῶν(;) κριτηρίων τοῦ σκηνοθέτου— τὸ γύρισμα τῆς ἰδίας σκηνῆς ἐνδὸς ἑλληνικοῦ τηλεοπτικοῦ σίριαλ, γιὰ νὰ ἐπιτευχθῆ ἄριστο πειστικὸ ρεαλιστικὸ ἀποτέλεσμα! Πρέπει ἐπὶ τέλους νὰ τεθῆ τέρμα στὸν ἐξευτελισμὸ μερικῶν ἠθοποιῶν τῆς ἑλληνικῆς τηλεοράσεως καὶ τοῦ ἑλληνικοῦ κινηματογράφου, οἱ ὅποιοι εἴτε ἐξ αἰδοῦς ὑφίστανται ψυχολογικὲς ἀναστολές, πού ἐμποδίζουν τὴν ἀρίστη καλλιτεχνικὴ ἔκφρασι καὶ ἐκδήλωσι, εἴτε —ἐὰν στεροῦνται τῆς αἰδοῦς αὐτῆς— δημιουργοῦν ἀφ' ἐνδὸς αἰσθήματα ἐνοχῆς μέσα τοὺς καὶ ἀφ' ἑτέρου βιώματα ἐντροπῆς καὶ αἰσχύνῃς στὰ ὑγιῶς σκεπτόμενα μέλη τῆς οἰκογενείας τῶν.

Ἄς ἐπιτραπῆ νὰ ὑπενθυμίσωμε ὅτι ὁ κριτικὸς ἀρθρογράφος κ. Γεώργιος Σκούρτης δὲν διστάζει νὰ καταγγεῖλῃ τὰ ἑξῆς: «Δὲν ὑπάρχει τηλεοπτικὸ ἐπεισόδιο καὶ κινηματογραφικὴ ταινία τῶν πέντε, τουλάχιστον, τελευταίων ἐτῶν πού νὰ μὴ δείχνει σὲ κάποιες σκηνές τὴν πρωταγωνίστρια —ἢ ὅποια ἄλλη— γυμνή... Τὸ γυμνὸ χρησιμοποιεῖται κατὰ κόρον ἀπὸ τοὺς σκηνοθέτες, γιὰ νὰ ρίξει στάχτη —ἢ μήπως τίποτ' ἄλλο;— στὰ μάτια τῶν θεατῶν, ἐλλεῖπει ἀξιόλογου τινὸς σεναρίου;... Ἐδῶ ὑπάρχει εὐθύνη τῶν ἠθοποιῶν πού δέχονται νὰ παίξουν —ἀρκεῖ νὰ παίξουν— ντυμένες ἢ γυμνές, σὲ μάπα ἱστορία καὶ χαζοσκηνοθετημένες (ξενέρωτες, ἔ;) ἐρωτικὲς σκηνές. Φταῖνε καὶ οἱ ἠθοποιοὶ πού δὲν γυρίζονται καλὰ σενάρια. Ἐχει ρόλο γι' αὐτούς; Παίξουν καὶ μάπα νὰ εἶναι...» (Γιώργου Σκούρτη, *Γδύσε με πασᾶ μου σκηνοθέτη!*, ἐφημ. «Τὰ Νέα», 27.11.1995 — Περιοδ. «Ἐκκλησία», ἔτος 1996, σ. 181).

Τί νὰ ποῦμε ἔπειτα γιὰ τὸ ὀλίστημα, στὸ ὁποῖο ὑποπίπτουν μερικοὶ ἀσυνείδητοι σκηνοθέτες, ὅταν κατὰ τρόπον ἀξιόποινο τραυματίζουν ψυχὲς ἀνηλίκων ἀγοριῶν καὶ κοριτσιῶν, χρησιμοποιοῦντες αὐτὰ ὡς πρωταγωνιστὲς σὲ ἀναπαράστασι ἢ καὶ ἐκ τοῦ σύνεγγυς παρακολούθησι χυδαίων ἐκδηλώσεων; Ἐπίσης τί νὰ ποῦμε, ὅταν καὶ κατάλληλα γιὰ παιδιὰ τηλεοπτικὰ προγράμματα διακόπτονται αἰφνιδίως ἀπὸ αἰσχροτάτες σκηνές πρὸς διαφήμισι

ταινιῶν ἢ σίριαλ ἢ διαφόρων καταναλωτικῶν ἀγαθῶν;

Γιὰ τὴν ἀντιμετώπισι ὄλων τῶν ἐκτροχιασμῶν αὐτῶν πρέπει ἐπὶ τέλους νὰ ἐτοιμασθῆ καὶ νὰ ἐφαρμόζεται ὠλοκληρωμένος εὐσύνοπτος Κώδιξ τηλεοπτικῆς ἠθικῆς δεοντολογίας. Πρὸ πάντων οἱ Ἕλληνες ἠθοποιοί, γιὰ νὰ προστατεύωνται ἀπὸ ἀπαράδεκτες ἀξιώσεις σεναριογράφων καὶ σκηνοθετῶν, θὰ ἔπρεπε νὰ ζητήσουν τὸν καταρτισμὸ τοῦ Κώδικος αὐτοῦ.

6) Κατὰ τὴν ἐτοιμασίαν τῶν τηλεοπτικῶν προγραμμάτων δὲν πρέπει νὰ γίνεται κατάχρησις καὶ κακοποιήσις τῆς ἐννοίας τῆς ἐλευθερίας. Πρέπει νὰ κατανοηθῆ ὅτι πολλοὶ παρουσιάζονται «ἐλευθερίαν ἐπαγγελλόμενοι, αὐτοὶ δούλοι ὑπάρχοντες τῆς φθορᾶς» (Β' Πέτρο, β' 19). Πρέπει πάντοτε νὰ λαμβάνεται ὑπ' ὄψιν ὅτι ἀληθινὴ ἐλευθερία δὲν εἶναι ἡ ἐλευθερία τοῦ σκουληκιῦ, τὸ ὁποῖο ἀναμφιβόλως κινεῖται ἐλευθέρως πρὸς ὅλες τὶς κατευθύνσεις μέσα ὅμως στὸ χῶμα ἢ στὴ λάσπη ἢ στὸ βόρβορο, ἀλλὰ ἡ ἐλευθερία τοῦ ἀετοῦ, πού μπορεῖ νὰ φτερουγίξῃ πάνω ἀπὸ ἀνθισμένους κάμπους, πάνω σὲ ὑψηλὲς καὶ ἡλιόλουστες βουνοκορφές καὶ σὲ αἰθέρια γενικῶς ὕψη.

Ἐπομένως ἡ ἐλευθερία τῆς ἐπιλογῆς καὶ τῆς διαμορφώσεως τῶν τηλεοπτικῶν προγραμμάτων πρέπει νὰ κινῆται ὄχι σὲ ἀσφυκτικῶς περιορισμένα —κακόγουστα καὶ σαχλὰ μορφολογικῶς καὶ πτωχότατα σὲ πνευματικὸ περιεχόμενον— πλαίσια, ἀλλὰ πρέπει μὲ πηγαία καλλιτεχνικὴ εὐαισθησία καὶ μὲ γνησίαν αἰσθητικὴ δεξιότητι, πού συνταιριάζει μορφὴ καὶ περιεχόμενον σὲ μιὰ ἐνότητα, νὰ κινῆται μέσα στὶς ἀπέραντες διαστάσεις τῶν πνευματικῶν ὀριζόντων καὶ συναρτήσεων τῆς ὁμορφιάς τοῦ φυσικοῦ περιβάλλοντος, τῶν ἡρώων τῆς Ἑλληνικῆς Ἱστορίας, τοῦ Ἀγιολογίου, τοῦ ἀνακαινιστικοῦ ἔργου τῆς Ἐκκλησίας, τῆς ἐκλεκτῆς ἑλληνικῆς καὶ ξένῃς Λογοτεχνίας, τῆς Ἱστορίας τῆς ἀνθρωπότητος, τῶν ποικίλων ἐκφάνσεων τοῦ πολιτισμοῦ, τῶν κοινωνικῶν προβλημάτων κ.τ.τ.

(Ἐπεται τὸ τέλος)

Ο ΕΠΙΣΚΟΠΟΣ ΚΑΤΑ ΤΑΣ «ΔΙΑΤΑΓΑΣ ΤΩΝ ΑΓΙΩΝ ΑΠΟΣΤΟΛΩΝ»*

Ὡς πρὸς δὲ τὸν «κρινόμενον», ἦτοι τὸν κατηγορούμενον, ὀφείλουν, οἱ τὸ δικαστήριον συγκροτοῦντες, νὰ ἐρευνήσουν τὰ τοῦ βίου του καὶ τὰ τῆς ἐν ἀνθρώποις συναναστροφῆς αὐτοῦ. Ἀσχέτως δὲ πρὸς τὰ πρότερα αὐτοῦ φαῦλα ἔργα, πρέπει νὰ ἀναγνωρισθῇ τὸ δίκαιον αὐτοῦ, ἐν τῇ κρινομένη περιπτώσει, ἐφ' ὅσον τοῦτο εἶναι μὲ τὸ μέρος του. Πρέπει δὲ ὡσαύτως νὰ ὑπολογι-

ὁ πλημμελῶν δίκης ἐκτὸς» (Β', 50. ΒΕΠΕΣ, τόμ. 2, σελ. 48).

Ὅπως δὲ, αἱ ἐν προκειμένῳ κρίσεις πρέπει νὰ ἐκφέρονται παρόντων ἀμφοτέρων τῶν διαδίκων μελῶν, καὶ οὐχὶ μόνον τοῦ ἑνὸς ἐξ αὐτῶν, εἰς τρόπον ὥστε νὰ μὴ γίνονται οἱ κρίνοντες «συμμερισταὶ τῷ συνοφάντῃ παρὰ Θεῶ τῷ δίκαιῳ κριτῇ» (Β', 51. ΒΕΠΕΣ, τόμ. 2, σελ. 48). Ἐπὶ πλέον συνιστᾶται, εἰς τοὺς κρίνοντας νὰ ἔχουν ὑπ' ὄψει αὐτῶν τὸ γεγονὸς ὅτι, ἀκόμη καὶ οἱ κρίνοντες εἰς τὰ «κοσμικὰ δικαστήρια» ἐπὶ ἡμέρας ἀρκετὰς ἐξετάζουν τὰ ἐγκλήματα τῶν ἐνόχων «φονέων, μοιχῶν, φαρμακῶν, τυμβωρύχων καὶ ληστῶν», καὶ μετὰ τὴν ἐρευνητικὴν ἐξέτασιν ἐκφέρουν τὴν ψήφον τοῦ θανάτου. Ὁ δὲ μέλλων νὰ ἐκφέρῃ τὴν καταδικαστικὴν ψήφον «πρὸς τὸν ἥλιον ἐπάρας τὰς χεῖρας, διαμαρτύρεται (ἦτοι ἐπικαλεῖται θεοὺς καὶ ἀνθρώπους ὡς μάρτυρας) ἀθῶος ὑπάρχειν τοῦ αἵματος τοῦ ἀνθρώπου, καίτοι ὄντες ἐθνικοὶ καὶ οὐ γινώσκοντες θειότητα». Κατὰ μείζονα λοιπὸν λόγον, σεῖς —ἐπιτάσσεται εἰς τὰς «Διατάγας»— οἱ κρίνοντες εἰς τὰ Ἐκκλησιαστικὰ δικαστήρια, «γινώσκοντες, τίς ὁ Θεὸς ἡμῶν καὶ ὅποια τὰ κρίματα αὐτοῦ, πῶς ἂν κατὰ ἐπήρειαν δυνήσασθῃ τι ἀπόφασιν δοῦναι, τῆς κρίσεως ὑμῶν παραχρῆμα γινωσκομένης Θεῶ;» (Β', 52. ΒΕΠΕΣ, τόμ. 2, σελ. 49). «Διὸ γίνεσθε δίκαιοι κριταί, εἰρηνοποιοί, ἀόργητοι» (Β', 53. ΒΕΠΕΣ, τόμ. 2, σελ. 49).

Τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Μεσσηνίας
κ. ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ ΘΕΜΕΛΗ

σθοῦν κατὰ τὴν δίκην καὶ αἱ ἀγαθαὶ πράξεις αὐτοῦ, τὰς ὁποίας ἐπετέλεσε πρὸ τοῦ κρινόμενου παραπτώματος, ἧ, ὡς σήμερον εἰς τὴν γλώσσαν τοῦ Δικαίου ὀνομάζεται, «ὁ πρῶν ἐντιμος βίος». «Ἐν μέρει δὲ καὶ τὸν κρινόμενον εἰδέναι ὀφείλετε, ὁποῖός ἐστιν τῇ τοῦ βίου συνηθείᾳ καὶ ἀναστροφῇ· εἰ μεμαρτυρημένος τὸν βίον, εἰ ἀνέγκλητος, εἰ ὀσιότητι ἐξηλωκῶς, εἰ φιλόχρητος (ἦτοι φροντίζων διὰ τὰς χήρας τῆς ἐκκλησίας), καὶ φιλόξενος καὶ φιλόπιωχος καὶ φιλάδελφος, εἰ μὴ αἰσχροκερδῆς, καὶ μὴ βρώτης (ἦτοι κατατρώγων), καὶ χρηματολαίλαψ (ἦτοι ἀρπάζων τὰ χρήματα), εἰ σώφρων καὶ μὴ ἄσωτος ἢ ἀργογράφος (ἦτοι μὴ ἐργαζόμενος διὰ τὴν τροφήν του), εἰ εὐσπλαγχνος καὶ εὐμετάδοτος. Εἰ γὰρ αὐτῷ προϋπόκειται ἔργα φαῦλα... ἐγχωρεῖ γὰρ αὐτὸν ἡμαρτηκέναι μὲν ποτε, τούτου δὲ τοῦ ἐγκλήματος ἀθῶον ὑπάρχειν» (Β', 50. ΒΕΠΕΣ, τόμ. 2, σελ. 48).

Πρέπει δὲ νὰ εἶναι «ἀσφαλεῖς» καὶ «βέβαιαι» αἱ ἀποφάσεις κατὰ τοῦ κατηγορουμένου. Καὶ ἐάν, μετὰ τὴν τιμωρίαν, «συγγνώμην αἰτῇ καὶ προσπέσῃ τῷ ἐπισκόπῳ καὶ ἡμαρτηκέναι ὁμολογῇ προσδέξῃται αὐτὸν» ὁ ἐπίσκοπος. Ὁ δὲ συνοφάντης δὲν πρέπει νὰ μὲνῃ ἀτιμώρητος διὰ νὰ μὴ κατηγορήσῃ καὶ ἕτερον «καλῶς βιοῦντα», «ἢ ἕτερον προτρέψῃται τὰ ὅμοια αὐτῷ δρᾶσαι.. Οὐτε γὰρ μάρτυς κακῶν ἀτιμώρητος ἔσται, οὐθ'

13. Ἡ διατροφή τοῦ ἐπισκόπου καὶ ἡ φροντίς αὐτοῦ διὰ τὴν διαχείρισιν τῶν χρημάτων τῆς ἐπισκοπῆς.

Μεταξὺ τῶν ἀρμοδιοτήτων καὶ τῶν φροντίδων τοῦ ἐπισκόπου συμπεριλαμβάνεται καὶ ἡ μέριμνα αὐτοῦ διὰ τὰ χρήματα ἢ ἔσοδα τῆς ἐπισκοπῆς αὐτοῦ. Καὶ ὡς πρὸς μὲν τὴν διατροφήν αὐτοῦ, αὕτη γίνεται ἐκ τῶν χρημάτων τῆς Ἐκκλησίας, ἐκ τῶν «κυριακῶν», ὅπως ἀναφέρεται εἰς τὰς «Διατάγας», ἐκ τῶν ἀνηκόντων δηλονότι εἰς τὴν Ἐκκλησίαν τοῦ Κυρίου. Πρέπει δὲ ὁ ἐπίσκοπος νὰ ἔχη «αὐτάρκη τροφήν καὶ ἀμφια-

* Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 390 τοῦ ὑπ' ἀρ. 9 τεύχους.

σμον τὸν τῆ χρεΐα καὶ τῆ σεμνότητι προσήκοντα», τὰ δὲ «κυριακά», νὰ μὴ τὰ χρησιμοποιῆ ὡς ξένα «ἀλλὰ μεμετρημένως». Νὰ μὴ εἶναι «σπάταλος μηδὲ πέρπερος (ἦτοι κενόδοξος καὶ «φαντασμένος»), ἀλλὰ μόνων τῶν πρὸς σύστασιν (ἦτοι ὑπαρξίν) ἐφιέμενος, τὰ διδόμενα κατ' ἐντολὴν Θεοῦ τῶν δεκατῶν καὶ τῶν ἀπαρχῶν ὡς Θεοῦ ἄνθρωπος ἀναλισκέτω» (Β', 25. ΒΕΠΕΣ, τόμ. 2, σελ. 32-33), δεδομένου ὅτι αἱ δεκάται καὶ αἱ προσφοραὶ τῶν ἀπαρχῶν τῶν ἀγαθῶν εἶναι καθωρισμένοι ἤδη, διὰ τοὺς ἱερεῖς, ἐν τῇ Παλαιᾷ Διαθήκῃ, τοῦ Δευτερονομίου ἀναγράφοντος «οὐ φιμώσεις βουὴν ἀλοῶντα» (Δευτερ. 25,4), ἐν δὲ τῇ Καινῇ Διαθήκῃ ἀναγράφεται ὅτι εἶναι «ἄξιος ὁ ἐργάτης τοῦ μισθοῦ αὐτοῦ» (Λουκ. 10,7). Ἀλλαχοῦ τῶν «Διαταγῶν» ἀναγράφεται, ἐν σχέσει πρὸς τὰς πρὸς τὸν ἐπίσκοπον προσφορὰς τῶν λαϊκῶν: «Διὸ τὸν ἐπίσκοπον στέργειν ὀφείλετε ὡς πατέρα, φοβεῖσθαι ὡς βασιλέα, τιμᾶν τε ὡς κύριον, τοὺς καρποὺς ὑμῶν καὶ τὰ ἔργα τῶν χειρῶν ὑμῶν εἰς εὐλογίαν ὑμῶν προσφέροντες αὐτῷ... Καὶ ἔσται σοι ἡ προσφορὰ σου δεκτὴ «εἰς ὁσμὴν εὐωδίας» κυρίῳ τῷ Θεῷ σου, καὶ εὐλογήσει κύριος τὰ ἔργα τῶν χειρῶν σου καὶ πληθυνεῖ τὰ ἀγαθὰ τῆς γῆς σου» (Β', 34. ΒΕΠΕΣ, τόμ. 2, σελ. 39).

Ὅσα, ἐξ ἄλλου «ἐκούσια» χρήματα προσφέρονται διὰ τοὺς «πένητας», ὁ ἐπίσκοπος ὀφείλει νὰ τὰ διαμοράζη «καλῶς ὀρφανοῖς καὶ χήραις καὶ θλιβομένοις καὶ ξένοις ἀπορομένοις, ὡς ἔχων Θεὸν λογιστευτὴν (δηλαδὴ ἐλεγκτὴν τῆς διαχειρίσεως) τούτων τὸν ἐγγχειρίσαντα ταύτην τὴν οἰκονομίαν» (Β', 25. ΒΕΠΕΣ, τόμ. 2, σελ. 33). Δικαίως δὲ πρέπει νὰ γίνεται ἡ ἐν γένει διαχειρίσις τῶν χρημάτων εἰς τοὺς ἔχοντας ἀνάγκην, καὶ νὰ μὴ γίνεται κατάχρησις αὐτῶν. «Πᾶσι δὲ τοῖς δεομένοις μετὰ δικαιοσύνης ἐπιμερίζοντες (οἱ ἐπίσκοποι), καὶ ὑμεῖς αὐτοὶ χρώμενοι ἐκ τῶν κυριακῶν, ἀλλὰ μὴ παραχρῶμενοι, ἐσθίοντες ἐξ αὐτῶν, ἀλλὰ μὴ κατεσθίοντες αὐτὰ μόνοι, κοινωνοῦντες δὲ τοῖς χρήζουσιν, ἀπόσκοποι Θεῷ γίνεσθε» (Β', 25. ΒΕΠΕΣ, τόμ. 2, σελ. 33). Γενικῶς, «ὄν τρόπον ὁ βοῦς, ἐργαζόμενος ἐν τῇ ἄλῳ ἀκήματος (ἦτοι χωρὶς χαλινάρι), ἐσθίει μὲν, ἀλλ' οὐ τὸ πᾶν κατεσθίει, οὕτως καὶ ὑμεῖς, ἐργαζόμενοι εἰς τὴν ἄλῳ, τοῦτ' ἐστὶν εἰς τὴν Ἐκκλησίαν τοῦ Θεοῦ, ἐκ τῆς Ἐκκλησίας ἐσθίετε, ὄν τρόπον καὶ οἱ λευῖται οἱ λειτουργοῦντες

τῆ σκηνῆ τοῦ μαρτυρίου, ἣτις ἦν τύπος τῆς Ἐκκλησίας κατὰ πάντα» (Β', 25. ΒΕΠΕΣ, τόμ. 2, σελ. 33. Πρβλ. καὶ Β', 25. ΒΕΠΕΣ, τόμ. 2, σελ. 34).

14. Οἱ πρεσβύτεροι καὶ οἱ διάκονοι ἐν σχέσει πρὸς τοὺς ἐπισκόπους.

Φυσικῶ τῷ λόγῳ, εἰς τὰς «Διαταγὰς» γίνεται λόγος καὶ περὶ τῆς θέσεως τῶν πρεσβυτέρων καὶ τῶν διακόνων, τῶν ἐχόντων τὸν δεῦτερον καὶ τὸν πρῶτον τῆς ἱερωσύνης βαθμὸν, ἔναντι καὶ ἐν σχέσει πρὸς τοὺς ἐπισκόπους, τοὺς ἔχοντας τὸν τρίτον αὐτῆς βαθμὸν.

Τοιοιτοτρόπως, ὁ ἐπίσκοπος προκαθεζέται τῶν διακόνων καὶ τῶν πρεσβυτέρων. Ὁ διάκονος παρίσταται τῷ ἐπισκόπῳ. Οἱ πρεσβύτεροι ἔχουν παρὰ τῷ ἐπισκόπῳ τὴν θέσιν τῶν ἀποστόλων, καὶ πρέπει νὰ εἶναι «διδάσκαλοι θεογνωσίας». Ἄλλας δὲ σχετικὰς θέσεις παρ' αὐτῷ ἔχουν ἡ διάκονος, αἱ χῆραι, οἱ ὀρφανοὶ καὶ αἱ παρθένοι: «Ὁ γὰρ ἐπίσκοπος — καταχωρίζεται εἰς τὰς «Διαταγὰς» — προκαθεζέσθω ὡς Θεοῦ ἀξία τετιμημένος, ἢ κρατεῖ τοῦ κλήρου καὶ τοῦ λαοῦ παντὸς ἄρχει. Ὁ δὲ διάκονος τούτῳ παριστάσθω ὡς Χριστὸς τῷ πατρὶ, καὶ λειτουργήτω αὐτῷ ἐν πᾶσιν ἀμέμπτως... ἡ δὲ διάκονος εἰς τύπον τοῦ ἁγίου Πνεύματος τετιμήσθω ὑμῖν (ἦτοι τοῖς λαϊκοῖς)... Οἱ τε πρεσβύτεροι εἰς τύπον τῶν ἀποστόλων ὑμῖν νενομίσθωσαν.. Αἱ τε χῆραι καὶ οἱ ὀρφανοὶ εἰς τύπον τοῦ θυσιαστηρίου λελογίσθωσαν, αἱ παρθένοι εἰς τύπον τοῦ θυμιατηρίου τετιμήσθωσαν καὶ τοῦ θυμιάματος» (Β', 26. ΒΕΠΕΣ, τόμ. 2, σελ. 35). Ὁ διάκονος οὐδὲν πρέπει νὰ πράττῃ «ἄνευ τοῦ ἐπισκόπου», οὐδὲ νὰ δίδῃ τι εἰς τοὺς «θλιβομένους» «λάθρα τοῦ ἐπισκόπου» (Β', 30-31. ΒΕΠΕΣ, τόμ. 2, σελ. 37-38). Ὁ ἐπίσκοπος — λέγουν αἱ «Διαταγαὶ» ἀπευθυνόμενοι εἰς τὸν «διάκονον» καὶ τοὺς «λοιποὺς» ἱερωμένους — εἶναι ἐκεῖνος «δι' οὗ τὸ ἅγιον Πνεῦμα ἐν ὑμῖν ὁ Κύριος ἔδωκεν ἐν τῇ χειροθεσίᾳ, δι' οὗ ἅγια δόγματα μεμαθήκατε καὶ «Θεὸν ἐγνώκατε» καὶ εἰς Χριστὸν πεπιστεύκατε, δι' οὗ «ἐγνώσθητε ὑπὸ Θεοῦ», δι' οὗ ἐσφραγίσθητε «ἐλαίῳ ἀγαλλιάσεως» καὶ μύρω συνέσεως, δι' οὗ «υἱοὶ φωτὸς» ἀνεδείχθητε, δι' οὗ Κύριος ἐν τῷ φωτισμῷ ὑμῶν, τῆ τοῦ ἐπισκόπου χειροθεσίᾳ μαρτυρῶν, ἐφ' ἑκατέρων ὑμῶν τὴν ἱεράν ἐξέτεινε φωνὴν λέγων: «Υἱός μου εἶ

σύ, ἐγὼ σήμερον γεγέννηκά σε» (Β', 32. ΒΕΠΕΣ, τόμ. 2, σελ. 38).

Εἰδικώτερον ὁ διάκονος ὀφείλει τὰ πάντα νὰ ἀναφέρει εἰς τὸν ἐπίσκοπον καὶ νὰ ρυθμίξῃ θέματα δευτερευούσης σημασίας, ἐφ' ὅσον ἔχει λάβει τοιαύτην ἐξουσίαν ἀπὸ τὸν ἐπίσκοπον, καὶ ὄχι ζητήματα «ὑπέρογκα» καὶ «κυριώτερα», τὰ ὁποῖα θὰ ρυθμίξῃ καὶ θὰ λύῃ μόνον ὁ ἐπίσκοπος. Πάντως ὁ διάκονος πρέπει νὰ εἶναι ἀκοή καὶ ὀφθαλμὸς καὶ στόμα καὶ καρδιά καὶ ψυχὴ ἐν τῇ συνεργασίᾳ μετὰ τοῦ ἐπισκόπου. «Καὶ πάντα μὲν ὁ διάκονος τῷ ἐπισκόπῳ ἀναφερέτω... ἀλλ' ὅσα δύναται, εὐθυνέτω δι' ἑαυτοῦ, λαβὼν παρὰ τοῦ ἐπισκόπου τὴν ἐξουσίαν... τὰ δὲ ὑπέρογκα ὁ ἐπίσκοπος κρινέτω. Πλὴν ἔστω ὁ διάκονος τοῦ ἐπισκόπου ἀκοή καὶ ὁ ὀφθαλμὸς καὶ στόμα, καρδιά τε καὶ ψυχὴ, ἵνα μὴ ἦ τὰ πολλὰ μερμυγῶν ὁ ἐπίσκοπος, ἀλλὰ μόνον τὰ κυριώτερα, ὡσπερ καὶ ὁ Ἰωδὼρ τῷ Μωϋσῆ διετάξατο καὶ ἀπεδέχθη αὐτοῦ ἡ συμβουλίᾳ» (ἤτοι ἡ συμβουλὴ) (Ἔξοδος 18,1 κ.έ.) (Β', 44. ΒΕΠΕΣ, τόμ. 2, σελ. 45).

Ἐπὶ δὲ τούτοις, συνιστᾶται νὰ μὴ ἐπαίρεται ὁ ἐπίσκοπος κατὰ τῶν πρεσβυτέρων καὶ τῶν διακόνων: «Ἄλλὰ μηδὲ ἐπίσκοπος ἐπαιρέσθω κατὰ τῶν διακόνων ἢ τῶν πρεσβυτέρων, μήτε μὴν οἱ πρεσβύτεροι κατὰ τοῦ λαοῦ· ἐξ ἀλλήλων γὰρ ἐστὶν ἡ σύστασις (δηλαδὴ ἡ ὑπαρξίς) τοῦ συναθροίσματος» (Η', 1. ΒΕΠΕΣ, τόμ. 2, σελ. 141), ἤτοι τοῦ κλήρου καὶ τοῦ λαοῦ, τῶν συγκροτούντων τὴν Ἐκκλησίαν τοῦ Θεοῦ.

15. Ὁ ἐπίσκοπος μετὰ τοῦ κλήρου καὶ τοῦ λαοῦ κατὰ τὴν τέλει τῆς θείας Εὐχαριστίας.

Ἐκτενὴς λόγος γίνεται εἰς τὰς «Διαταγὰς» περὶ τοῦ ἐπισκόπου εὐρισκομένου ἀνὰ μέσον τοῦ κλήρου καὶ τοῦ λαοῦ αὐτοῦ κατὰ τὴν τέλει τῆς θείας Εὐχαριστίας. Οὕτω, ὁ ἐπίσκοπος, ὅταν συναθροίξῃ τὴν Ἐκκλησίαν τοῦ Θεοῦ εἶναι ὡς ἓνας κυβερνήτης μεγάλου πλοίου, καὶ ὀφείλει νὰ διατάσῃ ὥστε μετὰ πολλῆς προσοχῆς νὰ γίνωνται αἱ συνάξεις τῶν πιστῶν καὶ νὰ παραγγέλλῃ εἰς τοὺς διακόνους, ὡς ἐὰν αὐτοὶ εἶναι οἱ ναῦται τοῦ πλοίου, νὰ παρατάσσουν τοὺς ἀδελφούς, μετὰ ἐπιμελείας καὶ σεμνότητος, ὅπως παρατάσσονται οἱ ἐπιβάται τοῦ πλοίου. «Ὅταν δὲ (ὁ ἐπίσκοπε), συναθροίξῃ τὴν τοῦ Θεοῦ ἐκκλησίαν, ὡς ἂν κυβερνήτης νηὸς μεγάλης μετ' ἐπι-

στήμης πάσης κέλευε ποιεῖσθαι τὰς συνόδους (ἤτοι τὰς συναθροίσεις), παραγγέλλων τοῖς διακόνους ὡσανεὶ ναύταις τοὺς τόπους ἐπιτάσσειν τοῖς ἀδελφοῖς καθάπερ ἐπιβάταις μετὰ πάσης ἐπιμελείας καὶ σεμνότητος» (Β', 57. ΒΕΠΕΣ, τόμ. 2, σελ. 52).

Εἰς τὸ μέσον τοῦ κατὰ ἀνατολὰς ἐστραμμένου λατρευτικοῦ «οἴκου» εὐρίσκεται «ὁ τοῦ ἐπισκόπου θρόνος», ἐκατέρωθεν δὲ αὐτοῦ κάθηνται «τὸ πρεσβύτεριον καὶ οἱ διάκονοι». Εἰς δὲ τὸ ἄλλο μέρος «οἱ λαϊκοὶ καθεζέσθωσαν μετὰ πάσης ἡσυχίας καὶ εὐταξίας, καὶ αἱ γυναῖκες κεχωρισμένως καὶ αὐταὶ καθεζέσθωσαν σιωπὴν ἄγουσαι» (Β', 57. ΒΕΠΕΣ, τόμ. 2, σελ. 52). Εἰς τὸ μέσον τῆς συναθροίσεως ὁ ἀναγνώστης ἀναγινώσκει κείμενα ἐκ τῆς Παλαιᾶς καὶ τῆς Καινῆς Διαθήκης. Καὶ μετὰ ταῦτα διάκονος ἢ πρεσβύτερος ἀναγινώσκει τὰ Εὐαγγέλια. «Καὶ ὅταν ἀναγινωσκόμενον ἦ τὸ Εὐαγγέλιον, πάντες οἱ πρεσβύτεροι καὶ οἱ διάκονοι καὶ πᾶς ὁ λαὸς στηκέτωσαν μετὰ πολλῆς ἡσυχίας». Μετὰ δὲ τὴν ἀνάγνωσιν τοῦ Εὐαγγελίου οἱ πρεσβύτεροι, ὄχι ὅλοι, «παρακαλοῦν» ἤτοι παραινοῦν, καὶ προτρέπουν διὰ κηρύγματος τὸν λαόν, «καὶ τελευταῖος πάντων ὁ ἐπίσκοπος ὃς ἔοικε κυβερνήτη». Οἱ πλωροὶ φυλάσσουν τὰς εἰσόδους τῶν ἀνδρῶν, αἱ δὲ διάκονοι τὰς τῶν γυναικῶν. Ὁ «παρὰ τόπον καθεζόμενος» ἐπιπλήττεται ὑπὸ τοῦ διακόνου καὶ μεταφέρεται εἰς τὸν ἀρμόζοντα τόπον. Διότι ἡ Ἐκκλησία δὲν ὁμοιάζει μόνον πρὸς πλοῖον ἀλλὰ καὶ πρὸς μάνδραν. Καὶ ὅπως οἱ ποιμένες καθορίζουν τὴν θέσιν ἀναλόγως πρὸς τὴν ὁμοιότητα τῶν ἀλόγων, οὕτω πῶς καὶ ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ. «Οὐ μόνον γὰρ νηὶ ἀλλὰ καὶ μάνδρῃ ὁμοίωται ἡ Ἐκκλησία. Ὡς γὰρ οἱ ποιμένες ἕκαστον τῶν ἀλόγων, αἰγῶν φημι καὶ προβάτων, κατὰ συγγένειαν καὶ ἡλικίαν ἰστώνουσιν... οὕτω καὶ ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ οἱ μὲν νεώτεροι ἰδίᾳ καθεζέσθωσαν, ἐὰν ἦ τόπος, εἰ δὲ μή, στηκέτωσαν ὀρθοί» (Β', 57. ΒΕΠΕΣ, τόμ. 2, σελ. 53). Οἱ «προβεβηκότες» τῇ ἡλικίᾳ πρέπει νὰ κάθηνται «ἐν τάξει» καὶ αὐτοί. Τὰ δὲ παιδία ἰστάμενα νὰ προσλαμβάνωνται ἀπὸ τοὺς πατέρας καὶ τὰς μητέρας αὐτῶν. Αἱ νεώτεροι νὰ μένουν κεχωρισμένως εἰς τόπον ἰδιαίτερον ἐντὸς τοῦ «οἴκου» τῆς λατρείας, ἐφ' ὅσον ὑπάρχει, εἰ δὲ μὴ νὰ ἴστανται «ὀπισθεν τῶν γυναικῶν». Ἐξ ἄλλου, αἱ παρθέναι, αἱ χῆραι καὶ αἱ πρεσβύτι-

δες νὰ ἴστανται ἢ νὰ κάθηνται «πρῶται πασῶν». Ὁ διάκονος προνοεῖ ὥστε ἕκαστος τῶν εἰσερχομένων νὰ μεταβαίνει εἰς τὸν δι' ἕκαστον καθωρισμένον τόπον. Ὅφειλει ὡσαύτως νὰ «ἐπισκοπῆ» (ἤτοι νὰ παρατηρῆ καὶ παρακολουθῆ) τὸν λαόν, ὅπως μήτις ψιθυρίση ἢ νυστάξῃ ἢ γελᾷ ἢ νεύσῃ· χρῆ γὰρ ἐν Ἐκκλησίᾳ ἐπιστημόνως (ἤτοι μετὰ γνώσεως) καὶ νηφαλέως καὶ ἐγρηγορότως (ἤτοι ἀγρύπνως) ἐστάναι, ἐκτεταμένην ἔχοντα τὴν ἀκοὴν εἰς τὸν τοῦ Κυρίου λόγον» (Β' 57. ΒΕΠΕΣ, τόμ. 2, σελ. 53).

ὑπὸ τὴν ἀνωτέρω σύνθεσιν καὶ εὐταξίαν κλήρου καὶ λαοῦ, μὲ ἐπὶ κεφαλῆς καὶ ἀνὰ μέσον τὸν ἐπίσκοπον ἐν τῷ «οἴκῳ» τῆς λατρείας, τελουμένης τῆς «προσφορᾶς τῆς Εὐχαριστίας», καὶ ἀφοῦ ἐγερθοῦν «ἅπαντες» καὶ ἀποχωρήσουν οἱ «κατηχούμενοι» καὶ οἱ «μετανοοῦντες», συνεχίζεται ἡ ἱερουργία. Καὶ ὅταν ἔλθῃ ἡ στιγμή τοῦ ἀσπασμοῦ, ἀσπάζονται «ἀλλήλους οἱ ἄνδρες καὶ ἀλλήλας αἱ γυναῖκες τὸ ἐν Κυρίῳ φίλημα, ἀλλὰ μὴ τις δολίως, ὡς ὁ Ἰούδας τὸν Κύριον φιλήματι παρέδωκε» (Β', 57. ΒΕΠΕΣ, τόμ. 2, σελ. 53). Κατόπιν ὁ διάκονος εὐχεται, πρὸς τοῖς ἄλλοις, «ὑπὲρ τῶν ἱερέων καὶ τῶν ἀρχόντων, ὑπὲρ τοῦ ἀρχιερέως καὶ τοῦ βασιλέως καὶ τῆς καθόλου εἰρήνης. Καὶ μετὰ τοῦτο ὁ ἀρχιερεὺς ἐπευχόμενος τῷ λαῷ εἰρήνην» εὐλογεῖ αὐτὸν (Β', 57. ΒΕΠΕΣ, τόμ. 2, σελ. 53-54). Μετὰ ταῦτα τελεῖται ἡ «θυσία», ἴσταμένου παντὸς τοῦ λαοῦ καὶ προσευχομένου, καὶ γίνεται ἡ μετάληψις τοῦ σώματος καὶ τοῦ αἵματος τοῦ Κυρίου: «Μετὰ δὲ ταῦτα — καταχωρίζεται εἰς τὸ κείμενον — γινέσθω ἡ θυσία, ἐστῶτος παντὸς τοῦ λαοῦ καὶ προσευχομένου ἡσύχως. Καὶ ὅταν ἀνεχθῆ (ἤτοι προσφερθῆ), μεταλαμβάνετω ἕκαστη τάξις καθ' ἑαυτὴν τοῦ κυριακοῦ σώματος καὶ τοῦ τιμίου αἵματος, ἐν τάξει μετὰ αἰδοῦς καὶ εὐλαβείας... Καὶ αἱ γυναῖκες κατακεκαλυμμένοι τὴν κεφαλὴν, ὡς ἀρμόζει γυναικῶν τάξει, προσερχέσθωσαν. Φυλαττέσθωσαν δὲ αἱ θύραι, μὴ τις ἄπιστος εἰσέλθοι ἢ ἀμύητος» (Β', 47. ΒΕΠΕΣ, τόμ. 2, σελ. 54).

Ἐὰν κατὰ τὴν «προσφορὰν τῆς Εὐχαριστίας» παρουσιασθῆ περίπτωσις νὰ προσέλθουν «ἀδελφοὶ» ἀπὸ ἄλλην ἐκκλησιαστικὴν διοίκησιν, τότε ὁ διάκονος ὀφείλει νὰ ἐξετάσῃ ἂν οἱ προσελθόντες «εἰσὶν ἀληθῶς πιστοὶ καὶ ὁμογνώμονες» πρὸς τοὺς συναθροισθέντας διὰ τὴν «προσ-

φορὰν τῆς Εὐχαριστίας» καὶ μετὰ τὴν ἐξέτασιν θὰ τοὺς τοποθετῆ εἰς τὸν «προσήκοντα» εἰς αὐτοὺς «τόπον». Ἐὰν ὁ προσελθὼν εἶναι πρεσβύτερος, τότε γίνεται δεκτὸς ὑπὸ τῶν πρεσβυτέρων, ἂν δὲ διάκονος, ὑπὸ τῶν διακόνων. Ἐὰν εἶναι ἐπίσκοπος, τότε θὰ καθίσῃ μετὰ τοῦ ἐπισκόπου «τῆς αὐτῆς ἀξιούμενος ὑπ' αὐτοῦ τιμῆς», καὶ θὰ παρακληθῆ ὑπ' αὐτοῦ νὰ ὁμιλήσῃ εἰς τὸν λαόν «λόγους διδακτικούς», καθ' ὅσον «ἡ τῶν ξένων παράκλησις (ἤτοι διδασκαλία) καὶ νουθεσία ὠφελιμοτάτη σφόδρα». Θὰ «ἐπιτρέψῃ» δὲ εἰς αὐτὸν ὁ ἐπίσκοπος νὰ τελέσῃ αὐτὸς τὴν «Εὐχαριστίαν». Ἐὰν ὁμως δὲν θελήσῃ νὰ τελέσῃ τὴν «προσφορὰν τῆς Εὐχαριστίας», «δι' εὐλάβειαν ὡς σοφὸς τὴν τιμὴν σοι (τῷ ἐπισκόπῳ) τηρῶν», τότε πρέπει νὰ ἀναγκασθῆ ἀπὸ τὸν οἰκεῖον ἐπίσκοπον «τὴν εἰς τὸν λαόν εὐλογίαν αὐτὸν ποιήσασθαι», δηλαδὴ νὰ εὐλογήσῃ τὸν λαόν ὅπωςδήποτε. Ἐὰν κατὰ τὴν ὥραν τῆς «προσφορᾶς τῆς Εὐχαριστίας» προσέλθῃ ἄνθρωπος «εὐσχήμων καὶ ἐνδοξος ἐν τῷ βίῳ», ἤτοι ἐπίσημος, τότε ὁ ἐπίσκοπος δὲν πρέπει νὰ διακόψῃ τὴν «διακονίαν τοῦ λόγου» ἢ τὴν προσοχὴν αὐτοῦ, ἀλλὰ νὰ μένῃ «ἡσύχιος» εἰς τὴν θέσιν αὐτοῦ, «οἱ δὲ ἀδελφοὶ διὰ τῶν διακόνων» νὰ προσδέχονται τὸν «εὐσχήμονα» καὶ ἐπίσημον ἄνθρωπον. Καὶ ἐὰν δὲν ὑπάρχῃ τόπος νὰ καθίσῃ οὗτος, τότε ὁ διάκονος ὀφείλει νὰ σηκώσῃ ἀπὸ τὸ κάθισμα «τὸν μᾶλλον νεώτερον», διὰ νὰ καθίσῃ ὁ προσελθὼν «εὐσχήμων». Ἐὰν ὁμως ὁ νεώτερος δεικνύῃ σημεῖα ἀρνήσεως νὰ παραχωρήσῃ τὴν θέσιν του, τότε ὁ διάκονος «ἐγείρει αὐτὸν ἀναγκαστῶς» καὶ τὸν τοποθετεῖ ὀπισθεν παντὸς τοῦ ἐκκλησιασματος, «ἵνα παιδευθῶσιν καὶ οἱ λοιποὶ ἀντιπαραχωρεῖν τοῖς ἐντιμότεροις». Ὡσαύτως ὁ διάκονος ἔχει τὴν ὑποχρέωσιν νὰ εὕρῃ τόπον «ἐξ ὅλης τῆς καρδίας αὐτοῦ», διὰ τὸν ἐλθόντα εἰς τὴν συνάθροισιν «πτωχὸν» ἢ «ἐγγύριον», δηλαδὴ ἐκ τῆς χώρας, ἀγροτικόν, ἢ ξένον γέροντα ἢ νέον, καὶ τοῦτο διὰ νὰ μὴ φανῆ προσωποληπιῶν, ἀλλὰ νὰ εἶναι ἡ διακονία αὐτοῦ «πρὸς Θεὸν εὐάρεστος». «Τὸ αὐτὸ ποιεῖτω καὶ ἡ διάκονος ταῖς ἐπερχομέναις γυναῖξιν πτωχαῖς ἤτοι πλουσίαις» (Β', 58. ΒΕΠΕΣ, τόμ. 2, σελ. 54-55).

(Συνεχίζεται)

Η ΔΙΑΚΟΝΙΑ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ ΕΙΣ ΤΗΝ ΡΩΣΙΑ ΚΑΙ ΤΙΣ ΠΑΡΕΥΞΕΙΝΙΕΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ*

II. ΕΙΣ ΟΔΗΣΣΟΝ:

α) *Ἐκκλησιαστικά πρόσωπα τῆς Ρωσικῆς Ἐκκλησίας τῆς Ὀδησοῦ.* Ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Ὀδησοῦ κ. Ἀγαθάγγελος εἶναι ἀξιόλογος Κληρικὸς μὲ ἔντονα φιλελληνικὰ αἰσθήματα. Εἶναι ἰκανός, κατηρτισμένος καὶ διευκολύνει τοὺς Ἕλληνες τῆς περιοχῆς του εἰς τίς πνευματικὰς καὶ ἄλλες ἀνάγκας τους.

Διευκολύνει τὴν παρουσία καὶ παραμονὴ τῆς Πατριαρχικῆς Ἐξαρχείας τοῦ Πατριαρχείου Ἀλε-

τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Κερκύρας, Παξῶν καὶ Διαποντίων Νήσων κ. **ΤΙΜΟΘΕΟΥ**

ξανδρείας καὶ τοῦ Παραρτήματος τοῦ Ἰδρύματος Ἑλληνικοῦ πολιτισμοῦ τῆς Ὀδησοῦ.

Ἐπιθυμεῖ νὰ ἔχει φιλικὰς σχέσεις μὲ τὴν Ἐκκλησίαν τῆς Ἑλλάδος καὶ εἶναι πρόθυμος διὰ στενότεραν συνεργασίαν, προκειμένου νὰ διευκολυνθοῦν ἀκόμη περισσότερον οἱ Ἕλληνες τῆς Ὀδησοῦ, τοὺς ὁποίους ὑπολογίζουσι γύρω στὰ 2.000 καὶ περισσότερα ἀκόμη ἄτομα.

β) *Παράρτημα τοῦ Ἰδρύματος Ἑλληνικοῦ Πολιτισμοῦ (Μουσεῖο Φιλικῆς Ἐταιρείας).* Ἐγένετο ἀναστηλωτικὴ ἐργασία εἰς τὴν οἰκίαν, ὅπου συνειργάζοντο τὰ τρία πρόσωπα τῆς Φιλικῆς Ἐταιρείας καὶ οἱ συνεργάτες τους. Ἐχει διακοσμηθεῖ καταλλήλως καὶ λειτουργεῖ Μουσεῖο τῆς Φιλικῆς Ἐταιρείας, ὑπάρχουν φωτοτυπίες ἱστορικῶν χειρογράφων, φωτογραφίες, πορτραῖτα, σύμβολα καὶ ἐνθυμήματα τῶν Φιλικῶν, λειτουργεῖ βιβλιοθήκη, Σχολεῖο Ἑλληνικῆς γλώσσης καὶ Γραφεῖα Διοικήσεως.

Κατὰ πληροφορίες, ἡ Διοίκησις τοῦ Ἰδρύματος τῶν Ἀθηνῶν εἶχε προβλήματα μὲ ἀποτέλεσμα τὸ Παράρτημα αὐτὸ τῆς Ὀδησοῦ, μεγάλης Ἐθνικῆς σημασίας, σήμερον νὰ ὑπολειτουργεῖ, νὰ ἀντιμετωπίζει οἰκονομικὰ καὶ λειτουργικὰ προβλήματα, ἐνῶ λόγω ἀδιαφορίας τῶν ὑπευθύνων, δὲν ἔχει διδασκάλους νὰ διδάσκουν τὴν Ἑλληνικὴν γλῶσσα, ἢ ὅποια ἐδιδάσκετο μέχρι πρό τινας ἀπὸ Ἕλληνες τῆς Ὀδησοῦ, τῶν ὁποίων ἡ ἐμπειρία εἶναι λίαν

περιορισμένη, καὶ ἔχει ἀνάγκην ἀπὸ ἀποστολὴν σχολικῶν βιβλίων καὶ ἐκδόσεων εὐρύτερας ἐγκυκλοπαιδικῆς καταρτίσεως.

Ἐπὶ τοῦ ἀνωτέρω Παραρτήματος τοῦ Ἰδρύματος τῆς Ὀδησοῦ καὶ τῆς Ἑλληνικῆς Κοινότητος, τὸ ὅποion θὰ πρέπει νὰ διευθετηθεῖ συντόμως. Τὸ ἐν λόγω Ἰδρυμα μπορεῖ καὶ πρέπει νὰ ἐνισχυθεῖ, νὰ ἐλέγχεται καὶ νὰ διαδραματίζει ἀξιόλογο Ἐθνικὸ ρόλο. Θὰ πρέπει νὰ καταστῆ Κέντρο Ἑλληνισμοῦ καὶ Ὁρθοδοξίας εἰς τὴν εὐαίσθητη αὐτὴ περιοχὴ.

γ) *Ἑλληνικὸς Ἱ. Ναὸς Ἁγίας Τριάδος* (Ἐξαρχεία Πατριαρχείου Ἀλεξανδρείας): Θὰ πρέπει νὰ διερευνηθεῖ, ἀπὸ τοὺς Νομικοὺς τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ἡ Ἱστορία καὶ τὸ νομικὸν καθεστὼς τοῦ Ἱ. Ναοῦ. Ὁ Ἱ. Ναὸς ἦταν ἰδιοκτησία τῶν Ἑλλήνων ἐκ τῆς Ἑλλάδος καὶ ὑπάρχουν τὰ ἀνάλογα Συμβόλαια, ἡρπάγη ἀπὸ τίς Ἀρχὰς τῆς Ρωσικῆς Ἐπαναστάσεως, ἐδόθη ἐκ τῶν ὑπέρων εἰς τὸν Μητροπολίτην Ὀδησοῦ (Ρωσικῆς Ἐκκλησίας), ὁ Μητροπολίτης Ὀδησοῦ παρεχώρησε τὴν χρῆσιν τοῦ Ἱ. Ναοῦ (Ἱερατικοῦ Προϊσταμένου) εἰς τὸν ἐκαστοτε Πατριαρχικὸν Ἐξάρχον (χωρὶς καμία διοικητικὴν ἢ οἰκονομικὴν δικαιοδοσίαν) καὶ λειτουργεῖται παραλλήλως ἀπὸ Ρώσους Ἱερεῖς εἰς τὴν Ρωσικὴν γλῶσσαν.

Ἐπὶ τοῦ τεράστιου οἰκοδομικῶν συγκρότημα, τὸ ὅποion ἀνήκει εἰς τὸν Ἱ. Ναόν. Ἡ Πολιτεία τῆς Οὐκρανίας ἐψήφισε Νόμον περὶ ἐπιστροφῆς εἰς τοὺς δικαιούχους - ἰδιοκτῆτας τῶν ἀκινήτων, τὰ ὅποια εἶχε καταλάβει ἡ Ρωσικὴ Ἐπανάστασις.

Ὁ Ἱ. Ναὸς θεωρητικῶς λέγεται «Ἑλληνικός». Τὸ μόνον θετικὸν στοιχεῖον εἶναι, ὅτι συγκεντρώνονται ἐκεῖ οἱ Ἕλληνες καὶ ἔχουν τὴν ἐντύπωσιν, ὅτι ὁ Ναὸς εἶναι Ἑλληνικός.

Ἐπὶ τῶν κατὰ καιροὺς Ἐξάρχων τοῦ Πατριαρχείου Ἀλεξανδρείας δὲν κατεβλήθη, φαίνεται, ἢ δέουσα προσπάθεια, τουλάχιστον, τὸ μεγαλύτερον μέρος τῆς Θείας Λατρείας (Θ. Λειτουργίας κυρίως) νὰ τελεῖται εἰς τὴν Ἑλληνικὴν, μὲ ἀποτέλεσμα οἱ Ἕλληνες τῆς περιοχῆς νὰ χάνουν τὴν γλῶσσα τους.

Ἐκ μέρους τοῦ «Ἑλληνικοῦ» Ἱεροῦ Ναοῦ δὲν ἔχει γίνεαι καμία σοβαρὰ προσπάθεια πρὸς τὴν ἀ-

* Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 393 τοῦ ὑπ' ἀρ. 9 τεύχους.

νωτέρω κατεύθυνση, τούτο δὲ προσεπιμαρτυρείται καὶ ἀπὸ τοὺς Ἑλληνας τῆς περιοχῆς.

Ἡ παρουσία τοῦ Πατριαρχικοῦ Ἐξάρχου κυρίως ἐξυπηρετεῖ τοὺς Ἑλληνας ναυτικούς, οἱ ὅποιοι κατὰ ἑκατοντάδες φθάνουν εἰς τὸν λιμένα τῆς Ὀδησοῦ, ἔργον ἀσφαλῶς λίαν σοβαρὸν, ἀλλὰ παραμένει πάντοτε ἀνοικτὸ τὸ πρόβλημα τῶν μονίμως διαβιούντων Ἑλλήνων τῆς Ὀδησοῦ.

Τὸ ζήτημα διὰ τὸν ἀνωτέρω Ἰ. Ναὸν δὲν εἶναι νὰ μὴν ἔχει σχέσιν μὲ τὸ Πατριαρχεῖον Ἀλεξανδρείας, ἀλλὰ κυρίως τὸ πῶς θὰ πρέπει νὰ εὐρεθῆ ἡ λύσις ὁ Ἰ. Ναὸς νὰ ἔλθῃ εἰς «Ἑλληνικὰ χέρια» καὶ νὰ καταστῆ καὶ εἰς τὴν προᾶξιν ἕνας ἀληθινὸς Ἑλληνορθόδοξος Ἰ. Ναός, εἰς τὸν ὅποιον νὰ λειτουργεῖ Ὁρθοδοξία καὶ Ἑλληνισμός.

δ) Ἑλληνικὴ Κοινότης Ὀδησοῦ. Ἡ Ἑλληνικὴ Κοινότης ἀριθμοῦσα γύρω εἰς τοὺς 2.000 Ἑλληνας, ἴσως καὶ περισσότερους, εἶχε πρόβλημα σχέσεων μὲ τὴν πρῶν Διοικούσα Ἐπιτροπὴ (Ἀθήνα) τοῦ Ἰδρύματος Ἑλληνικοῦ Πολιτισμοῦ.

Εἶναι διηρημένη εἰς δύο ομάδες μὲ δύο Προέδρους. Ὁ ἕνας εἶναι ἡλικιωμένος καὶ φαίνεται ὅτι ἐγκαταλείπει τὰ «κοινὰ» καὶ ὁ ἄλλος εἶναι νέος μὲ διάθεση, ὡς ὑποστηρίζει, διὰ ἐργασίαν. Ὑπάρχει ἔλλειψις διδασκάλων, διδακτικῶν βιβλίων διὰ τὰ παιδιά τῆς Κοινότητος, ἔλλειψις λειτουργικῶν καὶ θρησκευτικῶν βιβλίων καὶ ἐποπτικῶν μέσων, ἔχουν ἔλλειψιν φαρμάκων καὶ οἰκονομικῶν πόρων διὰ τὶς ἀνάγκες τῶν πτωχῶν Ἑλλήνων τῆς περιοχῆς. Αἰσθάνονται οἱ Ἕλληνες ἐγκαταλελειμμένοι καὶ ἀπὸ τὴν Ἑλληνικὴν Πολιτείαν καὶ ἀπὸ τὴν Ἐκκλησίαν τῆς Ἑλλάδος.

Θὰ πρέπει τὸ θέμα - πρόβλημα τῆς Ὀδησοῦ νὰ μελετηθῆ σοβαρὰ, διότι πρόκειται περὶ μεγάλου «κόμβου», ὁ ὁποῖος ποικιλοτρόπως ἐπηρεάζει τὴν μεζονα περιοχή.

Τὸ ἴδιο ἰσχύει καὶ διὰ τὴν πόλη Ντονιέσκ καὶ Μαριούπολιν τῶν περιοχῶν τῆς Ἀζοφικῆς.

ΠΙ. ΛΟΙΠΕΣ ΠΑΡΕΥΞΕΙΝΙΕΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ:

Ἀναφέραμε εἰς τὰ προηγούμενα τὶς ὑπόλοιπες πόλεις, Ντονιέσκ, Μαριούπολιν, τὶς κωμοπόλεις καὶ τὰ χωριά ὅπου ἐπισκεφθήκαμε εἰς τὴν μεζονα περιοχή τῆς Ἀζοφικῆς. Ἐκεῖ ὑπάρχει ὁ περισσότερος Ἑλληνισμός, ὁ ὁποῖος ἀνέρχεται σὲ ἑκατοντάδες χιλιάδες Ἑλλήνων, μὲ χωριά τὰ ὅποια ἔχουν ἕξ ὀλοκλήρου Ἑλληνικὸν πληθυσμὸν ἢ καὶ μὲ μεγάλο ποσοστὸν Ἑλληνικοῦ πληθυσμοῦ.

Συναντηθήκαμε μὲ τοὺς Ἐκπροσώπους τῶν Ἑλληνικῶν Κοινοτήτων, μὲ Κληρικούς, Διδασκά-

λους, Φορεῖς τῶν περιοχῶν καὶ λοιποὺς Ἕλληνες. Ἡ κοινωνικὴ καὶ οἰκονομικὴ κατάσταση εἶναι πολὺ σκληρὴ, αἰσθάνονται πλήρη ἐγκατάλειψη ἀπὸ τὸν Ἑλλαδικὸν χώρον, ἐνῶ τώρα τελευταῖα ἡ Ἑλληνικὴ Πολιτεία ἀρχίζει νὰ μελετᾷ τὸ θέμα.

Τὰ προβλήματα τῆς μεζονας περιοχῆς εἶναι κοινὰ καὶ συνίστανται κυρίως εἰς τὴν οἰκονομικὴν στήριξη διὰ λειτουργίαν Σχολείων, ἐπισκευὴν Ναῶν, ἀποστολὴν Ἑλλήνων Διδασκάλων, βιβλίων καὶ ἐποπτικῶν Μέσων, ἐκπαίδευσιν εἰς Ἑλληνικὰ Σχολεῖα τῆς Ἑλλάδος νέων, ἀποφοίτων Λυκείων τῶν περιοχῶν, διὰ νὰ καταστοῦν αὐτοὶ διδάσκαλοι μονίμως διαβιούντες εἰς τὶς Παρευξεινίες περιοχές, φιλοξενίαν νέων εἰς Κατασκηνώσεις τῆς Ἑλλάδος, διὰ τὴν ἐνίσχυσιν τῶν νέων εἰς τὴν ἐκμάθησιν τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης καὶ τὴν ἀνάπτυξιν Ἑλληνικῆς καὶ Ὁρθοδόξου συνειδήσεως, φιλονεξίαν Ἐκπαιδευτικῶν τῆς περιοχῆς διὰ περαιτέρω ἐνίσχυσιν τῆς γλωσσικῆς αὐτῶν ἐμπειρίας κ.ἄ.

Οἱ Ἕλληνες τῶν περιοχῶν αὐτῶν ἐλπίζουν καὶ ἀναμένουν, ὅτι ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος καὶ ἡ Ἑλληνικὴ Πολιτεία θὰ ἀνταποκριθοῦν εἰς τὴν «κραυγὴ τῆς ἀγωνίας των», ποὺ εἶναι κραυγὴ ἐπιβιώσεως τοῦ Ἑλληνισμοῦ καὶ τῆς Ὁρθοδοξίας τῶν περιοχῶν αὐτῶν.

3. ΑΝΑΓΚΕΣ ΤΩΝ ΠΕΡΙΟΧΩΝ - ΑΙΤΗΜΑΤΑ

Εἰς τὸ Κεφάλαιον αὐτὸ θὰ προσπαθῶ νὰ παραθέσω, κατὰ τρόπον περιληπτικὸ - τηλεγραφικὸ καὶ κατὰ περιοχές, τὶς διατυπωθεῖσες ἀνάγκες τῆς Ρωσικῆς Ἐκκλησίας καὶ κυρίως τῶν Ἑλλήνων τῆς Οὐκρανίας καὶ τὰ ὑποβληθέντα αἰτήματα αὐτῶν.

Οἱ διατυπωθεῖσες ἀνάγκες εἶναι ὑπαρκτὲς καὶ μποροῦν νὰ ἐπιλυθοῦν, τόσον ἀπὸ τὴν Ἐκκλησίαν τῆς Ἑλλάδος, ὅσον καὶ ἀπὸ τὴν Ἑλληνικὴν Κυβέρνηση, ἀφοῦ ἱεραρχήσουν τὶς ἐνέργειες αὐτῶν καὶ συμβάλουν ἔτσι εἰς τὴν διαφύλαξιν τοῦ Ἑλληνισμοῦ τῆς εὐαίσθητης περιοχῆς, τὴν ὁποία ἐξετάζουμε.

Εἶναι προτιμότερο νὰ ἐργαζόμεθα «προληπτικῶς» παρὰ «κατασταλτικῶς», αὐτὸ ἐπιβάλλει ἡ σύνεσις καὶ τὸ ἔθνικὸν συμφέρον. Οἱ Παρευξεινίες περιοχῆς λυμαίνονται ἀπὸ «ἐπιδρομὲς» προσώπων, φορέων, οἱ ὅποιοι ἔχουν κάθε λόγο νὰ βλάψουν τὸν Ἑλληνισμὸν καὶ τὴν Ὁρθοδοξίαν.

Οἱ ἀνάγκες τῶν περιοχῶν, εἰς τὶς ὁποῖες ἀναφερόμεθα, λόγω τοῦ χαμηλοῦ κόστους ζωῆς εἰς αὐτές, εὐχερῶς μποροῦν νὰ ἀντιμετωπισθοῦν μὲ μία συνεργασία Ἐκκλησίας καὶ Πολιτείας (Ὑφυ-

πουργός και Γενικός Γραμματέας 'Αποδήμου 'Ελληνισμού).

Τὰ αἰτήματα και οἱ ἀνάγκες συνοψίζονται περιόπου ὡς κατωτέρω:

A. ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟ ΜΟΣΧΑΣ

1. Αὐξησης ἀριθμοῦ παρεχομένων ὑποτροφιών εἰς τίς Θεολογικές Σχολές τῶν 'Αθηνῶν και Θεσ/νίκης. Σήμερον εἰς τὴν 'Αθήνα σπουδάζουν μόνον τρεῖς (3) Ρῶσοι φοιτητές Θεολογίας.

2. Παροχή ὑποτροφιών διὰ σπουδές σὲ 'Εκκλησιαστικές Σχολές (ὄχι Θεολογικές).

3. Διευκόλυνσις τῶν Κληρικῶν ἢ Λαϊκῶν Ρῶσων, οἱ ὅποιοι ἐπιθυμοῦν νὰ ἐπισκεφθοῦν τὸ 'Αγιον 'Όρος. (Αἴτημα Πατριαρχείου Μόσχας).

4. 'Αποστολή εἰς Ρωσίαν δύο ἢ τριῶν Συνεργείων ἀγιογράφων δι' ἀγιογράφησιν 'Ι. Ναῶν, σύμφωνα μὲ τὴν Βυζαντινὴν Τεχνοτροπίαν. Αὐτὸ θὰ ὑποδηλώνει τὴν παρουσία τῆς 'Ελληνικῆς 'Ορθοδοξίας εἰς τὴν Ρωσίαν και εἶναι σημαντικόν.

5. Παροχή ὑποτροφιών διὰ ἐκμάθησιν Βυζαντινῆς μουσικῆς και ἀγιογραφίας εἰς τὴν 'Ελλάδα.

6. Πειραματικῶς νὰ γίνεῖ προσπάθεια χρήσεως τῆς Βυζαντινῆς μουσικῆς εἰς μερικοὺς Ρωσικοὺς Ναοὺς, ἴσως και ἀποστολῆς 'Ιερῶν ἢ 'Ιερῶν, ὅπου ἐκκλησιάζονται 'Ελληνες φοιτητές και ἔμποροι 'Ελληνες.

7. Νὰ γίνεῖ ἀδελφοποίησις κάποιων Ρωσικῶν 'Ενοριῶν μὲ 'Ελληνικὴς εἰς τὴν 'Ελλάδα.

8. Νὰ δοθεῖ οἰκονομικὴ ἐνίσχυσις εἰς τίς Θεολογικὴς Σχολές και σὲ Καθηγητὲς τῶν Θεολογικῶν Σχολῶν. 'Επειδὴ τὸ οἰκονομικὸ - κοινωνικὸ ἐπίπεδο τῆς Χώρας εἶναι χαμηλὸν ἢ ἐνίσχυσις αὐτὴ δὲν θὰ κοστίζει πολὺ.

9. Κατὰ καιροὺς, νὰ γίνεῖ ἀνταλλαγὴ διμερῶν 'Αντιπροσωπειῶν - 'Εκκλησιαστικῶν ἐπισκέψεων ἐκατέρωθεν.

10. Νὰ δίδονται κατὰ καιροὺς κάποιες οἰκονομικὲς ἐνισχύσεις, διὰ ἐπισκευές 'Ι. Ναῶν και Μονῶν.

B. ΟΔΗΣΣΟΣ

1. 'Ερευνα διὰ τὸ νομικὸν καθεστῶς τῶν 'Ελληνικῶν 'Εκκλησιῶν και ἀκόμη διὰ τὴν ἀπόκτησιν τῶν περιουσιῶν τους πάντα σὲ σχέση μὲ τίς 'Ελληνικὲς Κοινότητες.

2. 'Όδρυσις Κατηχητικῶν - 'Εκκλησιαστικῶν 'Όδρῦματος εἰς τὰ πλαίσια τῆς 'Ελληνικῆς 'Εκκλησίας ἢ ἀκόμη και σὲ Σχολεῖα εἰς τὰ ὅποια διδάσκεται ἢ 'Ελληνικὴ γλῶσσα (διὰ τὰ παιδιὰ τῶν

σχολείων 30-100 ἀτόμων και μὲ σχετικὴ διακόσμησις τῆς Αἴθουσας). Χρηματοδοτήσεις τῆς προσπάθειας.

3. 'Υποστήριξις τῶν 'Ελληνικῶν Ναῶν διὰ ἐπισκευές και ἄλλες τυχόν ἀνάγκες.

4. Δημιουργία βιβλιοθήκης μὲ 'Εκκλησιαστικὰ βιβλία, λεξικά, ἐγχειρίδια ἐκμάθησις γλώσσας.

5. 'Αποστολὴ διδασκάλων και Θεολογικῶν Πατερικῶν και ἄλλων 'Ελληνικῶν βιβλίων εἰς τὸ 'Όδρῦμα 'Ελληνικοῦ Πολιτισμοῦ (Φιλικῆς 'Εταιρείας). Δημιουργία εἰς αὐτὸ καλῆς και πλήρους βιβλιοθήκης. Νὰ ἀποσταλοῦν οἱ ἐκδόσεις τῆς 'Αποστολικῆς Διακονίας.

6. Μεταφράσεις ἀξιόλογων 'Εκκλησιαστικῶν ἔργων εἰς τὴν Ρωσικὴν γλῶσσαν, π.χ. 'Ελληνικὴ Πατρολογία ἢ ἄλλων ἔργων.

7. 'Εκδόσεις, ἐπανεκδόσεις βιβλίων ποὺ ἀφοροῦν 'Εκκλησιαστικὰ θέματα τῆς 'Ελληνικῆς Διασπορᾶς.

8. 'Αποστολὴ 'Ιερῶν, οἱ ὅποιοι γνωρίζουν τὴν Ρωσικὴν γλῶσσαν, διὰ νὰ ἀναλάβουν τὸ κηρυκτικὸ, κατηχητικὸ και ἐξομολογητικὸ ἔργο ὕστερα ἀπὸ συνεννόησιν μὲ τίς τοπικὲς 'Εκκλησιαστικὲς 'Αρχές. Θὰ ἦτο δυνατόν νὰ στέλλονται οἱ ἐν λόγῳ 'Ιερεῖς σταδιακῶς διὰ 6-12 μῆνας.

9. Νὰ δίδονται ὑποτροφίες εἰς 'Ελληνόπουλα ἢ και σὲ νέους Οὐκρανοὺς (μέλλοντες σπουδαῖοι σύνδεσμοι) διὰ σπουδές εἰς τὴν Θεολογικὴν Σχολὴν ἢ και εἰς τίς 'Ανώτερες λειτουργοῦσες εἰς τὴν 'Ελλάδα 'Εκκλησιαστικὲς Σχολές, μὲ σκοπὸν, ὅταν ἐπιστρέψουν νὰ διδάξουν τὴν 'Ελληνικὴν, ἀλλὰ και ἄλλα Θεολογικὰ και 'Ελληνικὰ μαθήματα εἰς τὴν Πατρίδα τους.

10. Νὰ φιλοξενοῦνται εἰς τὴν 'Ελλάδα, τοὺς θερινοὺς μῆνας, ἐκεῖνοι οἱ ὅποιοι σήμερον ἐκτελοῦν χρέη διδασκάλων εἰς τίς Παρευξείνιες περιοχές.

11. Νὰ φιλοξενοῦνται εἰς τὴν 'Ελλάδα και εἰς τίς 'Εκκλησιαστικὲς Κατασηκηνώσεις, κατὰ τοὺς θερινοὺς μῆνες, 'Ελληνόπουλα και παιδιὰ Οὐκρανῶν, διὰ νὰ ἐμπλουτίσουν τὴν ἐμπειρία τους εἰς 'Ελληνισμὸν και 'Ορθοδοξίαν.

12. Νὰ δοθεῖ βοήθεια διὰ τὴν ὀρθὴν ἀνάπτυξιν σχέσεων μεταξὺ 'Ελληνικῶν Κοινοτήτων και 'Ελληνικῶν 'Εκκλησιῶν.

13. Νὰ χρηματοδοτηθοῦν διάφορα πολιτιστικὰ προγράμματα και 'Εκθέσεις.

14. Νὰ δοθεῖ βοήθεια πρὸς τοὺς πτωχοὺς και ἀρρώστους 'Ελληνας (φάρμακα, ρουχισμὸς κ.λπ.).

15. Νὰ σταλεῖ μεγάλος ἀριθμὸς βιβλίων Δημοτικοῦ ὄλων τῶν τάξεων ὡς λ.χ. 'Ιστορίας, Θρη-

σκευτικών και Γεωγραφίας εις τὰ Σχολεία τῶν περιοχῶν, τὶς ὁποῖες μελετοῦμε.

16. Νὰ ἀποσταλοῦν Διδάσκαλοι ἐξ Ἑλλάδος διὰ νὰ διδάξουν εις τὰ Ἑλληνόπουλα τὴν Ἑλληνικὴν γλῶσσαν καὶ τὴν Ἱστορίαν μας.

17. Εἰς τὰ Κεντρικὰ Πανεπιστήμια τῶν μεγάλων πόλεων τῶν Παρευξινίων περιοχῶν, ἐκεῖ ὅπου εἶναι ἐφικτόν, νὰ ἰδρυθοῦν Ἰνστιτοῦτα ἔρευνας καὶ μελέτης διὰ τὴν διάσωση καὶ ἀνάδειξη τοῦ Ἑλληνισμοῦ καὶ τῆς Ὁρθοδοξίας. Αὐτὸ εἶναι δυνατόν νὰ γίνῃ εις τὸ Πανεπιστήμιον τῆς Μαριουπόλεως, ὅπου ἐργάζεται ὡς Καθηγήτρια ἡ Πρόεδρος τῆς Ἑλληνικῆς Κοινότητος Μαριουπόλεως. Εἶναι δὲ γνωστόν, ὅτι εις τὴν πόλιν αὐτὴν διαβιοῦν πολλὰς χιλιάδες Ἑλλήνων.

18. Νὰ ἐνισχυθῇ μὲ χρήματα, ρουχισμό καὶ τροφίμα τὸ Ἐκκλησιαστικὸ Ὁρθόδοξο Σεμινάριον τοῦ Μητροπολίτου Ὁδησοῦ κ. Ἀγαθαγγέλου καὶ νὰ στέλλονται εις τὸ Σεμινάριον κατὰ καιροὺς Κληρικοί Ἕλληνες νὰ δίδουν μαθήματα ἢ διαλέξεις. Αὐτὸ θὰ ἐκτιμηθῇ πολὺ. Τὸ ἐν λόγῳ Σεμινάριον ἀντιμετωπίζει τραγικὰ προβλήματα ἐπιβίωσης καὶ «τροφοδοτεῖ» μὲ Κληρικοὺς ἕνα μεγάλο μέρος τῆς Οὐκρανίας.

19. Νὰ γίνῃ ἀποστολὴ κασσετῶν ραδιοφώνου, λεξικῶν καὶ ἐντύπων διὰ τὴν ἐκμάθησιν τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης.

20. Νὰ γίνῃ διοργάνωσις Σεμιναρίων εις τὴν Ἑλλάδα διὰ τὴν ἐκπαίδευσιν τῶν διδασκάλων τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης διὰ τὶς Παρευξινίους περιοχάς. Τὰ Σεμινάρια αὐτὰ μπορεῖ νὰ γίνουν καὶ εις τὶς μεγάλας κεντρικὰς πόλεις τῶν Παρευξινίων περιοχῶν.

21. Δημιουργία φιλικῶν σχέσεων μὲ Λύκεια τῆς Ἑλλάδος καὶ Λύκεια τῶν Παρευξινίων περιοχῶν μὲ σκοπὸ τὴν ἀνταλλαγὴ ἀποστολῶν μαθητῶν καὶ διδασκάλων.

22. Διακοπὴ παιδιῶν τῶν ὑπ' ὄψιν περιοχῶν κατὰ τὴν περίοδον τοῦ χειμῶνος (1-15 Ἰανουαρίου) καὶ τοῦ θέρους (Ἰούλιον - Αὐγουστο).

23. Πρόσκλησις (Ἰούλιον - Αὐγουστο) σὲ Μοναστήρια γιὰ ἕνα μῆνα τῶν ἐπιμελέστερων Ἑλλήνων μαθητῶν (3-5 ἄτομα σὲ κάθε Ἱ. Μονή) μὲ σκοπὸν τὴν γνωριμίαν τους μὲ τὴν ἐργασίαν, τὴν Ὁρθόδοξον Λατρείαν καὶ πνευματικότητα τῆς Ἐκκλησίας, ἀλλὰ καὶ τὴν ἐξάσκησιν τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης. Ἰσως ἀπὸ αὐτοὺς τοὺς Νέους νὰ προκύψουν μέλλοντες Κληρικοί, ἱκανοὶ νὰ στελεχώσουν εις τὸ μέλλον τὶς Ἐνορίες εις τὶς περιοχάς, ὅπου σήμερον διαβιοῦν μὲ τὶς οἰκογένειάς τους.

Γ. ΛΟΙΠΕΣ ΠΑΡΕΥΞΙΝΙΕΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ

Καὶ εις τὶς πόλεις καὶ τὰ χωριά τῶν περιοχῶν αὐτῶν ἰσχύουν κατὰ ἀναλογίαν ὅσα ἀκριβῶς ἀνεφέρθησαν διὰ τὴν περιοχὴν τῆς Ὁδησοῦ μὲ μία ἐπὶ πλέον εἰδικὴν ἀναφοράν:

α) Ἄμεση δημιουργία, λόγῳ τοῦ προσφόρου ἐδάφους, τοῦ ἐρευνητικοῦ Κέντρου, ὡς προανέφερον, εις τὸ Πανεπιστήμιον Μαριουπόλεως διὰ τὴν μελέτην καὶ ἀνάπτυξιν - διάδοσιν Ἑλληνισμοῦ καὶ Ὁρθοδοξίας καὶ κυρίως τὴν ἀποκατάστασιν τῆς Ὁρθοδοξίας εις τὴν Ἀζοφικὴν.

β) Προτροπὴ εις κ. Ὑπουργὸν Ἐξωτερικῶν νὰ ὑλοποιήσῃ τὴν ὑπόσχασιν ποὺ ἔδωκε, ὅτι θὰ χορηγήσῃ 50.000 δολ. ΗΠΑ διὰ τὴν δημιουργίαν Ἱ. Ναοῦ καὶ Ἑλληνικοῦ Κέντρου εις τὴν περιοχὴν τῆς κωμοπόλεως «Σαρτανά» - Μαριουπόλεως, ὅπου ζοῦν πολλοὶ Ἕλληνες καὶ ὅπου ἡ Ὑπουργικὴ ὑπόσχεσις ὑπενθυμίζεται συνεχῶς ἀπὸ ἀναμνηστικὴν στήλην, τὴν ὁποία ἐτοποθέτησεν ὁ Ὑφυπουργὸς Ἐξωτερικῶν κ. Νιώτης, ὅταν πρὸ ἐνὸς ἔτους ἐπισκέφθηκε τὴν περιοχὴν καὶ ὅπου ὁ κ. Κ. Παπούλιας, Ὑπουργὸς Ἐξωτερικῶν, ὑπεσχέθη καὶ ὁ ἴδιος, ὅτι θὰ ἀνταποκριθῇ εις τὸ δίκαιον αἴτημα τῶν κατοίκων τῆς περιοχῆς, ἀπαντῶν εις ἀνάλογον ἐπερώτησιν τοῦ Βουλευτοῦ κ. Ψωμιᾶδη εις τὴν Βουλὴν καὶ

γ) Νὰ δοθῇ οἰκονομικὴ συμπαράστασις ἀπὸ τὴν Ἱερὰν Σύνοδον διὰ τὴν ἐπισκευὴν ἐν μέρει ἢ ἐν συνόλῳ, τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Γενεσίου τῆς Θεοτόκου τοῦ Ἑλληνικοῦ χωρίου Μπουγάς, τὸ ὁποῖον ἔχει 1.000 κατοίκους καὶ τὸ 93% τῶν ὁποίων εἶναι Ἕλληνες. Τὸ σύνολον τῶν δαπανῶν τῶν ἐπισκευαστικῶν ἐργασιῶν τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ ἀνέρχεται εις τὸ ποσὸν τῶν 15-20 ἑκατομμυρίων ἑλληνικῶν δραχμῶν. Εἶναι ἕνας τεράστιος θαυμάσιος Ἑλληνικὸς Ναός, ὁ ὁποῖος ὅμως εἶναι ἡμικατεστραμμένος.

Ἡ ἐπισκευὴ τοῦ Ἱ. Ναοῦ αὐτοῦ ἀποτελεῖ θερμὴν παράκλησιν ὅλων τῶν κατοίκων τῶν περιοχῶν τῆς Ἀζοφικῆς (ὑποβάλλω συνημμένως τὴν Ἀρχιτεκτονικὴν Μελέτην τοῦ Ἱ. Ναοῦ, τὴν ὁποῖαν μοῦ ἔδωκε ὁ Πρόεδρος τῆς ἐκεῖ Κοινότητος).

Εἰδικώτερα ὁ Σύλλογος τῶν Ἑλλήνων τῆς Μαριουπόλεως παρακαλεῖ: α) νὰ προσκληθοῦν 5 Διδάσκαλοι διὰ ἕνα χρόνον εις τὴν Ἑλλάδα καὶ 5 Διδάσκαλοι διὰ 2-3 μῆνες, προκειμένου νὰ βελτιώσουν τὴν διδακτικὴν Ἑλληνικὴν τους ἐμπειρίαν καὶ β) νὰ προσκληθοῦν 10-15 παιδιά ἀπὸ τὴν Μαριούπολιν, ὅπου ὑποφέρουν ἀπὸ διάφορες ἀσθε-

νειες και να περάσουν τις διακοπές τους εις την Ελλάδα.

4. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ - ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ:

Άπό όσα μέχρι τώρα κατέγραφα διαπιστώνουμε, ότι ή Έερά Σύνοδος της Έκκλησίας της Ελλάδος ένήγησε πολύ θετικώς, εις την έπιθυμίαν Αυτής να ασχοληθεί με τις περιοχές, εις τις όποιες άναφερόμεθα, και ιδιαίτερα με τον διάσπαρτο Έλληνισμό, ό όποιος εύρίσκει εις τις Παρευξείνιες και Έπερκανκάσιες περιοχές.

Ό Έλληνισμός αυτός, άνερχόμενος στις πεντακόσιες χιλιάδες (500.000) περίπου, ήταν επί δεκαετίες έγκαταλελειμμένος, ενώ τώρα μαστίζεται από την άναπτυσσόμενη βουλμία των μουσουλμάνων Τούρκων (Τουρκική πολιτική) και της Ούνιας (πολιτική Βατικανού).

Εις τις δραστηριότητες αυτές φημολογείται, ότι υπάρχει ή οικονομική συμπαράστασις των Κρατών του Περσικού Κόλπου, Κουβέιτ και Σαουδικής Άραβιας, δια λογαριασμόν της Τουρκίας.

Οί Έλληνες των Παρευξείνιων περιοχών και της Άζοφικής άγωνίζονται να διατηρήσουν την πίστιν και την έθνικήν τους συνείδησιν και άναμένουν άμεση συμπαράστασιν τόσο από την Έλληνικήν Πολιτείαν όσο και από την Έκκλησίαν της Ελλάδος.

Τό ύφιστάμενον κοινωνικόν και πολιτικόν κλίμα στις περιοχές Ρωσίας και Ούκρανίας είναι φιλελληνικόν, τό ίδιον δέ ίσχύει και με τις κατά τόπους ύφιστάμενες Όρθόδοξες Έκκλησίες - Μητροπόλεις.

Όποιοσδήποτε δέ πρωτοβουλίες άναπτυχθούν χάριν των Έλληνορθόδοξων κατοίκων εις τις άνωτέρω περιοχές, θα έχουν άμεση κοινωνικήν έπιδοκίμασίαν.

Άσφαλώς τά ύφιστάμενα προβλήματα είναι άρκετά και οι άνάγκες είναι ποικίλες. Όμως τό οικονομικόν επίπεδον των περιοχών είναι τόσο χαμηλόν, ώστε και με όλίγα χρήματα μπορεί να γίνει μεγάλο έργον.

Είναι άμεση άνάγκη ή Έκκλησία της Ελλάδος να δραστηριοποιηθεί εις έέργειες χριστιανικής άλληλεγγύης δια την σωτηρίαν του Έλληνισμού των περιοχών και την διατήρησιν της πίστεως του Λαού αυτού.

Άνάλογον εύαισθησίαν ή Έκκλησία μας πρέπει να έπιδείξει και προς τις Τοπικές Έκκλησίες των περιοχών, δια να δημιουργηθεί πρόσφορον θετικόν κοινωνικόν, ψυχολογικόν κλίμα και χάριν

των Έλλήνων, οι όποιοι μονίμως διαβιούν εις τις υπό μελέτην περιοχές και προς διευκόλυνσιν των πρωτοβουλιών τις όποιες θα αναλάβει, ένδεχομένως, ή Έκκλησία της Ελλάδος εις τις άνωτέρω περιοχές.

Άσφαλώς, θα πρέπει να μελετηθούν υπό της Έεράς Συνόδου τά προβλήματα και οι άνάγκες, τις όποιες παραθέτω, και να γίνει ή άνάλογος έεράρχησις των προτάσεων και άναγκών σε βραχυπρόθεση και μακροπρόθεση βάση.

Παράλληλα, φρονώ, ότι ή Έερά Σύνοδος θα πρέπει να έλθει εις άμεση έπικοινωνίαν και γραπτώς και προφορικώς να ζητήσει από την Έλληνική Πολιτείαν (Έπουργείο Έξωτερικών και Γενικήν Γραμματείαν Άποδήμου Έλληνισμού) την ένίσχυση της δια την ύλοποίηση όρισμένων προτάσεών μου, οι όποιες έχουν σχέση με την εύθύνη της Πολιτείας.

Άφ' έτέρου, ή Έερά Σύνοδος της Έκκλησίας της Ελλάδος, ως Κεντρική Έκκλησιαστική Διοίκησις, θα πρέπει να αναλάβει τις άπαραίτητες πρωτοβουλίες, να συνεργασθεί με την Άποστολικήν Διακονίαν και τις Έερες Μητροπόλεις, προκειμένου, δια Πανελληνίου έράνου, δι' επί μέρους έπιχορηγήσεων, δια φιλοξενίας προσώπων, δια έντύπου ύλικού, δι' άποστολής προσώπων, είτε δι' άλλων μέσων, να στηρίξουμε τον Άπόδημον Έλληνισμόν, τον όποιον αναφέρουμε και ό όποιος ύποφέρει, στερεείται και άγωνίζεται τόσο δια την Έθνικήν του συνείδησιν όσο και δια την Όρθόδοξον πίστιν του και την γενικήν του έπιβίωσιν.

Η άνάπτυξις του άμέσου ένδιαφέροντός μας θα άποτελέσει μεγίστην έθνικήν άποταμίευσιν δια τό μέλλον του Έλληνισμού και της Όρθοδοξίας.

(Τέλος)

Θεοδώρου Χατζημιχάλη, **Ο ΟΣΙΟΣ ΣΥΜΕΩΝ Ο ΑΝΥΠΟΔΗΤΟΣ ΚΑΙ ΜΟΝΟΧΙΤΩΝ** (είσαγωγή - σχόλια - έπιμέλεια Γιάννη Α. Σακελλιώως), έκδοσις Γ', σχήμα 12X17 έκασ., σσ. 254.

Τό ωραίο ιστορικόν αφήγημα του λόγιου ιστοριοδίφη Θ. Χατζημιχάλη για τή σπουδαία μορφή και τό έργο του όσιου Συμεών, που ή μήνη του διατηρείται ζωντανή στην περιοχή της Άγιάς, του Φλαμουρίου και του όρους Κίσαβος, παρουσιάζει με γλαφυρότητα την έποχή του 15ου-16ου αιώνας, στην όποία έδρασε ό Όσιος. Τό βιβλίον, 180 στή σειρά, άνήκει στις έκδόσεις για την «Έθνική Έκατοπενηκονταετηρίδα».

Ο ΘΕΙΟΣ ΔΙΑΛΟΓΟΣ*

Τρεῖς ἱερὰς σκηνὰς βιώνει καὶ πάλιν σήμερον ἡ Ἁγία τοῦ Χριστοῦ Μεγάλη Ἐκκλησία:

Τὴν σκηνὴν τῆς Σαμαρείτιδος,

Τὴν σκηνὴν εὐκλεῶν «Ἀρχιεπισκόπων καὶ Πατριαρχῶν Κωνσταντινουπόλεως»¹,

Τὴν σκηνὴν τῆς σημερινῆς Πατριαρχικῆς καὶ Συνοδικῆς Θείας Λειτουργίας μετὰ τὴν ἐκλεκτὴν

Τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Λαοδικείας
κ. **ΙΑΚΩΒΟΥ**

παρουσίαν τῶν Ἀρχόντων Ὀφφικιάλων τῆς Μητρὸς Ἐκκλησίας καὶ τῶν λοιπῶν προσκυνητῶν μας.

Παναγιώτατε Δέσποτα,
Σεβασμία τῶν Ἱεραρχῶν Χορεία,
Εὐσεβὲς ἐκκλησίασμα,

Μία τῶν ὠραιότερων σκηνῶν τῆς Εὐαγγελικῆς Ἱστορίας εἶναι καὶ ἡ συνάντησις τοῦ Ἰησοῦ καὶ τῆς Σαμαρείτιδος, ἡ ὁποία τόσον ἀριστοτεχνικῶς ἀπεικονίζεται εἰς τὸ σημερινὸν εὐαγγελικὸν ἀνάγνωσμα².

Εἰς τὸν διαμειφθέντα θεῖον διάλογον, ὁ ὁποῖος περικλείει ὄ,τι ὠραῖον εἰς τεχνικὴν παράστασιν καὶ ὄ,τι ὑπέροχον εἰς ἔκφρασιν αἰωνίων ἀληθειῶν, ἀπεκαλύφθη ὅλη ἡ ἀπαράβλητος ἀξία καὶ ὑπεροχὴ τοῦ ζωοποιούντος πνεύματος ὑπὲρ τὸ γράμμα, τῆς οὐσίας ὑπὲρ τὸν ἄγονον τύπον, τῆς ψυχῆς ὑπὲρ τὴν σάρκα, ὅλη ἡ εὐρύτης τοῦ Χριστιανισμοῦ ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὴν στενότητα καὶ τὸ ἀνελεύθερον πνεῦμα τοῦ Ἰουδαϊσμοῦ καὶ τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης.

Ἄπὸ τὸ «φρέαρ τοῦ Ἰακώβ»³, ἢ μᾶλλον ἀπὸ τὸ βαθὺ φρέαρ τοῦ διαλόγου τούτου ἐπιτρέψατέ μοι μόνον ὀλίγας σταγόνας ν' ἀντλήσω, διὰ νὰ δροσίσω καὶ νὰ ἀνακουφίσω, κατὰ τινὰ τρόπον, τὰ χεῖλη ὄλων μας.

Εἶναι ὄντως ἕνας θαυμάσιος διάλογος, τοῦ

* Λόγος ἐκφωνηθεὶς κατὰ τὴν Κυριακὴν τῆς Σαμαρείτιδος ἐν τῷ Π. Πατριαρχικῷ Ναῷ τῇ 12ῃ Μαΐου 1996.

1. Ὁ ἀπὸ κοινού ἐορτασμός τῶν Ἁγίων Πατριαρχῶν Κωνσταντινουπόλεως ἐθεσπίσθη κατὰ τὴν συνεδρίαν τῆς Ἁγίας καὶ Ἱερᾶς Συνόδου, τῇ 19ῃ Νοεμβρίου 1991.

2. Ἰωάν. δ' 1-30.

3. Ἰωάν. δ' 12.

ὁποῖου θέμα καὶ κίνητρον ἦτο ἡ Θεία Χάρις, διάλογος ὅπου ἡ θεία Ἀγαθότης, ἡ Θεότης θὰ λέγαμε, ἐθριάμβευσεν ἐπὶ ἐνὸς κοινωνικοῦ περιτρίμματος.

Ὁ ἐρημικὸς ἐκεῖνος τόπος, ὁ ὁποῖος ἔκτοτε φέρει τὸ ὄνομα τῆς Σαμαρείτιδος, μεταβάλλεται εἰς ἄμβωνα τοῦ ὑψηλοτέρου χριστιανικοῦ κηρύγματος. Τὸ δροσερὸν νᾶμα τῆς πηγῆς, κατὰ τὸν ἀμίμητον διδακτικὸν τρόπον τοῦ Ἰησοῦ, δίδει τὸ ὠραιότερον σύμβολον εἰς «τὸ ὕδωρ τὸ ἀλλόμενον εἰς ζωὴν αἰώνιον»⁴, ἡ φυσικὴ δῖψα τὴν ἐκφραστικωτέραν εἰκόνα εἰς τὰ εὐγενέστερα ἰδανικὰ τῆς ἀνθρωπίνης ψυχῆς.

Ἄπὸ τῶν ὑλικωτέρων τοῦ σώματος ἀναγκῶν προβιβάζων βαθμιαίως τὸν νοῦν καὶ τὴν καρδίαν τῆς συνομιλητρίας εἰς τὰς ὑψηλότερας πτήσεις τῆς ψυχῆς συμπληροῖ ὁ Θεὸς σταδιακῶς τὴν ὠραίαν διδασκαλίαν του μετὰ τὸ ἐπιγραμματικὸν ἐκεῖνο «Πνεῦμα ὁ Θεὸς καὶ τοὺς προσκυνοῦντας Αὐτὸν ἐν πνεύματι καὶ ἀληθείᾳ δεῖ προσκυνεῖν»⁵.

Καὶ μετὰ βλέμμα προφητικῶν διοπτρῶν τοὺς αἰῶνας εἰς τὰς ἐκτάσεις τοῦ μέλλοντος προλέγει μετὰ τὸν θριαμβευτικὸν τόνον τὴν ἠθικὴν κυριαρχίαν του ἐπὶ τῶν ἀνθρωπίνων καρδιῶν. Ἡ λατρεία τῆς νέας θρησκείας, ἡ καθαρὰ λατρεία τοῦ Οὐρανίου Πατρὸς, οὔτε πατρίδα γνωρίζει, οὔτε τοπικὰ ὄρια, οὔτε ὠρισμένας ἐποχάς, οὔτε φυλετικὰ προνόμια, οὔτε ἐθνικὰς περὶ γαμηνάς.

Χωρὶς νὰ ἀποκηρύττη τὰς εἰθισμένας λειτουργικὰς πράξεις καὶ τελετάς, εἰς τὰς ὁποίας ἀντικατοπτρίζεται ἡ λάμψις τῶν αἰωνίων ἀληθειῶν τῆς θρησκείας, κατακρίνει τὴν στενότητα τῆς ἀντιλήψεως πάσης ἐποχῆς, ἥτις τείνει νὰ ὑποκαταστήσῃ τὸν τύπον εἰς τὴν οὐσίαν, τὸ σύμβολον εἰς τὴν πραγματικότητα, τὴν σκιὰν εἰς τὸ σῶμα, τὴν πρᾶξιν εἰς τὴν διάθεσιν, τὴν ἐκδήλωσιν εἰς τὸ φρόνημα, τὴν ἐξωτερικὴν λατρείαν εἰς τὴν ἐσωτερικὴν. Καὶ διακηρύττει ὅτι οὔτε τὸ ὄρος Γαριζὴν, τὸ περιώνυμον προσκύνημα τῶν Σαμαρειτῶν, οὔτε ὁ ναὸς τῶν Ἱεροσολύμων, τὸ παλλάδιον τοῦ Ἰουδαϊσμοῦ, δύναται εἰς τὸ ἐξῆς νὰ ἐγείρουν ἐγωϊστικὰς ἀξιώσεις ἐπὶ τῆς ἀληθινῆς λατρείας. Πᾶς τόπος δύναται νὰ χρησιμεύσῃ

4. Ἰωάν. δ' 14.

5. Ἰωάν. δ' 24.

ὡς ναὸς διὰ τὴν ἐλευθέραν ἔκφρασιν τῶν πλημυρούντων τὴν ψυχὴν αἰσθημάτων, διὰ τὴν λατρείαν Ἐκείνου, ὅστις διὰ τῆς παρουσίας του ἀγιάζει τὰ πάντα.

Ἡ ἀληθινὴ λατρεία, ἡ ἀξία τοῦ Οὐρανίου Πατρὸς, ἔχει ἰδρυμένον τὸ θυσιαστήριόν της εἰς τὴν καρδίαν τοῦ ἀνθρώπου καὶ προσφέρεται ὅπου δήποτε καὶ ἂν εὑρίσκειται οὗτος, εἰς τὸ σκότος τῆς φυλακῆς καὶ εἰς τὴν λάμπιν τοῦ ἀνακτόρου, εἰς τὴν πενιχρότητα τῆς κατακόμβης καὶ εἰς τὸν πλοῦτον τοῦ ναοῦ, εἰς τὸ βάθος τῆς κοιλιάδος καὶ εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ βουνοῦ.

Διότι τὰ βασικὰ στοιχεῖα τῆς Λατρείας τοῦ Θεοῦ εἶναι ἡ ἀγνότης τοῦ φρονήματος, ἡ καθαρότης τῆς καρδίας, ἡ εὐγένεια τοῦ αἰσθήματος, τὰ ὑψηλὰ ιδεώδη, μὲ μία φράσι: ἡ ἐν Χριστῷ ζωὴ. Ἄνευ τούτων δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ ὑπάρξῃ λατρεία, προσευχή, δὲν ὑπάρχουν κἄν ἄνθρωποι, ἀλλὰ πείναι καὶ δίψαι καὶ ὀρέξεις, ζητοῦσαι διαρκῶς τὴν ἱκανοποίησιν. Οἱ δὲ ἐξωτερικοὶ τύποι ἔχουν σημασίαν καὶ ἀξίαν μόνον ἐφ' ὅσον ἀποτελοῦν τὴν ἀκολουθίαν καὶ τὴν θεραπείαν τῆς θρησκείας καὶ οὐχὶ αὐτὴν τὴν θρησκείαν.

Ἄδελφοί μου!

Αὐτὰ τὰ βασικὰ στοιχεῖα ἐν τῇ λατρείᾳ τοῦ Θεοῦ ἐκήρυξαν καὶ ἐβίωσαν ἡ Μήτηρ Ἐκκλησία καὶ ὁ σήμερον τιμώμενος δῆμος τῶν ἐκλεῶν Πατριαρχῶν.

Ἡ Μήτηρ Ἐκκλησία καὶ οἱ Πατριάρχαι της οὐδέποτε ἐστηρίχθησαν εἰς τὴν κοσμικὴν δύναμιν καὶ ἐξουσίαν, οὔτε εἰς τοὺς «σοφοὺς καὶ ἐπιστήμονας»⁶, οὔτε εἰς πλουσίους κεφαλαιοκράτας.

Ἡ Ἐκκλησία μὲ τὴν ἐν Χριστῷ καθοδήγησιν, ἀπετέλεσε τὴν κυψέλην τῆς κοινωνικῆς καὶ κοινοτικῆς μας ὑποστάσεως, ὀργανώσεως καὶ ζωῆς.

Ἡ Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ «ὁδὸν εἰρήνης οὐκ ἔγνω»⁷. Δὲν ἐπάτησεν ἐπὶ ῥόδων. Ἐβάδισεν ἀκανθώδη καὶ δύσκολον δρόμον, δρόμον ἀνηφορικόν, γεμάτον ἐμπόδια. Ὁ χιτῶν της εἶναι πάντοτε βαμμένος εἰς τὸ αἷμα τὸ μαρτυρικόν. Ἡ ἱστορία της εἶναι ἱστορία «βασάνοις συνεχόμενη»⁸ καὶ κακώσεων, ἀλλὰ καὶ ἐγκαρτερήσεως καὶ αὐτοθυσίας.

Ἔχουμε πολλοὺς λόγους εὐγνωμοσύνης διὰ

τὸν εὐεργετικὸν ῥόλον ποὺ διεδραμάτισε, ὡς πνευματικὴ δύναμις, ἡ Ἐκκλησία εἰς τὴν προστασίαν τοῦ θρησκευτικοῦ, φιλανθρωπικοῦ, σχολικοῦ καὶ κοινοτικοῦ μας βίου. Καθὼς ἡ φλόγα τῆς λυχνίας ἢ τῆς λαμπάδας κινδυνεύει νὰ σβῆσῃ ἀπὸ τὸν ἄνεμον, ἂν δὲν προστατευθῇ ἀπὸ τὸν φανόν, οὕτω καὶ ἡ φλόγα τῆς συνειδήσεως τοῦ Γένους, ἂν δὲν προστατεύεται ἀπὸ κάποιον πνευματικὸν φανόν, διατρέχει σοβαροὺς κινδύνους, ὅταν πνέουν διαρκεῖς καὶ ὀρμητικοὶ ἄνεμοι φανατισμοῦ καὶ σωβινισμοῦ.

Ἐπὶ πολλοὺς αἰῶνας ἡ Μήτηρ Ἐκκλησία, ἐρειδομένη πάντοτε εἰς αὐτὰς τὰς θεμελιώδεις ἀρχὰς τοῦ Εὐαγγελίου, ἦτο φανὸς προστατευτικός, ποὺ διετήρησεν ἄσβεστη τὴν φλόγα τῆς ὑποστάσεως τοῦ εὐσεβοῦς ἡμῶν Γένους. Ἐν αὐτῇ, ὡσάν σὲ προστατευτικὸν θερμοκήπιον, ἐκαλλιέργηθη καὶ τὸ χριστιανικὸν ἦθος καὶ ἡ μητρικὴ γλῶσσα μας ἐπὶ πολλὰ ἔτη. Εἶναι γνωστὸν, ὅτι οἱ νάρθηκες τῶν ἱερῶν μας ναῶν ἐχρησίμευσαν ὡς σχολεῖα νυκτερινά, ὅπου ἐδιδάσκοντο τὰ παιδιά μας τὴν χριστιανικὴν διδασκαλίαν, τὰ ἐκκλησιαστικὰ γράμματα μὲ βάσιν τὸ Ψαλτήριον καὶ τὴν Ὁκτάηχον.

Δὲν θὰ ἦτο ὑπερβολὴ ἐὰν ἐχαρκτηρίζετο ἡ Μήτηρ Ἐκκλησία δι' ἡμᾶς ὡς νέα κιβωτὸς σωτηρίας. Καθὼς ἡ ἀρχαία κιβωτὸς διέσωσε τὸ ἀνθρώπινον γένος ἀπὸ τὸν ὄλεθρον τοῦ βιβλικοῦ κατακλυσμοῦ, οὕτω καὶ εἰς τὴν περίοδον τῶν τελευταίων αἰώνων ἡ Μήτηρ Ἐκκλησία, μὲ τοὺς Πατριάρχας καὶ Ποιμένας της, ἐπροστάτευσε καὶ διέσωσε τὴν χριστιανικὴν μας ὑπόστασιν ἀπὸ τὸν καταποντισμὸν ἐνὸς μακροχρονίου κατακλυσμοῦ, διὰ μέσου τοῦ ὁποῦ διήλθε τὸ Γένος μας. Ὅσον σφοδρότερα γινόταν ἡ νεροποντή, οἱ δὲ χεῖμαρροι καὶ οἱ καταρράκται ὑπερεξεχειλίζαν ἀπειλητικά, τόσο καὶ ἡ νεωτέρα ἐν Χριστῷ κιβωτὸς ἀνερχόταν καὶ ἐπροστάτευε στοργικὰ τὸν πολύτιμον «ἐκ τῆς βίας τῶν κυμάτων»⁹ θησαυρόν, τὸν ὁποῖον ἐνέκλειεν εἰς τοὺς ἱεροὺς κόλπους αὐτῆς.

Νεροποντὲς καὶ κατακλυσμοὶ κοινωνικοὶ καὶ πολιτικοὶ εἶναι φαινόμενα πολὺ συχνά. Καὶ σήμερον ἀκόμη μὲ τὰς νέας ἀνακατατάξεις, μὲ τ' ἀναρχικὰ γεγονότα καὶ τοὺς πολέμους βλέπομεν τὸν ὀρίζοντα ὄχι ἰδιαίτερος καθαρὸν. Διὰ τοῦτο καὶ αἰσθανόμεθα σήμερον τὴν ἀνάγκην νὰ εἴμεθα ὀργανωμένοι πάντοτε πέριξ τῆς Μητρὸς

6. Ἰακ. γ' 13.

7. Ῥωμ. γ' 17.

8. Ματθ. δ' 24.

9. Πράξ. κζ' 41.

'Εκκλησίας, ή όποία είς κάθε έποχήν με τούς έκάστοτε πνευματικούς ήγέτας, με τούς Πατριάρχας της, άπεδείχθη ως ή άσφαλεστέρα έγυήσις τής θρησκευτικής, κοινωνικής και κοινοτικής ύποστάσεως προόδου μας.

Και τò πλέον σημαντικόν είναι ότι ή Μήτηρ 'Εκκλησία όχι μόνον ζή, αλλά ζή ζωντανή μέσα σε κάθε εκδήλωσιν τού πολιτισμού και διαδραματίζει πρωτεΐον πρόσωπον επί τής σκηνης τής ιστορίας κατά τούς τελευταίους αιώνας και θ' άντληφθήτε εύθυσ «τά θανμάσια ά έποίησε»¹⁰.

Χάρις είς εκείνους τούς πνευματικούς ήγέτας συγκρατήθηκε ή 'Εκκλησία και τò Γένος. Χάρις σ' εκείνους τούς Πατριάρχας ή κοινωνία διετήρησε την πνευματικήν και ήθικην φρεσκάδα και άπέφυγε την άποσύνθεσιν.

Σήμερον στρέφεται ή ψυχή μας προς εκείνους τούς έβδομήκοντα και πλέον Πατριάρχας, οΐτινες ήγίασαν τά ιερά αυτά χώματα πότε όσίως και πότε μαρτυρικώς. 'Αλλά και αί ψυχαι αυτών είναι σήμερον παρούσαι έδώ κατά την σημερινήν Θεϊάν Λειτουργίαν μαζί με τόν Πατριάρχη και την 'Ιεραρχίαν μας, με τούς 'Αρχοντας 'Οφφικιάλους τής Μητρος 'Εκκλησίας, τò ιδιαίτερον αυτό έπιτελείον τού Οικουμενικού Πατριαρχείου, διά τò όποϊον και ιδιαιτέρως καυχάται.

"Ας θυμηθοΐμε λοιπόν σήμερον τούς Πατριάρχας μας, τās θυσίας των, τὰ μεγαλόπνοα έργα τους, τò θάρρος τους, τās άρετάς των και κυρίως αυτήν την πίστιν των, ότι «Πνεΐμα ό Θεός και τούς προσκυνούντας Αυτόν έν πνεύματι και άληθεία δεϊ προσκυνείν»¹¹.

'Αναπολοΐντες με εύλάβειαν την μνήμην αυτών άς άποκαλυφθώμεν προ τής ιεράς σκιας των, άς άποκαλυφθώμεν προ τού χριστιανικού μεγαλείου των. 'Αλλά και άς άντλήσωμεν διδάγματα διά την ζωήν μας από την ζωήν των. Μās έδωσαν εκείνοι τò μέτρον και την βάση τής άληθινής χριστιανικής ζωής, αυτό τούτο τò «ΰδωρ τής ζωής»¹² και όλην έν γενει την «παρακαταθήκην»¹³ τών όρθοδόξων άρχών και παραδόσεων. "Ας έμπνευσθώμεν από τούς ιερούς ένθουσιασμούς των, από την πίστιν των, από την άρετήν των, από την φιλογενειάν των.

'Υπό τò φώς των διδαγμάτων του και τών

διαφόρων θεϊών διαλόγων τού Χριστού εύρον εκείνοι και έβάδισαν τόν βασιλικόν δρόμον τού θεϊου θελήματος. 'Ακολουθήσωμεν και ήμείς τὰ ίχνη των. 'Η ζωή δέν έπαυσε και σήμερον να έχη τούς κλονισμούς της, τās ματαιότητάς της, τās τραγικότητας και τās άγωνίας της. Χρειαζόμεθα πάντοτε οί άνθρωποι τὰ φωτεινά εκείνα μετέωρα, τὰ όποία, δίκην προβολέων τού ήθικου φωτός, θα φωτίσουν τās σκοτεινάς άτραπούς τού βίου. Αί ψυχαι τών άοιδίμων Πατριαρχών μας, με την έξέχουσαν άγιότητά των, είναι και θα μένουν διά τούς άπογόνους των οί άσφαλείς φάροι, οί όποιοι θα έμπνέουν πάντοτε θάρρος και δύναμιν και θα χειραγωγούν τò σκάφος τής ύπάρξεώς μας μέσα είς τò τρικυμώδες πέλαγος τής ζωής.

'Η ένθύμησις των άς φωτίση τās πεποιθήσεις μας, τās ήθικās και πνευματικās άρχάς μας προς τīs αιώνιες και άδιάφυστες άλήθειες τού Χριστιανισμού, τού σημερινού διαλόγου μεταξΐ τού Κυρίου και τής Σαμαρείτιδος.

'Επίστευσαν εκείνοι είς την αιωνιότητα και έμεγαλοΐργησαν.

'Επίστευσαν είς την μέλλουσαν ζωήν και έθυσιάσθηκαν είς την παρούσαν.

'Επίστευσαν είς την δικαίαν κρίσιν και άνταπόδοσιν τού Θεού και ύπήρξαν πάντοτε ήθικά και πνευματικά πρόσωπα.

'Εξησαν με την πίστιν αυτήν και με αυτήν απέθανον.

'Η πίστις των άς μεταλαμπαδευθή και είς ήμās και ή θερμη έλπίς των άς γίνη ιερά προσδοκία τού Γένους μας.

"Ας μένη πάντοτε ζωντανόν ένώπιόν μας τò ιερόν παράδειγμά των και ή δόξα, ή όποία είς αιώνας αιώνων έχει στεφανώσει την μνήμην των, άς είναι δι' ήμās πάντοτε ή άφετηρία και ό σκοπός τής ζωής μας. "Ας ζήσωμεν όπως εκείνοι έζησαν και άς άποθάνωμεν όπως εκείνοι απέθανον, διά να ζή αναφαίρετον πάντοτε γνώρισμα τού Γένους μας ή άρετή, ή άληθινή άρετή, ή όποία από τούς θνητούς ανθρώπους δημιουργεί τούς άθανάτους ήρωας και από την ματαιότητα τής γής κλώθει την αιωνιότητα τού Ούρανού.

Με τὰ ιερά αυτά αισθήματα και τās συγκινητικās άναμνήσεις άς γονατίση ή ψυχή μας νοερώς μπροστά είς τούς τάφους των και τὰ χείλη μας άς ψιθυρίσουν εύλαβικά: «Αιωνία αυτών ή μνήμη».

10. Ματθ. κα' 15.

11. 'Ιωάν. δ' 24.

12. 'Αποκάλ. κα' 6.

13. Τιμοθ. ς' 20.

Ο ΦΘΙΩΤΙΔΟΣ ΔΑΜΑΣΚΗΝΟΣ (1914-1996)*

«Ἠξιώθη πλείονος τῆς παρὰ Θεοῦ ροπῆς καὶ γὰρ ὑποκείμενος ταῖς ἀνάγκαις τοῦ σώματος ἀκεραΐαν τῆς ψυχῆς τὴν εὐγένειαν διετήρησεν».

(Ἰω. Χρυσόστομος)

Σεπτὴ χορεία τῶν Ἁγίων Ἀρχιερέων,
Σεβαστοὶ πατέρες καὶ ἀγαπητοὶ ἐν Χριστῷ ἀ-
δελφοί, Πενθηφόρος ὁμήγυρις,

Μόνον ἢ πεποιθήσις ὅτι ὁ θάνατος δέν ἀ-
ποτελεῖ τὴν σκληρὰν κατακλιδα τοῦ ἐπὶ γῆς
βίου ἡμῶν, ἀλλὰ τὴν πένθιμον ἀπλῶς ἀπαρ-
χὴν μιᾶς ἄλλης Ζωῆς οὐρανίου καὶ αἰδίου,
δύναται νὰ μετριάσῃ τὴν ὄσσην ἐκ τῆς ἀπω-

Τοῦ Θεοφ. Ἐπισκόπου Διαυλείας
κ. ΔΑΜΑΣΚΗΝΟΥ

λείας συμπαθῶν προσώπων αισθανόμεθα ἐ-
κάστοτε ὀδύνην, καθ' ὅσον ὁ εἰς ἐπισφράγι-
σιν μιᾶς ἀληθῶς χριστιανικῆς Ζωῆς ἐπερχό-
μενος θάνατος εἶναι διὰ τὸν χριστιανὸν ἢ φυ-
σικὴ καὶ εὐλογημένη μετάστασις αὐτοῦ ἐκ
τῶν ἐνθένδε λυπηρῶν καὶ προσκαιρῶν πρὸς
τὴν αἰωνίαν μακαριότητα.

Ὅντως, ἢ ἐν γῆρι πῖονι ἐπελθοῦσα τελευ-
τὴ τοῦ ἀοιδίμου Μητροπολίτου Φθιώτιδος κυ-
ροῦ Δαμασκηνοῦ ὑπῆρξεν ἢ φυσικὴ δι' αὐτὸν
ἐκδημία, τὸ τέρμα τῆς ἐνταῦθα κοπιώδους
βιοτή, ἢ κατὰ τὴν χριστιανικὴν ἡμῶν πίστιν
ἀπαρχὴ τῆς ἀληθοῦς ἐν Κυρίῳ Ζωῆς καὶ ἢ
κλήσις αὐτοῦ πρὸ τοῦ δικαιοκρίτου Θεοῦ.

Προσωπικότης μὲ περισσὴν ἀξίαν καὶ ἐ-
ξαιρετικὴν συμβολὴν εἰς τὴν Ζωὴν τῆς Ἐκ-
κλησίας ὁ ἐκλιπὼν Ἱεράρχης, ὑπῆρξε στρα-
τιώτης τοῦ Χριστοῦ, οὐτινος ἢ ἐπὶ γῆς παρου-
σία ἀπήστραπτεν ὡς φῶς πηγαῖον καὶ θερ-
μόν, ὡς φῶς καταγγέλλον ἀγνότητα ψυχῆς
καὶ καθαρότητα συνειδήσεως. Διόπερ τὴν μα-
καρίαν κοίμησιν αὐτοῦ ἰδιαίτερος αἰσθάνεται
ἢ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος, ἢ ὁποία ἀπώλεσε

ἐναν πολῦπειρον καὶ ταλαντοῦχον Ἱεράρχην,
ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος ἐναν συνε-
τὸν συνεργάτην καὶ ἔμπιστον φίλον, τὸ πλή-
ρωμα τῆς τοπικῆς Ἐκκλησίας, τὸν ἱεροπρεπῆ
καὶ συμπαθῆ καὶ πρόθυμον πνευματικόν του
πατέρα, ὁ ἱερός κλῆρος τὸν «ἄγγελον φύλα-
κά» του καὶ ἢ Ὁρθοδοξία τέλος τὸν σοβαρὸν
γνώστην καὶ θεματοφύλακα τῆς μακραίωνος
παραδόσεώς της.

Καὶ μόνον τὸ ὄνομα τοῦ Φθιώτιδος Δαμα-
σκηνοῦ ἦτο ἐν ὁλόκληρον κεφάλαιον. Κεφά-
λαιον βαθείας ἐν Χριστῷ πίστεως καὶ αὐτο-
θυσίας. Κεφάλαιον ἀγάπης καὶ ἀνεξικακίας.
Κεφάλαιον πραότητος καὶ γλυκύτητος χαρα-
κτῆρος. Ὁ ἄνθρωπος τοῦ Θεοῦ, ὁ εὐγενῆς
καὶ καλοκάγαθος Ἱεράρχης, ὁ προσηγῆς καὶ
ἀπλοῦς Ἐπίσκοπος, ἤδη ἀπὸ τῆς πρωΐας τῆς

* Λόγος ἐπικήδειος, ἐκφωνηθεὶς τῇ 24ῃ Μαΐου 1996, ἐν τῷ Ἱερῷ Μητροπολιτικῷ Ναῷ Εὐαγγελισμοῦ τῆς Θεοτόκου Λαμίας, κατὰ τὴν ἐξόδιον ἀκολουθίαν τοῦ μεταστάντος.

παρελθούσης Τετάρτης, καθ' ἣν οἱ κώδωνες τῶν ἐκκλησιῶν χαρμωδῶς ἐξήγγελλον ἐπὶ τῇ ἀποδόσει τῆς ἑορτῆς τοῦ Ἁγίου Πάσχα τὴν ἐκ νεκρῶν Ἀνάστασιν τοῦ Ζωοδότου Κυρίου, πορεύεται πρὸς τὸ Φῶς, τὸ Φῶς τῆς Ζωῆς, τὸ Φῶς τῆς χαρᾶς καὶ τῆς ἐλπίδος, τὸ ὁποῖον πάντοτε ἀκτινοβολεῖ ἡ μακαρία μορφή του.

Ἄς μοι ἐπιτραπῇ, τὸ λοιπόν, ἐνώπιον τῆς πενθίμου ταύτης ὀμηγύρευος, πρὶν ἢ ἡ φιλόξενος γῆ τῆς Ρούμελης ἀποκρούσῃ ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν ἡμῶν τὸν ἀποιχόμενον Ἱεράρχην, νὰ ρίψωμεν σύντομον βλέμμα ἐπὶ τῆς λαμπρᾶς δράσεως καὶ σταδιοδρομίας αὐτοῦ, ὅπως οἱ εὐεργετηθέντες εὐγνωμόνως ἀναμνησκώμεθα πάντοτε τῆς μακαρίας ψυχῆς του καὶ οἱ περιλειπόμενοι ἐμπνεώμεθα ἀπὸ τὸ λαμπρὸν παράδειγμά του.

Εἰς τὸν νοῦν μου, ἀνασκοποῦντα τὸν βίον τοῦ αἰοδίου, αὐθορμήτως ἔρχεται ὁ Ἰωάννης λόγος «ἀγαπάτε ἀλλήλους» καθ' ὅσον διὰ τὸν θρηγούμενον σήμερον Ἀρχιερέα ὑπῆρξεν οὗτος ἡ κινητήριος δύναμις καὶ πηγή, ἐξ ἧς ἦντλει πάντοτε τὰς ἐμπνεύσεις του καὶ ὡς ἀπαράβατον ἀξίωμα διέπει οὗτος ἄνευ τινὸς διαλείμματος ἡ ἐξαιρέσεως ὀλόκληρον τὴν φωτεινὴν καὶ τετιμημένην ἐπίγειον ζωὴν καὶ σταδιοδρομίαν του.

Ἄλλὰ καὶ διὰ τοῦτο πάντοτε καὶ πανταχοῦ τὸν συνώδευσεν ἡ εὐλογία τοῦ Θεοῦ καὶ ἐπεβλήθη ὡς ἐξαιρετικὴ φυσιογνωμία, εἰς τὴν ὁποίαν εὐστόχως συνηντήθησαν ἡ βαθεῖα χριστιανικὴ πίστις καὶ ἡ πολυμερῆς θύραθεν παιδεία, ἡ εὐρύτης τῆς σκέψεως καὶ τὸ ἐκκλησιαστικὸν βάθος, ἡ ἀγνότης τῆς συνειδήσεως καὶ ἡ ἀφοσίωσις εἰς τὸ καθῆκον, ἡ ὑγιὲς συγχρονισμένη ἀντίληψις καὶ ἡ εὐστάθεια εἰς τὰς παραδόσεις, ἡ ταπεινοφροσύνη καὶ τὸ ἐπιβάλλον μεγαλεῖον, ἡ ἀνεπιτήδευτος φιλανθρωπία καὶ ἡ ἀγαθότης τῆς καρδίας, ἡ πραότης καὶ ἡ χριστιανικὴ αὐστηρότης.

* * *

Γόνος λευιτικῆς οἰκογενείας ὁ μακαριστὸς Ἱεράρχης, κατὰ κόσμον Νικόλαος Παπαχρήστου, ἐγεννήθη τὸ τέταρτον ἔτος τῆς δευτέρας δεκαετίας τοῦ ἤδη φθίνοντος αἰῶνος ἐν Δορβιτσᾶ τῆς ὀρεινῆς Ναυπακτίας. Ἀνατραφεῖς

εἰς περιβάλλον ἀποπνέον τὴν εὐωδίαν τοῦ θυμιάματος ἔλαβε παρὰ τῆς οἰκογενείας του τὰ σπέρματα τῶν ἐξόχων ἀρετῶν, αἱ ὁποῖαι ἐκόσμου τὴν εὐγενῆ προσωπικότητά του. Ἔσχε δὲ τὴν ἰδιαιτέραν εὐλογίαν ὅπως παιδιόθεν ἀπολαύσῃ τῆς εὐεργετικῆς προστασίας τοῦ ἐκ μητρὸς θεοῦ του Μητροπολίτου τότε Κορινθίας καὶ μετέπειτα Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος Δαμασκηνοῦ Παπανδρέου, παρ' ὃ ἐφοίτησεν εἰς τὴν Ἐκκλησιαστικὴν Σχολὴν Κορίνθου ἐπὶ ὀκταετίαν (1923-1931) συμπληρώσας τὴν θεολογικὴν του κατάρτισιν ἐν τῇ κατὰ Χάλκην γεραρᾷ Θεολογικῇ Σχολῇ ἐπὶ ἑξαετίαν ὄλην (1931-1937).

Πεπροικισμένος μετὰ ψυχικῆς διαθέσεως γονίμου τυχῶν ἀρίστου πνευματικοῦ καταρτισμοῦ παρὰ τοῦ θεοῦ καὶ Γέροντός του εὐρεθεῖς εἰς τὸ περιβάλλον τῆς Χαλκίτιδος Σχολῆς ἐπηύξησε τὰ ὅσα ἡ φύσις καὶ ἡ καταγωγή τοῦ ἐπεδαψίλευσαν χαρίσματα, ἐξελιχθεῖς ἐνωρίτατα εἰς ἐπίλεκτον καὶ δραστήριον μέλος τῆς μαθητικῆς κοινωνίας τῆς Σχολῆς. Συμφοιτητῆς καὶ φίλος τοῦ μακαριστοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου Δημητρίου καὶ διαπρεπῶν Ἀρχιερέων τοῦ τε Οἰκουμενικοῦ Θρόνου καὶ τῶν λοιπῶν Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν παρέμεινε μέχρι τέλους εἰς τὴν συνειδήσιν τῶν συμμαθητῶν του ὡς ὁ εὐσταλῆς νέος μὲ τὸ διαρκὲς χαμόγελον, ὁ καλωσυνάτος καὶ ἔμπιστος φίλος, ὁ εὐγνώμων μαθητῆς πρὸς τὴν τροφὸν Σχολὴν, τῆς ὁποίας ἡ λαμπρὰ ἱστορία ἀπέδωκε ἱκανὰ καὶ ἐξέχοντα στελέχη ἐν τοῖς Θεολογικοῖς Γράμμασι καὶ ἐν τῇ ὑπηρεσίᾳ τῆς Ἐκκλησίας.

Ἀποπερατώσας τὰς ἐν Χάλκῃ θεολογικὰς αὐτοῦ σπουδὰς μὲ ἐπίδοσιν θαυμασίαν, ἐπανῆλθεν ἐνταῦθα κατηρτισμένος εἰς τέλειον ἐπιστήμονα καὶ τέλειον ἄνθρωπον, ὁ ὁποῖος ἐν ἔτει 1946 «τὸν ἐπενδύτην διεζώσατο» προσελθὼν εἰς τὰς τάξεις τοῦ ἱεροῦ κλήρου, χειροτονηθεὶς ἀλληλοδιαδόχως διάκονος καὶ πρεσβύτερος παρὰ τοῦ εὐεργέτου καὶ πνευματικοῦ προστάτου του Ἀρχιεπισκόπου καὶ Ἀντιβασιλέως τότε Δαμασκηνοῦ. Μετ' ἑτησίαν περίπου διακονίαν ὡς Πρωτοσυγκελλεύοντος ἐν τῇ ἰδιαιτέρᾳ αὐτοῦ πατρίδι κατ' ἔτος 1947 ἀναλαμβάνει καθήκοντα ἱερατικῶς προϊσταμένου τοῦ ἐν Ἀθήναις Ἱεροῦ Ναοῦ Ἁγίου Βασι-

λείου Πολυγώνου διορισθῆς ταυτοχρόνως μόνιμος σύμβουλος τοῦ Ταμείου Ἀσφαλίσεως Κληρικῶν Ἑλλάδος. Ἀπὸ τῶν θέσεων αὐτῶν ἀποσπᾷ τὴν ἀγάπην καὶ τὴν ἐκτίμησιν τοῦ πιστοῦ λαοῦ, τὴν ἐμπιστοσύνην τοῦ ἐφημεριακοῦ κλήρου καὶ τὴν εὐνοίαν τῶν ἐκάστοτε προϊσταμένων του. Μὲ πολλὴν δεξιότητα χειρίζεται τὰς καθ' ἡμέραν ἐμπιπτούσας αὐτῷ πολλαπλᾶς ὑποθέσεις καὶ ἐξευρίσκει τὰς καλύτερας ἐκάστοτε λύσεις, μὲ τὴν διακρίνουσαν αὐτὸν εὐγένειαν καὶ ἀγάπην, ὥστε ὅσοι τὸν ἐπλησίαζον νὰ ἀνακουφίζωνται καὶ νὰ μαρτυροῦν περὶ τῆς ἀγαθῆς πάντοτε προαιρέσεώς του.

Ἡ Ἐκκλησία ἐκτιμῶσα τὴν ἰκανότητα καὶ τὴν πολυπειρίαν τοῦ νεαροῦ τότε Ἀρχιμανδρίτου ἐναποθέτει εἰς τὴν εὐστροφίαν αὐτοῦ κατ' ἔτος 1956 τὴν Γραμματείαν τῆς Ἱερᾶς Συνόδου καὶ μετ' οὐ πολὺ, τὸ ἐπόμενο ἔτος, τοῦ ἐμπιστεύεται τὴν ὄντως τιμητικὴν καὶ ἐν ταυτῷ εὐαίσθητον θέσιν τοῦ Ἀρχιγραμματέως, ἐν ἣ ἑθεσι εὐόρκως διηκόνησε μέχρι τῆς εἰς Μητροπολίτην ἐκλογῆς του κατ' ἔτος 1960.

Εἰς τὸ σημεῖον αὐτὸ ὀφείλεται νὰ σημειωθῆ ἔν ὅλῳ ἐξέχον περιστατικόν, τὸ ὁποῖον ἀποδεικνύει τὸ βαθθὲ ἐκκλησιαστικὸν ἦθος τοῦ μεταστάντος καὶ τὴν ἐνσυνείδητον ἀφοσίωσίν του εἰς τὴν ἐκκλησιαστικὴν τάξιν. Εἰς τὴν Συνεδρίαν τῆς μὴ κανονικῶς συνελθούσης Ἱερᾶς Συνόδου τῆς 7.4.1959 ἐκλέγεται Μητροπολίτης Τριφυλίας καὶ Ὀλυμπίας, ἐκλογὴν τὴν ὁποῖαν πάραυτα ἀπεποιήθη καθ' ὅσον δὲν ἐτηρήθησαν κατ' αὐτὴν αἱ προβλεπόμεναι κανονικαὶ διαδικασίαι.

Πλὴν ὁμως τούτων δὲν περιορίσθη μόνον εἰς τὰ στενὰ πλαίσια τῆς ἐκάστοτε ὑπηρεσίας του, ἀλλ' ἀνέλαβε λίαν ἐπιτυχῶς πρωτοβουλίας καὶ ἠγωνίσθη σθεναρῶς ὑπὲρ τῶν συμφερόντων τῆς Ἐκκλησίας, ἀναπτύξας δρᾶσιν οὐ τὴν τυχούσαν διὰ τὴν κατοχύρωσιν τῆς ἐν τῇ κοινωνίᾳ θέσεως τοῦ ἱεροῦ κλήρου, διὰ τὴν ἀξιοποίησιν τῆς ἐκκλησιαστικῆς παρουσίας, ἀναλισκόμενος εἰς σειρὰν κοινωνικῶν τομέων, μὲ ἀποκλειστικὸν σκοπὸν καὶ εὐγενῆ φιλοδοξίαν τὴν διακονίαν τῆς Ἐκκλησίας.

Διὰ τοῦτο καὶ ἡ Ἐκκλησία κατὰ μῆνα Μάϊον τοῦ ἔτους 1960, τιμῶσα καὶ ἀμείβουσα

τὴν εὐδόκιμον ἐν αὐτῇ διακονίαν ἐκλέγει καὶ χειροτονεῖ τοῦτον ἀκριβῶς πρὸ τριάκοντα καὶ ἕξ ἐτῶν Μητροπολίτην τῆς πολυπληθοῦς καὶ ἱστορικῆς Μητροπόλεως Φθιώτιδος, ἐπιβραβεύουσα οὕτω τὴν πιστὴν καὶ κατὰ πάντα εὖορκον διακονίαν αὐτοῦ.

* * *

Ἀναλαβὼν μετὰ ζήλου τὴν διαποίμανσιν τοῦ ἐμπιστευθέντος αὐτῷ φιλοχρίστου καὶ εὐγενοῦς ποιμνίου τῆς Φθιώτιδος διεκρίθη ὡς Ἱεράρχης ἀγαθός, πιστὸς εἰς τὰς ἐκκλησιαστικὰς παραδόσεις, ἀκάματος, δι' ὅλα καὶ δι' ὅλους μεριμνῶν καὶ ἐνδιαφερόμενος, θέλων καὶ σαγηνεύων τοὺς ἀνθρώπους ὅτε μὲν μὲ τὸ εὐπροσηγορον τοῦ χαρακτήρος του, ὅτε δὲ καὶ μὲ αὐτὸ τὸ αὐθόρμητον τοῦ ὕφους του.

Τὸ σύνθημα τῆς Ἀρχιερατικῆς του πολιτείας ὑπῆρξε πάντοτε ἔργω τε καὶ λόγῳ καὶ μέχρι τῆς τελευταίας αὐτοῦ ἀναπνοῆς ἡ στελέχως τῆς Ἐκκλησίας, ἡ προστασία τοῦ ἱεροῦ κλήρου, ἡ περιθάλψις τῶν ἀδυνάτων, ἡ διακονία πρὸς τὸν συνάνθρωπον. Διήλθε τὸν βίον του προθύμως καὶ ὀλοψύχως διακονῶν τὸν συνάνθρωπον, τὸν γνωστὸν καὶ τὸν ἄγνωστον, ἐνίοτε καὶ ἐπὶ προσωπικῇ αὐτοῦ ζημίᾳ, τὸν ἐγγὺς καὶ τὸν μακρᾶν, μὲ μίαν ἰδιάζουσαν εὐχαρίστησιν καὶ εὐτυχίαν «ὡς ὑπρέτης Χριστοῦ καὶ οἰκονόμος μυστηρίων Θεοῦ». Ἄλλωστε, ἡ συγκινητικὴ καὶ αὐθόρμητος συμμετοχὴ τοῦ ἱεροῦ κλήρου καὶ τοῦ ἀπλοῦ λαοῦ κατὰ τὴν ὑστάτην αὐτὴν στιγμὴν μαρτυροῦσι ἀπεριφράστως περὶ τῆς ἀληθείας τοῦ λόγου, διὰ νὰ ἀποτίσουν φόρον τιμῆς καὶ δάκρυα εὐγνωμοσύνης πρὸς τὸν ὑψηλὸν προστάτην καὶ τὸν γλυκύτατον εὐεργέτην.

Τὴν ζωὴν τὴν ἠσθάνετο ὡς προσφορᾶν, ὡς θυσίαν καὶ ἐπίστευεν ὅτι ἐν τῇ προσφορᾷ ὑπάρχει ἀνέκφραστος ἡδονή, τὴν ὁποῖαν ἀδυνατεῖ νὰ δοκιμάσῃ ὁ ζῶν εἰς τὴν ἐγωϊστικὴν ἀποκλειστικότητα. Ἐφρόνει ὅτι ὁ πρὸς τὸν συνάνθρωπον ἀλληλέγγυος αἰσθάνεται τὴν ζωὴν του ἐπεκτεινομένην, πολλαπλασιαζομένην, διότι μετέχει τῆς ζωῆς καὶ τῶν ἄλλων ἀνθρώπων.

Διήλθεν εὐεργετῶν, προσφέρων, ὑποστηρίζων τὸ δίκαιον, προστατεύων τὴν ἀρετὴν, ἐκτιμῶν τὴν ἰκανότητα, παραμυθῶν τοὺς θλι-

βομένους, οϊκτείρων και έλεών. Διήλθεν εύεργετών πάντα άνθρωπον την πατρικήν αύτου εύλογίαν επικαλούμενον και εις την καλοκαγαθίαν αύτου καταφεύγοντα.

Διήλθε δημιουργών, άνεγείρων, ιδρύων, διασώζων και συντηρών ναούς και μοναστήρια, εύαγή ιδρύματα, άσυλα του πόνου και κέντρα πνευματικής έργασίας δια την χριστιανικήν διαπαιδαγωγήσιν τής νεολαίας και την επίμορφωσιν και τον καταρτισμόν των ύποψηφίων κληρικών.

Πέραν όμως τής έν τή λαχούση αύτῷ έπαρχία άρχιερατικής φροντίδος ο Φθιώτιδος Δαμασκηνός κληθείς πολλάκις μέλος τής 'Ιεράς Συνόδου, προθύμως παρέσχε την πολύτιμον αύτου συμβολήν και εμπειρίαν έν τῷ πολυευθύνω έργῳ τής διοικήσεως τής 'Εκκλησίας, άποβλέπων πάντοτε εις την ταχειαν προώθησιν των διαφόρων έκκλησιαστικών ύποθέσεων και την έπιτυχή έκβασίν των. Διετέλεσεν πρόεδρος και μέλος διαφόρων Συνδικών 'Επιτροπών, μετέσχε πολλών εκκλησιαστικών άποστολών, συνειργάσθη μετά του έπιστηθίου φίλου του Μακαρ. 'Αρχιεπισκόπου 'Αθηνών και πάσης 'Ελλάδος κ. Σεραφείμ δια την κατά τό λυσιτελέστερον προώθησιν των θεμάτων τής 'Εκκλησίας.

* * *

'Ο άείμνητος Μητροπολίτης Φθιώτιδος Δαμασκηνός, συνελόντι ειπείν, ύπήρξε άπό τά πρόσωπα εκείνα, τά όποία έλευθέρως έμφανίζοντα τά χαρακτηριστικά τής ψυχικής των φυσιογνωμίας, δέν χρήζουν ιδιαιτέρας τινός και βαθυτέρας μελέτης προς γνώσιν και άναγνώρισιν των τυχόν κεκρυμμένων πτυχών τής προσωπικότητας αύτών.

Τό διαυγές βλέμμα του, αί εύγενείς και έκφραστικάι γραμμαί τής μορφής του, ή άπλή φωνή του, οί τρόποι του καθόλου, προέδιδον τον εύαίσθητον και εύγενή άνθρωπον, ή μετά του όποίου άπλή και καθ' ήμέραν άναστροφή ήτο έξαιρετικώς εύχάριστος, πνευματώδης, θερμή και έποικοδομητική.

Κληρικός έκ κλήσεως, σεμνός τό ήθος, θερμός και άκέραιος κατά την πίστιν, πλούσιος εις εύλάβειαν, έσχε δρᾶσιν και πορείαν εκκλησιαστικήν γονιμωτάτην.

Σεβασμιώτατοι, άγαπητοί άδελφοί,

'Ηδη, όμως, ή πλήρης άγάπης και φιλανθρωπίας καρδιά του Φθιώτιδος Δαμασκηνού έπαυσε πάλλουσα. 'Εσίγησε τό στόμα του ένθουσιώδους και δραστηρίου 'Ιεράρχου. 'Εκοιμήθη και έδυσε τό εύπροσήγορον φῶς των όφθαλμών του, τό όποιον ήκτινοβόλει την χαράν και την άγνότητα τής καρδιάς του. Τά δημιουργικά του χέρια άκίνητοποιήθησαν. Τά γλυκόφωνα χείλη του έκλεισαν προς τό παρόν δια νά συνεχίσουν εις τον ουρανόν τον άναστάσιμον κανόνα μετά των Δικαίων, των 'Αγίων και των 'Αγγέλων του Θεού. Και ήδη «κυκλόθεν αύτου στέφανος αδελφών ως βλάστημα κέδρου έν τῷ Λιβάνῳ και εκύκλωσαν αυτόν στελέχη φοινίκων» (Σ. Σειράχ 20,13). 'Η μακαρία ψυχή του έποπτεύει ουρανόθεν έκ τής θριαμβευούσης 'Εκκλησίας τής πεντηφόρου συνάξεώς μας και εύλογεί και καταρτίζει τά πνευματικά του τέκνα. 'Υπέταξε τον πηλόν και τον χούν τής γής και έγένητο πνεύμα μέσα εις τό λιποδαίτον και λιπόσαρκον σκήνωμά του. 'Ανεπαύθη παρᾶ Κυρίῳ.

'Ηδη μετ' όλίγον ή γλυκεία μορφή του θα είναι άπούσα εις ήμάς έως ού συναντήσωμεν και πάλιν αύτην εκεί όπου τελειώνει ή άνθρωπίνη επικαιρότης, εκεί όπου άπολαμβάνει τις τό άνέσπερον φῶς τής αιωνιότητος και ακούει τον έαρινόν παιάνα τής 'Αναστάσεως.

«'Ηξιώθη πλείονος τής παρᾶ Θεού όποτης και γάρ ύποκείμενος ταίς άνάγκαις του σώματος άκεραίαν τής ψυχής την εύγένειαν διετήρησεν». 'Αμήν.

'Επισκόπου Διονυσίου Λ. Ψαριανού, μητροπ. Σερβίων και Κοζάνης, ΜΙΚΡΟΣ ΣΥΝΑΞΑΡΙΣΤΗΣ, έκδοσις Δ' 1995, σχήμα 11,5X17 έκστ., σσ. 416.

'Η μέσα σέ σύντομο χρονικό διάστημα έξάντληση των άντιτύπων τής Γ' έκδόσεως, φανερώνει τή δίψα των χριστιανών μας για τά κείμενα που έχουν σχέση με τή ζωή και τή διδασκαλία των 'Αγίων τής 'Εκκλησίας. 'Ο «Μικρός Συναξαριστής» του άγίου Κοζάνης, μέσα άπό τά συνοπτικά κείμενα προσφέρει «ένα γενικό δίδαγμα, σέ κάποια πάντα σχέση και άναφορά προς τον τρόπο που σκέπτονται και ζουν σήμερα οί άνθρωποι».

Ο ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΟΣ ΤΥΠΟΣ ΤΗΣ ΙΕΡΑΣ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ ΦΙΛΙΠΠΩΝ, ΝΕΑΠΟΛΕΩΣ ΚΑΙ ΘΑΣΟΥ¹

Ἡ Ἐκκλησία στή δισχιλιετή πορεία της δί-
δαξε ἔμπρακτα τὴν πίστη της στὴν ἀθανασία
τοῦ γραπτοῦ λόγου, χειρογράφου ἢ ἐντύπου.
Ἐπὶ ἕξι τεχνουργὸς γραπτῆς μνήμης, ἱστορικῆς
καὶ πολιτισμικῆς. Ἰδιαίτερα σέ καιροὺς πνευμα-
τικῆς κρίσεως καὶ θρυμματισμοῦ τῶν συνειδή-
σεων, τὸ βιβλίον ἐρχόταν νὰ στηρίξει καὶ νὰ ἀ-
ποκαταστήσει τὸν ἄνθρωπο. Τὸ περιοδικὸ πάλι

Τοῦ κ. **Στάθη Ν. Κεκριδῆ**
Δρος Θεολογίας

μὲ ἀνανεούμενη συνεχῶς, ἀπὸ τὴν ἀκένωτη πη-
γὴ τῆς ἐπικαιρότητος, ὅλη ἀποτελεῖ ἓνα διάλυο
συνεχοῦς ἐπικοινωνίας μὲ συγκεκριμένο κοινὸ,
μὲ τὸ ὁποῖο οἱ συνεργάτες καὶ οἱ ἀναγνώστες
τοῦ περιοδικοῦ ἀποκοτῶν μιὰ ἰδιαίτερη, ἀμφί-
δρομη σχέση.

Ἡ Μητρόπολη Φ.Ν.Θ. στὰ πλαίσια τῆς
πνευματικῆς διακονίας της πρὸς τὸν λαὸ τῆς πε-
ριοχῆς μας, ἔχει δημιουργήσει σημαντικὴ παρά-
δοση, ἀπὸ τῆς συστάσεώς της μέχρι σήμερα, στὸ
χώρο τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ τύπου. Ὅχι μόνον μὲ
τὴν ἐνεργὸ καὶ συνεχῆ παρουσία της στὴν ἐκδο-
τικὴ προσπάθεια τῆς Ἐκκλησίας, ἀλλὰ καὶ διότι
ἀνήκε στὴν εὐάριθμη ὁμάδα τῶν Μητροπόλεων
ἐκείνων ποὺ διέθεταν ἐπὶ σειρά ἐτῶν ἰδιόκτητο
τυπογραφεῖο, παρουσιάζοντας ἔτσι μιὰ σπάνια
γιὰ περιφερειακὴ Μητρόπολη αὐτονομία λόγου
καὶ κοινωνικῆς παρεμβάσεως.

Ἀπὸ τὴν ἀνασύστασή της ὡς «Μητροπόλεως
Καβάλλας καὶ Νέστου» τὸ 1924², ὑπὸ τὴν πολύ-
χρονη καὶ ἐμπνευσμένη ποδηγεσία τοῦ Μητρο-
πολίτη Χρυσόστομου Χατζησταύρου³ ἀπέκτησε

δικό της τυπογραφεῖο καὶ ἐπιδόθηκε μὲ ζῆλο
στὴν ἐκδοση τοῦ «Ἀποστόλου Παύλου», ἐνὸς
δεκαπενθήμερου «θρησκευτικοῦ, ἠθικοῦ καὶ
κοινωνικοῦ περιοδικοῦ». Ὁ νεοτοποθετηθεὶς, μὲ
μετάθεση ἀπὸ τὴ Βέρροια, Μητροπολίτης, διέ-
θετε σημαντικὴ ἐμπειρία στὰ δημοσιογραφικὰ
καὶ τυπογραφικὰ, ἀφοῦ εἶχε διατελέσει ἀρχι-
συντάκτης καὶ διευθυντῆς τοῦ περιοδικοῦ «Ἰε-
ρὸς Πολύκαρπος» (Σμύρνης), ποὺ ἐκδίδονταν ἀ-
πὸ τὸν ἀείμνηστο Μητροπολίτη Σμύρνης (μετέ-
πειτα Ἐθνομάρτυρα) Χρυσόστομο Καλαφάτη,
«δαπάνη δὲ καὶ πρὸς ὄφελος τῆς θρησκευτικῆς
ἀδελφότητος "Εὐσεβείας"»⁴, ἐνῶ στὴ συνέχεια
ἐξέδωσε τὸν «Ἄγγελο Φιλαδελφείας»⁵ ὡς Μη-

τικὴ βιβλιογραφία. Εὐρύτερη μελέτη βλ. Γ. Πρίντζιπα, *Χρυσόστομος Β' ὁ Χατζησταύρος, ὁ ἀπὸ Φιλίππων, Νεαπόλεως καὶ Θάσου Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν*, Καβάλα, Ἐκδ. Παρουσία, 1982.

4. Ἰδιαίτερο ἐνδιαφέρον παρουσιάζει τὸ ἀποχαιρετιστή-
ριο ἄρθρο ἐπὶ τῇ ἀποχωρήσει τοῦ Χρυσόστομου, ὡς ἐπισκό-
που Τράλλων (βοηθοῦ τοῦ Σμύρνης), ἀπὸ τῆ διεύθυνση τοῦ
περιοδικοῦ, ὅταν προήχθη σὲ Μητροπολίτη Φιλαδελφείας
στὶς 16 Μαρτίου 1913. Στὸ ὑπ' ἀριθ. 108 τεῦχος τῆς 25ης
Μαρτίου 1913 σημειώνονταν μεταξὺ ἄλλων καὶ τὰ ἑξῆς: *Ἡ
χαρὰ ἡμῶν εἶναι τοσοῦτον μείζων, καθ' ὅσον ἡ Μεγάλῃ Ἐκ-
κλησίᾳ ἐν τῷ προσώπῳ τοῦ τέως Διευθυντοῦ ἡμῶν ἐτίμησεν
ἄνδρα ἐργασθέντα ποικιλοτρόπως καὶ τὰ μάλιστα καρποφό-
ρος ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ ἐν τε τῇ Σμύρῃ καὶ τῇ Δράμᾳ, ἄνδρα
ζωηρῶς ποθοῦντα τὴν δόξαν τῆς Ἐκκλησίας, κεκοσμημένον
δι' ἀρετίας ἐπιστημονικῆς μορφώσεως καὶ ἰσχυρᾶς θελήσεως,
ἀκεραίου χαρακτήρος καὶ ἔχοντα τὴν δύναμιν πολλὰ νὰ κα-
τορθῶσιν ἐν τῇ ἐκκλησιαστικῇ διακονίᾳ. Στὴ συνέχεια συμ-
πλήρωνε: Τὸ περιοδικὸν ἡμῶν, τὸ ὁποῖον ὁ Ἅγιος Φιλαδε-
λφείας δὲν θέλει παύσει νὰ περιβάλλῃ δι' ἀγάπης καὶ εὐ-
νοίας, θὰ διατηρῆ ἀδιάπτωτον εὐγνωμοσύνην πρὸς αὐτόν,
ὅστις ἀόκνως εἰργάσθη πρὸς ἀνύψωσίν του. Βλ. περιοδικὸ
Ἰερὸς Πολύκαρπος, τ. 108 τῆς 25ης Μαρτίου 1913.*

5. Τὸ περιοδικὸ αὐτό, ποὺ φαίνεται ὅτι δὲν κυκλοφορή-
θηκε σὲ περισσότερα ἀπὸ τριάντα τεύχη, συντάσσονταν ἐξ
ὀλοκλήρου ἀπὸ τὸν μακαριστὸ Χρυσόστομο καὶ παρουσιάζε
τὴν ἐξῆς πρωτοτυπία: διέθετε δύο στήλες, τὴν ἑλληνικὴν στὰ
ἀριστερὰ καὶ τὴν τουρκικὴν μὲ ἑλληνικοὺς χαρακτήρες (κα-
ραμανλίδικα) στὴ δεξιὰ, χάριν τῶν τουρκοφώνων τῆς ἐπαρ-
χίας. Βλ. *Τμητικὸς τόμος ἐπὶ τῷ Ἰωβηλαίῳ τοῦ Σεβασμιω-
τάτου Μητροπολίτου Φιλίππων, Νεαπόλεως καὶ Θάσου
Χρυσόστομου*, Καβάλα 1960, σ. 367. Μεταφραστὴς στὰ
τουρκικὰ ἦταν ὁ τουρκομαθὴς διδάσκαλος τῶν «Θεολο-
γίων» ἐκπαιδευτηρίων Φιλαδελφείας Μιχαηλίδης.

1. Ἀνακοίνωση ποὺ ἐκφωνήθηκε στὴ «διήμερη ἐπιστημο-
νικὴ σύναξη» (29-30 Ἀπριλίου 1995) τῆς Ἱερᾶς Μητροπό-
λεως Φιλίππων, Νεαπόλεως καὶ Θάσου, μὲ τὴ συμπλήρωση
70 χρόνων (1924-1994) ἐκκλησιαστικῆς διακονίας.

2. Τὸ 1930 μετονομάσθηκε σὲ μητρόπολη «Φιλίππων καὶ
Νεαπόλεως». Ὁ πρῶτος Μητροπολίτης Χρυσόστομος (Χα-
τζησταύρου) ἐνθρονίσθηκε στὶς 21 Δεκεμβρίου 1924.

3. Συνοπτικὰ βιογραφικὰ στοιχεῖα βλ. *Θρησκευτικὴ καὶ
Ἠθικὴ Ἐγκυκλοπαίδεια*, τ. 12, σσ. 420-422, ὅπου καὶ ἡ σχε-

τροπολίτης Φιλαδελφείας και «'Εφεσος»⁶ ως Μητροπολίτης 'Εφέσου. Παράλληλα ο Χρυσόστομος είχε χρηματίσει πρόεδρος τής διευθύνουσας τήν «'Εκκλησιαστική 'Αλήθεια» επιτροπής καθώς και τής συντακτικής επιτροπής του πατριαρχικού επιστημονικού περιοδικού «'Νέος Ποιμήν»⁷. Δέν ήταν δυνατό από τή νέα θέση του να αγνοήσει τὰ ἀγαθὰ ἀποτελέσματα πού ἔχει γιά τὸ λαὸ τοῦ Θεοῦ ὁ ἐντυπος λόγος, ὡς συνεπίκουρος καὶ συμπληρωματικὸς τοῦ προφορικοῦ κηρύγματος καὶ τῆς κατηχήσεως στὴν 'Εκκλησία⁸. Ἡ 'Εκκλησία καὶ τὰ στελέχη τῆς γνώριζαν πολὺ καλά, ὅτι ὁ τύπος παρείχε ποιμαντική δυνατότητα εὐρύτερης καὶ μονιμότερης ἐπαφῆς μὲ τὸ λογικὸ ποιμνιο. Καὶ ἡ δυνατότητα αὐτὴ ἔπρεπε νὰ ἀξιοποιηθεῖ ἀπὸ τὴν 'Εκκλησία μὲ τὸν καλύτερο δυνατό τρόπο.

Τὴν ἔμπνευση καὶ τὴν πρωτοβουλία γιά τὴν ἔκδοση τοῦ «'Απ. Παύλου» εἶχε ὁ Μητροπολίτης Χρυσόστομος ἀπὸ τὴν πρώτη στιγμή, πού ἀνέλαβε τὴν ποιμαντορία τῆς ἀρτιγενοῦς Μητροπόλεως Καβάλας, ἐπειδὴ πίστευε ὅτι «ἡ 'Εκκλησία ὀφείλει νὰ χρησιμοποιῆ καὶ τὸν τύπον πρὸς μετάδοσιν τῶν χριστιανικῶν ἀληθειῶν εἰς τὰ μέλη τῆς»⁹. Παρὰ τὴν μεγάλη ἀκριβεία τῶν τυπογραφικῶν καὶ τοῦ χάρτου ἐν τούτοις κατώρθωσε νὰ ἀποκτήσει ἐκ τῶν ἐνόντων δικὰ τῆς τυπογραφικὰ μέσα, στοιχειώδη μὲν ἀλλὰ ἐπαρκῆ γιά νὰ ἀρχίσει καὶ νὰ ὑποστηρίξει τεχνικὰ τὸ πνευματικὸ ἔργο τῆς, «*χάριν τῶν ἀγαπητῶν αὐτῆς τέκνων*».

Ὁ προγραμματισμὸς καὶ ἡ ἀπόφαση γιά τὴν ἔκδοση πραγματοποιήθηκαν μέσα στὸ 1925. Στὶς

25 Δεκεμβρίου 1925 ὁ Μητροπολίτης Χρυσόστομος ἔστειλε ἐπιστολὴ στὸν Πατριάρχη Βασίλειο Γ' (1925-1929) μὲ τὴν ὁποία ἀνακοίνωνε τὴν ἀπόφασή του νὰ ἐκδόσει περιοδικὸ ὑπὸ τὴν ἐπωνυμία «'Απόστολος Παῦλος», ζητοῦσε δὲ τὴν εὐλογία τοῦ Πατριαρχείου, στὸ ὁποῖο ἡ νεοσύστατη Μητρόπολη, πέρα ἀπὸ τὴν πνευματικὴ σχέση, ἀνήκε καὶ διοικητικά. Εὐνόητοι εἶναι οἱ λόγοι γιά τοὺς ὁποίους ἐπελέγη αὐτὴ ἡ ὀνομασία, γιὰτὸ δὲν θὰ ἀσχοληθοῦμε διεξοδικότερα μὲ τὴν ἀνάλυσή τους. Τὸ πρῶτο τεῦχος κυκλοφορήθηκε στὶς 15 Μαρτίου 1926. Προτάσσονταν πατριαρχικὸ γράμμα (14 'Ιανουαρίου 1926) μὲ τὸ ὁποῖο παρέχονταν ἡ εὐλογία τῆς Σεπτῆς κορυφῆς τῆς Ὁρθοδοξίας καὶ ἐκφράζονταν ἡ εὐαρέσκεια τῆς Μητρὸς 'Εκκλησίας. Ὁ Πατριάρχης διατύπωνε καὶ τὶς εὐχές του γιά τὴ νέα ἔκδοση «*ὅπως τὸ ἐπ' αἰσίοις ἐκδοθησόμενον περιοδικὸν τοῦτο, τῷ φωτὶ τῆς μορφώσεως καὶ ἠθικῆς καταυγάζον τὰς καρδίας τῶν ἀναγνωστῶν αὐτοῦ, χωρὴ πάντοτε ἐπὶ τὰ πρόσω καὶ ἐκπληροῖ δεόντως...*»¹⁰.

Ἡ πρωτοβουλία τοῦ Μητροπολίτη βρῆκε ἀπήχηση στὶς ψυχὲς τῶν κατοίκων τῆς περιοχῆς. Εἶναι δὲ ἰδιαίτερα σημαντικὸ τὸ γεγονὸς ὅτι ἀρωγὸς στὸ ἐκδοτικὸ ἔργο τῆς Μητροπόλεως ἦρθε ἕνας Ἰσραηλῆτης μεγαλέμπορος καπνοῦ, ὁ Ἑρμαν Σπῆρερ, ὁ ὁποῖος μὲ τὴν γενναία οικονομικὴ ἐπιχορήγηση συνέβαλε ἀποφασιστικὰ στὴν ἔκδοση τοῦ περιοδικοῦ. Γιὰτὸ ὅταν ἀπεβίωσε στὴν Τεργέστη, στὶς 18 Μαρτίου 1927, τὸ περιοδικὸ φιλοξένησε δισέλιδη νεκρολογία στὴν ὁποία ἐξυμνοῦνταν οἱ φιλόνηθρες δραστηριότητες τοῦ Σμυρναίου αὐτοῦ Ἰσραηλίτη, πού μετὰ τὴν καταστροφὴ τῆς Σμύρνης βρῆκε καταφύγιο ὑπὸ τὴν ἑλβετικὴ σημαία καὶ τὸ μοιράστηκε μὲ ἄλλους συμπολίτες του Ἑλληνες, οἱ ὁποῖοι «*παντοιοτρόπως εὐεργετηθέντες διακάρδιον σήμερον αἰσθάνονται ὀδύνην ἐπὶ τῇ προώρῳ ἀπωλείᾳ του*»¹¹.

Τὸ περιοδικὸ κυκλοφοροῦσε ἀνὰ δεκαπενθήμερο, ἦταν δεκαεξασέλιδο καὶ χωρὶς ἐξώφυλλο. Ἡ ὕλη του κατανέμονταν στὸ κύριο ἄρθρο, συνήθως μὲ ἐποικοδομητικὸ περιεχόμενον, σὲ ἀναλύσεις κοινωνικῶν ζητημάτων, σὲ ἀναπτύξεις ἀγιογραφικῶν κειμένων, σὲ ἐπίκαιρα σχόλια καὶ σὲ διάφορα χρονικά, πού ἀποτελοῦν ἱστορι-

6. *Ἑβδομαδιαῖον περιοδικὸν πνευματικὸν ὄργανον τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Ἐφέσου. Ἐκδιδόμενον καθ' ἑβδομάδα ὑπὸ τοῦ Μητροπολίτου Ἐφέσου Χρυσοστόμου.* (Ἐν Κορδελιῷ 1922). Δυστυχῶς, λόγῳ τῆς ἐπελθούσης Μικρασιατικῆς καταστροφῆς, ἐκδόθηκαν μόνο 6 τεύχη.

7. Τὸ περιοδικὸ «'Νέος Ποιμήν» ἦταν μηνιαῖο θεολογικὸ - ἐπιστημονικὸ παράρτημα τῆς «'Εκκλησιαστικῆς Ἀλήθειας». Ἐκδόθηκε κατὰ τὸ 1919 καὶ μέχρι τὸ τέλος τοῦ 1923 εἶχε ἐκδόσει 5 ὀγκώδεις τόμους. Μεταξὺ τῶν χορηγῶν τοῦ περιοδικοῦ συγκαταλέγονταν ὁ Μποδοσάκης - Ἀθανασιάδης, ὁ Κ. Γαλάνης κ.ά. Βλ. *Τιμητικὸς τόμος ἐπὶ τῷ Ἰωβηλαίῳ τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Φιλίππων, Νεαπόλεως καὶ Θάσου*, Καβάλα 1960, σσ. 367-368. Πρβλ. καὶ ΕΑ, τ. 42 (1918) 199 καὶ 208.

8. Περισσότερα βλ. στὸ ἀπὸ τὸ ἀρθροῖδιο τοῦ τέως Μ. Πρωτοσυγγέλλου τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου Παντελεήμονος, πού φιλοξενεῖται στὸ περιοδικό, τ. 2, σσ. 14-15. Πρβλ. καὶ Πρίντζιπα, ὀ.π., σ. 28.

9. *Ἀπόστολος Παῦλος* (= Α.Π.) τ. 1, σ. 2.

10. Α.Π. τ. 1, σ. 3.

11. Α.Π. τ. 2, σ. 32.

κή πηγή, έστω και περιορισμένης έμβέλειας, για την πορεία τής πόλεως. Άκόμη και ένθετο τετρασέλιδο φιλοξένησε κατά καιρούς τὸ περιοδικὸ «Πρὸς διάδοσιν γεωργικῶν γνώσεων» και ιδιαίτερα πρακτικῶν γνώσεων καλλιέργειας καπνοῦ. Άπὸ τὸ 4ο τεῦχος (30.4.1926) στὸν ὑπότιτλο προστέθηκε ἡ φράση «Πρὸς ὄφελος τοῦ Ταμείου Ἐλέους Ἀ(νωτέρας) Ἐ(νοριακῆς) Ἀντιπροσωπείας (Καβάλας)»¹².

Ὡς ὑπότιτλοι ἐμφανίζονταν κάποια προσδιοριστικὰ στοιχεῖα γιὰ τὴ φυσιογνωμία τοῦ περιοδικοῦ, ποὺ ὑπαινίσσονταν και τὸ περιεχόμενό του: «θρησκευτικόν, ἠθικόν και κοινωνικόν περιοδικόν». Ἦταν ἡ ἐποχὴ εὐρείας διαδόσεως τῶν μαρξιστικῶν ιδεῶν και ἀντιλήψεων και μάλιστα σὲ μιὰ ἐργατοῦπολη, ὅπως ἡ Καβάλα. Γιαντὸ παρατηρεῖ κανεῖς, ὅτι τὰ περισσότερα ἄρθρα ἦσαν ἀπολογητικοῦ χαρακτήρα, ἀναφερόμενα εὐθέως στὴν ἀντίθεση τῶν μαρξιστικῶν-ὑλιστικῶν ιδεῶν μὲ τὶς χριστιανικῆς. Τὸ κοινωνικὸ πρόβλημα, οἱ προτεινόμενες λύσεις του και οἱ χριστιανικῆς θέσεις ἀπετέλεσαν κυρίαρχο θέμα στὶς στήλες τοῦ «Ἀποστόλου Παύλου», χωρὶς νὰ παραλειφθεῖ ἡ ἀντιμετώπιση και ἄλλων κοινωνικῶν ζητημάτων, ὅπως ὁ ἀλκοολισμὸς, τὰ τυχερὰ παιχνίδια, τὰ ναρκωτικὰ κ.λπ. Τὸ πνεῦμα τοῦ περιοδικοῦ, ὅπως ἀποτυπώθηκε στὶς σελίδες του, συντονίζονταν μὲ τὸ ψυχολογικὸ κλίμα ποὺ δημιουργήθηκε στὴν Ἑλλάδα μετὰ τὴ Μικρασιατικὴ καταστροφή. Σὲ μιὰ κοινωνία μὲ νωπὲς τὶς πληγὲς στὸν ἐθνικὸ κορμὸ ἀλλὰ και στέρεη τὴν ἀπόφαση γιὰ ἀνασυγκρότηση και κοινωνικὴ ἀναδιοργάνωση, ἡ Ἐκκλησία ἔδινε τὸν δικὸ της ἀγῶνα. Οἱ ὑπεύθυνοι ποιμένες της γνώριζαν πολὺ καλά, ὅτι καμία ἐθνικὴ και κοινωνικὴ ἀνασυγκρότηση δὲν μπορεῖ νὰ τελεσφορήσει, ἂν δὲν συνοδεύεται ἀπὸ τὴν ἀντίστοιχη πνευματικὴ και ἠθικὴ θεμελίωση.

Πρόπει ἀκόμη νὰ ἐξαρθεῖ ἡ χαρακτηριστικὴ τόλμη τοῦ ἀειμνήστου Χρυσόστομου, ποὺ φιλοξένησε στὶς σελίδες ἑνὸς ἐκκλησιαστικοῦ περιοδικοῦ «ἔκθεση περὶ τῆς καταστάσεως τῶν ἠθῶν, ὡς ἐμφανίζεται αὕτη κατὰ τὸ ἔτος 1928» τοῦ Κ. Πετούνη, Διευθυντῆ Τμήματος Ἀστυνομίας Πόλεων. Ἀπὸ τὴ φύση του ἦταν ἕνα κείμενο ρεαλιστικὸ ἔως ὠμὸ στὶς διαπιστώσεις του¹³. Δι-

καιολογώντας τὴν καταχώριση αὐτῆς τῆς ἐκθέσεως στὶς σελίδες τοῦ «Ἀποστ. Παύλου» ἡ συνταξὴ ὑποστήριξε, ὅτι ὅσα ἐπισημαίνονταν ἀποτελοῦσαν πιστὴν εἰκόνα «τῆς ἠθικῆς καταστάσεως τῆς παρ' ἡμῖν κοινωνίας, περὶ ἧς και τὸ ἡμέτερον και πολλὰ ἄλλα ἐκ τῶν θρησκευτικῶν περιοδικῶν ἔλαβον ἀφορμὴν νὰ γράψωσι διὰ μακρῶν και νὰ κρούσωσι τὸν κῶδωνα τοῦ κινδύνου διὰ τὴν Ἐκκλησίαν και τὴν πατρίδα»¹⁴.

Συνεργάτες τοῦ περιοδικοῦ ἦσαν, ἐκτὸς ἀπὸ τὸν Μητροπολίτη, ὁ πρωτοσύγκελλος Κύριλλος Ζαχόπουλος, οἱ καθηγητῆς Α. Διαμαντόπουλος και Ν. Κώτσηρας (χημικός), ὁ καθηγητῆς τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν Γρηγόριος Παπαμιχαήλ¹⁵, ὁ καθηγητῆς τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τῆς Χάλκης Βασίλειος Ἀντωνιάδης¹⁶, ὁ καθηγητῆς Ἀλέξανδρος Κοτρωνάρος, δ. φ., ὁ Κωνσταντῖνος Καραγασιδῆς, διδάσκαλος τῶν Τεχνικῶν μαθημάτων τοῦ πρακτικοῦ λυκείου Μυτιλήνης και ζωγράφος κ.ἄ. Ἀργότερα θὰ φιλοξενήσει και ἄρθρα τοῦ Παναγ. Τρεμπέλα, διακεκομμένου τότε θεολόγου, μετέπειτα καθηγητῆ και δασκάλου μου στὴ Θεολογικὴ Σχολὴ τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν. Ὁ «Ἀπ. Παῦλος» συχνὰ ἀναδημοσίευε κείμενα ἀπὸ ἄλλα περιοδικὰ ἢ ἐφημερίδες (Ζωή, Πατρίς κ.ἄ.).

Στὸ πρῶτο τεῦχος τοῦ 2ου τόμου (15 Μαρτίου 1927), μὲ τὴ συμπλήρωση ἑνὸς ἔτους ἀπὸ τῆς κυκλοφορίας του, φιλοξενήθηκαν κρίσεις διαφόρων ἀναγνωστῶν τοῦ περιοδικοῦ, ἀπὸ τὶς ὁποῖες φαίνεται ὅτι οἱ συνδρομητῆς - ἀναγνώστες τοῦ περιοδικοῦ δὲν περιορίζονταν στὰ στενὰ πλαίσια τῆς περιοχῆς Καβάλας, ἀλλὰ ὑπῆρχαν σὲ ὅλη τὴν Ἑλλάδα. Περιλαμβάνονταν δὲ μεταξὺ αὐτῶν Πατριάρχες, Ἀρχιεπίσκοποι, Μητροπολίτες, λόγιοι κληρικοὶ ἢ μοναχοὶ κ.ἄ. ποὺ ἐκφράζονταν μὲ κολακευτικὸς λόγους γιὰ τὴν προσφορὰ τοῦ περιοδικοῦ¹⁷. (Συνεχίζεται)

14. Α.Π. τ. 3, σ. 125.

15. Α.Π. τ. 2, σ. 7.

16. Α.Π. τ. 2, σ. 33.

17. Α.Π. τ. 2, σ. 10 κ.ἑ. Μεταξὺ τῶν ἄλλων ἐπαίνους γιὰ τὴν ἀξία και τὴν προσφορὰ τοῦ περιοδικοῦ διατύπωσαν μὲ ἐπιστολῆς τους οἱ Πατριάρχες Κωνσταντινουπόλεως και Ἀλεξανδρείας Βασίλειος και Μελέτιος, ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν Χρυσόστομος (Παπαδόπουλος), ὁ Μητροπολίτης Πριγκηποννήσων Ἀγαθάγγελος, ὁ Σεργῶν Κωνσταντῖνος, ὁ Ἰκαρίας (ἀπὸ Σουφλίου) Νεόφυτος, ὁ Παραμυθίας και Πάργας Ἀθηναγόρας, ὁ Σουφλίου (ἀπὸ Ἰκαρίας) Ἰωακείμ, ὁ Κερκύρας και Παξῶν Ἀθηναγόρας, ὁ ἠγούμενος τῆς μονῆς Βλατάδων ἀρχιμ. Ἰωακείμ Ἰβηρίτης, ὁ πρωτοπρ. Κωνσταντῖνος Καλλίνικος, προϊστάμενος τῆς ἐλληνικῆς ὀρθοδόξου κοινότητος Μάντζεστερ κ.ἄ.

12. Ἡ Ἀνωτέρα Ἐνοριακὴ Ἀντιπροσωπεία ἦταν ἕνα κληρικολαϊκὸ σῶμα ἀπὸ 25 μέλη ὑπὸ τὴν προεδρία τοῦ Μητροπολίτη. Ἀποτελοῦσε ἐξελεγκμένη μορφή τοῦ κοινοτικοῦ θεσμοῦ στὸν αἰῶνα μας.

13. Α.Π. τ. 3, σ. 125 κ.ἑ.

Ο ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΟΣ ΚΟΣΜΟΣ ΣΤΟ ΕΡΓΟ ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΤΟΥ ΘΕΟΛΟΓΟΥ

Σχεδιάγραμμα πατερικής αγγελολογίας*

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ - ΣΥΝΟΨΗ

Στη σύντομη αυτή μελέτη κατεβλήθη προσπάθεια να έντοπισθει, έκτεθει και αναλυθεί ή διδασκαλία αναφορικά με τον πνευματικό κόσμο, του Γρηγορίου — αποκαλούμένου Ναζιανζηνού —, ενός των τριών Θεολόγων στην ιστορία της Έκκλησίας. Τη δογματική και θεολογική σκέψη ενδιαφέρει ή ύπαρξη των αγγέλων τόσο στην πρωτοϊστορική, όσο και στην ιστορική διάσταση, και αυτό όχι μόνον από επιστημονική περιέργεια: ή δράση των νοερών δυνάμεων συν-

Του κ. ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΑΡ. ΥΦΑΝΤΗ
Θεολόγου

υφαίνεται θετικά και αρνητικά με την πνευματική πορεία του ανθρώπου, δηλαδή με την ανθρώπινη ένδοξο κοσμική περιπέτεια για τη σωτηρία.

Μέσα από την ταυτόχρονη — και μάλλον επιλεκτική — περιδιάβαση στη σχετική διδασκαλία άλλων προγενέστερων και μεταγενέστερων του αγίου Γρηγορίου Πατέρων, διαπιστώσαμε την όμοιοια και διαχρονική συνέχεια, που χαρακτηρίζει την πατερική θεολογία αναφορικά με τον πνευματικό κόσμο. Ο Θεολόγος, έχοντας ως προϋπόθεση και άφετηρία της σκέψης του τα σχετικά βιβλικά αποσπάσματα, αναπτύσσει τη θεολογία του για τα νοερά αγαθά και πονηρά πνεύματα, εύρισκόμενος σε συμφωνία με την προϋπάρχουσα γραμματεία (είδαμε χαρακτηριστικά αποσπάσματα κυρίως των Μ. Βασιλείου και Μ. Άθανασίου), δίχως ωστόσο να στέκεται στα όρια της: Κάποτε φαίνεται να πρωτοτυπεί, όπως λ.χ. στο θέμα του χρόνου δημιουργίας των αγγέλων, στον προσδιορισμό της φύσης των αγγέλων ως φώτων ή στο θέμα των τάξεων και των ονομάτων των αγγέλων, παρότι για το τελευταίο, όπως τονίσαμε, καθοριστική ήταν ή διαβάθμιση, που συναντούμε στα συγγράμματα του αγίου Διονυσίου του Άεροπαγίτου.

Η συμβολή του Γρηγορίου στην αποκρυστάλλωση της διδασκαλίας της Έκκλησίας σχετικά με τους αγγέλους παρουσιάζεται ανάγλυφη στο κατ' έσοχην δογματικό έργο της πατερικής γραμματείας, την «Έκδοσιν της Όρθοδόξου Πίστεως» του αγίου

Ίωάννη του Δαμασκηνού. Όπως επιβεβαιώνουν τα αυτούσια αποσπάσματα που παραθέσαμε, ο Δαμασκηνός χρησιμοποίησε πλατιά και σε βάθος το έργο του αγίου Γρηγορίου. Κάποτε φθάνει να όμολογήσει ότι «συντίθεται» με τον Θεολόγο. Άντιστοιχίες με τα αποσπάσματα του Γρηγορίου που παραθέσαμε, είδαμε ότι παρουσιάζει ή διδασκαλία και άλλων μεταγενέστερων του αγίου Γρηγορίου Πατέρων, όπως του Μαξίμου του Όμολογητού και του αγίου Γρηγορίου του Παλαμά.

Όσως, όμως, την πιο σημαντική μαρτυρία για την καίρια συμβολή του Γρηγορίου του Θεολόγου στην ανάπτυξη και διαμόρφωση της διδασκαλίας της Έκκλησίας για τον πνευματικό κόσμο, να παρέχει ή λειτουργική μας παράδοση. Η όμοιότητα πολλών αποσπασμάτων από το έργο του με ανάλογα ύμνολογικά είναι, φρονούμε, αποκαλυπτική.

Μπορούμε, συνεπώς, με βάση τα παραπάνω, να δεχθούμε, ότι ή σχετική διδασκαλία του αγίου Γρηγορίου στοιχειοθετεί και εκφράζει έναργώς και με σαφήνεια την πίστη της Έκκλησίας, για τον άορατο και λογικό κόσμο των αγαθών και πονηρών πνευμάτων. Η διδασκαλία αυτή συνοψίζεται πολύ σχηματικά στα εξής:

Οι άγγελοι προηγούνται χρονικά και ύπερτερούν αξιολογικά όλης της κτίσης, αποτελώντας τα θεοειδέστερα «ποιήματα» της δημιουργίας. Κατά χάριν άθάνατοι, τρεφόμενοι με το λόγο και την ένατένιση του Θεού, είναι οι κατ' έσοχην λειτουργοί του, έξ ού και «λειτουργικά πνεύματα». Έργο τους, ή άκατάπαυστη δοξολογία του Θεού και ή διακονία στο προαιώνιο σχέδιο της θείας οικονομίας. Γνωστοποιούν και διεργμηνεύουν τη θεία βούληση στους ανθρώπους, συμπαρίστανται ενεργά στον πνευματικό τους άγώνα και συνοδεύουν τις ανθρώπινες ψυχές στην αιωνιότητα. Παγιομένοι στο αγαθό, ή σωστότερα, κατά τον άγιο Γρηγόριο, «δυσκίνητοι» προς το κακό, προκόπτουν σε δύναμη, γνώση και αγιότητα, δηλαδή μετοχή στη θεία δόξα. Οι αναβαθμοί της προκοπής τους αντιστοιχούν στις τάξεις, που τους διακρίνουν.

Μετέχοντας της λογικής κτίσης, οι άγγελοι είναι αυτέξουσοι και, συνεπώς, έθελότρεπτοι. Μέρος των φύσει αγαθών αγγέλων, υπέκυψε στον πειρασμό της ίσοθείας και εξέπεσε της κοινωνίας του Θεού. Ηγέτης των πεπρωκότων αγγέλων ο Σατανάς, ο πρώτος

* Συνέχεια εκ της σελ. 407 του ύπ' άρ. 9 τεύχους.

στασιάσας, ὁ ὁποῖος ἐξαπάτησε καὶ τοὺς πρωτοπλάστους. Μὲ τὴν παρουσία του συνδέεται ἄμεσα τὸ πρόβλημα τῆς ὑπαρξῆς τοῦ κακοῦ στὸν κόσμο. Ἀπὸ τὴν πτώση του ὁ Διάβολος ἀντιστρατεύεται τὸ θεῖο θέλημα καὶ προσπαθεῖ μὲ τὶς μεθοδεῖες του νὰ συμπαρασύρει τὸν ἄνθρωπο στὴν ἀπώλεια. Οἱ δαίμονες, ἀσώματοι ὄντες ὅπως καὶ οἱ ἄγγελοι, δὲν ἔχουν δυνατότητα μετανοίας. Ἡ συντριβὴ τοῦ κράτους τοῦ Διαβόλου θὰ συντελεστεῖ κατὰ τὴν Δευτέρα Παρουσία τοῦ Χριστοῦ.

ΕΠΙΜΕΤΡΟ

Τὸ ὑλικὸ ποὺ χρησιμοποιήσαμε γιὰ τὴν παρούσα μελέτη, θησαυρίστηκε κυρίως ἀπὸ τοὺς Λόγους τοῦ Γρηγορίου, οἱ ὁποῖοι ἀποτελοῦν, σύμφωνα μὲ τὴν κριτικὴ γνώμη ἐνὸς μελετητῆ του, «τὸ ὕψιστο δημιουργημά του, γλωσσικὰ καὶ θεολογικὰ»¹²⁷. Αὐτὴ ἡ ἐπιμονὴ μας στὰ περὶ ἔργα τοῦ Καλπαδόκη δὲν πρέπει νὰ ἐρμηνευθεῖ ὡς ἀγνόηση τῶν ποιητικῶν του, πού, ὅπως διαπιστώσαμε, δὲν προσφέρουν στοιχεῖα ἀγγελολογίας ἱκανὰ νὰ ἀλλάξουν ἢ ἔστω νὰ πλουτίσουν τὴν εἰκόνα ποὺ συνθέτουν τὰ σχετικὰ ἀποσπάσματα τῶν Λόγων, στὰ ὁποῖα στηριχθήκαμε καὶ παρθέσαμε.

Ὡστόσο, γιὰ νὰ διασκεδάσουμε ὁποιαδήποτε ἐντύπωση – ἔστω καὶ ἀβασάνιστη – «μεροληπτικῆς» χρήσης τοῦ ἔργου τοῦ Γρηγορίου, παρουσιάζουμε ἐδῶ, μεταγεγραμμένο στὰ νέα ἑλληνικά¹²⁸, ἓνα ἐκτενὲς ποίημά του, ποὺ ἀφορᾷ ἄμεσα στὸ θέμα μας. Τὸ ἔργο αὐτό, ποὺ τιλοφορεῖται «Περὶ νοερῶν οὐσιῶν» καὶ ἀνήκει στὰ Δογματικὰ Ἔπη τοῦ Γρηγορίου, συμπυκνώνει ποιητικὰ τὴν ὀρθόδοξη διδασκαλία γιὰ τὸν πνευματικὸν κόσμον καί, συνεπῶς, θὰ μπορούσε νὰ θεωρηθεῖ ὡς μία ἀνακεφαλαίωση ὅσων φιλοδόξησε ἀναλυτικὰ νὰ ἐκθέσει τούτῃ ἡ μελέτη.

Z. Περὶ νοερῶν οὐσιῶν

(Sectio I. POEMATATA DOGMATICA,
PG. 37, 438-446)

Ὅπως μετὰ ἀπὸ καλοκαιριάτικη βροχὴ,
ἢ ἀκτίνα τοῦ ἡλίου, συναντώντας τὰ σύννεφα,
ξετυλίγει τὸ πολύχρωμο οὐράνιο τόξο
κι ὀλόγυρα φωτίζεται ὁ αἰθέρας

127. Στ. Παπαδόπουλου, Πατρολογία Β'. Ὁ τέταρτος αἰώνας (Ἀνατολὴ καὶ Δύση), Ἀθήνα 1990, σ. 519.

128. Ἀναλαμβάνοντας τὴν εὐθύνη γιὰ τὸ μεταφραστικὸν τόλμημα, ὀφείλω καὶ ἀπὸ τὴ θέση αὐτὴ νὰ εὐχαριστήσω τοὺς ἱκανοὺς φιλόλογους καὶ καλοὺς φίλους Κώστα Τσαλουχίδη καὶ Λιάνα Περαράκη γιὰ τὴν ὀλοπρόθυμη βοήθειά τους στὴ γραμματικὴ καὶ συντακτικὴ ἐξομάλυνση τοῦ φιλολογικὰ ἀπαιτητικοῦ κειμένου.

μὲ κύκλους πυκνοὺς ποὺ πρὸς τὰ ἔξω ἀραιώνουν,
ἔτσι εἶναι κι ἡ πηγὴ τῶν φώτων,
ὅταν τὸ ἀκρότατο φῶς μὲ τὶς ἀκτίδες του
φωτίζει τοὺς κατώτερους νόες.

Ἡ πηγὴ τῶν φώτων,
δηλαδή τὸ φῶς τὸ ἀνεῖπωτο καὶ ἀπερινόητο,
ἢ ὁποῖα ξεφεύγει τὴν ταχύτητα τοῦ νοός,
ποὺ τὴν ἀκολουθεῖ ἀπὸ κοντά,
καὶ συνεχῶς ξεπερνᾷ τὴν νόηση τῶν πάντων,
ὥστε νὰ μᾶς ὀδηγοῦν οἱ πόθοι μας
πρὸς κάποιον νέο ὕψος.
Καὶ οἱ ἄλλοι εἶναι τὰ φῶτα τὰ δευτέρα,
ποὺ προέρχονται ἀπὸ τὴν Τριάδα μὲ τὴ βασιλικὴ δόξα,

ἄγγελοι λαμπροί, ἀσώματοι,
οἱ ὁποῖοι κινοῦνται γύρω ἀπὸ τὸ μεγάλο θρόνο.
Γιατὶ εἶναι πνεύματα ἄνυλα, πῦρ
καὶ πνεύματα θεῖα, ποὺ τρέχουν γρήγορα μέσα στὸν
ἄερα

καὶ ἐκτελοῦν μὲ προθυμία τὰ θεῖα προστάγματα.

Ἄπλοι καὶ νοεροὶ καὶ διαυγεῖς, ποὺ
μῆτε προέρχονται ἀπὸ σάρκα
(γιατὶ οἱ σάρκες ἀφοῦ ἀποκτήσουν ὑπόσταση
ἀμέσως φθείρονται)

μῆτε τείνουν σὲ ἐνσάρκωση,
ἀλλὰ παραμένουν ὅπως πλάστηκαν,
ἤθελα νὰ πῶ, ἐντελῶς ἀκαταπόνητοι·
τὰ χορτάρια ὑπερασπίζονται
συγκρατώντας μὲ τὰ χαλινάρια τοῦ νοός τὸ ἄτι,
παρόλο ποὺ εἶναι πολὺ θερμόαιμο.

Καί, συνεπῶς, αὐτοὶ εἶναι βοηθοὶ τοῦ μεγάλου Θεοῦ,
ἔχοντας ὁ καθένας καὶ ἄλλη ἀποστολὴ ἀπὸ τὸ βασι-
λιά,

νὰ ἐπιστατοῦν τοὺς ἀνθρώπους καὶ τὶς πόλεις
καὶ ὅλα τὰ ἔνθεα καὶ νὰ ἐπιβλέπουν
τὶς λογικὲς θυσίες τῶν θνητῶν.

Ψυχὴ τί θὰ κάνεις;
Φοβάται ὁ λόγος, ὅταν εἰσέλθει στὶς οὐράνιες ὁμορφί-
ες.

Μὲ συνάντησε καταχνιὰ καὶ δὲν μπορῶ,
οὔτε νὰ προτάξω τὸ λόγο, οὔτε καὶ νὰ τὸν ἀποφύγω.
Ὅπως κάποιος ὀδοιπόρος, ὅταν περνᾷ ἓνα ὀρητικὸ
ποτάμι

καὶ ξαφνικὰ παρασύρεται καὶ ἀπὸ κάπου πιάνεται
καὶ ἡ καρδιά του ταράζεται πολὺ δίπλα στὴν ὄχθη,
καὶ ἡ ἀνάγκη τοῦ παγώνει τὸ θάρος
καὶ ὁ φόβος συγκρατεῖ τὴν ὀρμὴ του.

Πολλὲς φορὲς κολυμπᾷ πάνω στὸ νερὸ
καὶ πολλὲς φορὲς πάλι βυθίζεται
καὶ καθὼς παλεύουν,
ἢ ἀνάγκη νικᾷ τὸ φόβο.

Τὸ ἴδιο κι ἐγώ,

καθώς φθάνω κοντά στην άορατη θεότητα,
οί παρασάτες του 'Υψίστου, πλήρεις φωτός,
μου προκαλούν τρόμο για τ' άμαρτήματά μου,
μήπως και στρώσω την όδo της κακίας σε περισσότε-

ρους
κι άκόμη τρόπο, να χαράξω με τὰ λόγια μου
τò μονοπάτι του άγαθου, μέχρις ότου ιδω κάποιo
φαύλο

που καταγίνεται με την κακία, γιατί
δέν ήταν γνώρισμα του άγαθου
να φυτεύει στην άμμο τη φύση του κακού,
ή να προκαλεί έχθρότητα και μίσος στους φίλους του,
ούτε και να ύψώνει μία αντίθρονη κακότητα,
που να έχει άναρχη φύση, όπως ο βασιλιάς.
Λοιπόν, και σε μένα τόν άνησυχο,
ό Θεός έβαλε τέτοιο φρόνημα:

Πρώτον, ότι ή άγνή φύση της θεότητας
είναι πάντα ακατάβλητη· αντί του ένός ποτέ τὰ πολ-

λά.
Γιατί, τί είναι ισχυρότερο, στό όποιο να στραφεί κά-
ποιος,
άπό τò Θεό; τò περισσότερο είναι άπόδραση άπό τò
δν.

Δεύτερον, ότι υπάρχουν μεγάλοι ύπηρέτες
του άκροτάτου φωτός, τόσο κοντά στό πρωτότυπο κα-
λό,

όσο άκριβώς ό αϊθέρας στόν ήλιο.

Τò τρίτο, έμεις τὰ πνεύματα.

Κατά πάντα άκίνητη ή φύση του Θεού στό κακό,
δυσκίνητη ή άγγελική και εύκίνητοι έμεις.
'Όσο πιδ μακριά άπό τò Θεό,
τόσο πιδ κοντά βρισκόμαστε στην κακία.

Γι' αυτό ό πρώτιστος 'Εωσφόρος, άφου σηκώθηκε
ψηλά

(γιατί σι' άλήθεια ζήλευε τη βασιλική δόξα του μεγά-
λου Θεού,
μολονότι είχε τιμή πολύ μεγάλη), έχασε την αίγλη του
και ξέπεσε έδω κάτω στερημένος άπό την τιμή του,
σκοτάδι τέλειo έναντι του Θεού.

Και άσώματος καθώς ήταν, γλίστροσε στην ταπεινή
γή.

'Από τότε έχθρεύεται τούς συνετούς,
έμποδίζει όλους άπό την ούράνια όδo,
χολωμένος άπό τη δική του συμφορά.

Κι ούτε θέλει κανένα άλλο πλάσμα του Θεού
να πάει πιδ κοντά στη θεότητα,
άπ' όπου ξέπεσε ό ίδιος.

'Επειδή θέλησε να έχει κοινά με τούς ανθρώπους
τὰ άμαρτήματα και τò σκοτάδι,
γι' αυτό τούς έβγαλε άπό τόν Παράδεισο ό βάσκα-
νος,

καθώς επιθύμησαν ίσoθη τιμή.

'Αφου λοιπόν ύψώθηκε,
έπεσε άπό τò θόλο του ούρανού·

άλλα δέν έπεσε μόνο, γιατί αυτόν τόν κατέστρεψε ή
άλαζονεία,

έπεσε με περισσότερους,
όσους δίδαξε την κακία
(όπως κάποιος άσεβής άποσπά στρατό άπό τò βασι-
λιά),

άπό φθόνο κατά της θεόφρονης στρατιάς του Θεού
και έχοντας πόθο να βασιλεύσει

περισσότερους φαύλους·
άπ' όπου έκβλάστησαν επίγειες κακότητες,
δηλαδή δαίμονες, άκόλουθοι

ένός κακού άνδροφόνου ήγεμόνα.
'Ανδράνεια σκιερά, φαντάσματα της νύχτας
φοβερά να τὰ συναντήσει κανείς,

ψεύστες και ύβριστές, δάσκαλοι άμαρτιών,
πλάνοι, μέθυσοι, φίλοι τών γέλιων,
που σπρώχνουν στην άκολασία,

χρησιμολόγοι, ύπουλοι, φίλεις,
αίμοαποβαμμένοι, Ταρτάρειοι,
κρυψίνες, άναιδείς, άρχιγόντες,

έρχόμενοι καλούν φιλικά,
ένω οδηγώντας μισούν,
νύχτα είναι τò φώς για να αίχμαλωτίσουν,
είτε φανερά, είτε στήνοντάς του ένέδρα.

Τέτοια είναι ή στρατιά και τέτοιος ό άρχηγός
τους.

'Ο Χριστός όμως, ούτε την έμπόδισε
άφανίζοντάς την με τη βούλησή του,
με την όποία δημιούργησε όλο τόν κόσμο,

και τόν ίδιο θα κατέστρεφε γρήγορα αν ήθελε
(γιατί είναι δύσκολη ή διαφυγή άπό όργανιμένο Θεό).
'Όμως τόν άφησε έλεύθερο, έχθρο δικό μου,
θέτοντάς με στη μέση τών καλών και τών κακών έξι-

σου.

Και ένέβαλε σκληρό πόλεμο μεταξύ μας
για να έχει ό μèn φρικτή ντροπή

πολεμώντας και έδω με τόν άσθενέστερο,
οί δέ, άσκώντας την άρετή, να έχουν παντοτινή δική
τους δόξα,

σάν χρυσός καθαιρόμενοι στό καμίνι της καθημερι-
νης ζωής.

'Η σύντομα θα πλήρωνε σκληρές ποινές,
κατανικημένος νωρίτερα μέσα άπό την σκληρή τιμω-
ρία τών άκολούθων του.

Τέτοια είναι ή πληρωμή για τόν γεννήτορα του
κακού.

Αυτά μου δίδαξε τò Πνεύμα σχετικά με τις άγγε-
λικές λαμπρότητες,
και τις πρώτες και τις έσχατες.

Και σ' αυτή την περίπτωση φανέρωσε τò μέτρο.
Γιατί είναι ό Θεός μέτρο.

'Όσο πλησιάζει κανείς τò βασιλιά τόσο είναι φώς·
όσο φώς και δόξα.

(Τέλος)

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΚΑΙ ΣΧΟΛΙΑ

«Ήμέρα τέλους και αρχής».

Ο δημοσιογράφος κ. Γρηγόριος Καλοκαιρινός, εν άρθρω του εις την έφημερίδα «Η Καθημερινή» (2.6.1996), αναφερόμενος εις τὸ ζήτημα τῆς ἀποφράδος ἡμέρας τῆς 29ης Μαΐου 1453, κατέκρινε τὴν «ἱστορικὴ ἀμνησία καὶ σιωπὴ» τοῦ Κράτους καὶ πολλῶν ἐκπροσώπων τῆς πολιτικῆς καὶ τῆς λοιπῆς πνευματικῆς ἡγεσίας, διότι «δὲν τίμησαν τὴν 29 Μαΐου 1453, ἡμερομηνία - ὄροσμο γιὰ τὸν Ἑλληνισμό».

Εὐτυχῶς ὑπῆρξαν φωτειναὶ ἐξαιρέσεις Ἰ. Μητροπόλεων καὶ ἰδιωτικῶν φορέων. Ἐπὶ πλέον, ὡς ἐσημείωσεν ὁ κ. Καλοκαιρινός, ἡ Ἰ. Ἀρχιεπισκοπὴ Ἀθηνῶν καὶ ὁ Δῆμος Ἀθηναίων «ἀπὸ κοινοῦ τίμησαν - θυμῆθησαν τὸ ἱστορικὸ αὐτὸ γεγονός, μὲ ἐκδήλωση τὴν ὁποία διοργάνωσαν στὸ χῶρο τῆς Πλατείας Μητροπόλεως ὅπου εἶναι τοποθετημένο τὸ ἄγαλμα τοῦ Κωνσταντίνου Παλαιολόγου. Ἡ κρατικὴ ΕΡΤ, πράγματι, μὲ εἰδικὲς ἐκπομπὲς συμμετεῖχε στὸ φετινὸ “ξυπνημα μνήμης”».

Ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ ταύτῃ ὁ κ. Καλοκαιρινός προέβη εὐστόχως εἰς τὰς ἐξῆς ἐπισημάνσεις: Ἡ 29η Μαΐου 1453 «ὑπῆρξε ἡμέρα τέλους καὶ ἀρχῆς. Ἐκλείσει ἡ χιλιόχρονη μοναδικὴ πορεία τῆς Αὐτοκρατορίας τοῦ Ἑλληνισμοῦ καὶ ἄνοιξε ὁ δρόμος μιᾶς συνεχοῦς περιπέτειας γιὰ τὴ ρωμοσύνη, ἡ ὁποία, οὐσιαστικά, συνεχίζεται μέχρι σήμερα...».

»Κατὰ τὰ 400 χρόνια τῆς σκλαβιάς ἡ ἱστορικὴ μνήμη τοῦ βυζαντινοῦ κλέους ὑπῆρξε ζωντανή, παρὰ τὸν τουρκικὸ ζυγὸ... Ὁ παπᾶς, ὁ μοναχός, ὁ δάσκαλος, μὲ τὴ Σύνοψη γιὰ ἀναγνωστικὸ, κατάφεραν νὰ παραμείνει στὶς ψυχῆς ἀναλλοίωτο τὸ ὄραμα τοῦ ἀρχαίου καὶ βυζαντινοῦ μεγαλείου, καθὼς καὶ τὸ ἔλληνορθόδοξο πνεῦμα. Μετὰ τὸ 1821, ἡ Ἑλλὰς ἀπελευθερώνεται, ἀποκτᾶ δηλαδὴ τὴν ἐλάχιστη, σὲ σχέση μὲ τὸ παρελθόν, ἐδαφικὴ ἀνεξαρτησία, ἀλλὰ χάνει τὸ ὄραμα καὶ σιγὰ-σιγὰ τὴν ἱστορικὴ τῆς μνήμη... Ἔτσι, ἔχουμε φθάσει, σήμερα, σχεδὸν στὴν πλήρη ἱστορικὴ ἀμνησία».

Τούτων οὕτως ἐχόντων, εὐστόχως ἐπισημαίνει ὁ κ. Καλοκαιρινός: «Τὸ κόστος εἶναι γνω-

στό. Δὲν μπορούμε νὰ πείσουμε κανέναν γιὰ τὰ ἔθνικά μας δίκαια, ἀφοῦ κι ἐμεῖς οἱ ἴδιοι, καλὰ-καλά, δὲν τὰ γνωρίζουμε, γιὰ νὰ τὰ ὑπερασπιστοῦμε ἀνάλογα... Βλέπουμε τὰ εἰς βάρος τῆς Ἑλλάδος διαδραματιζόμενα μὲ παθητικὴ καὶ ὀχι δυναμικὴ στάση...».

«Γενέθλιον Νέου Ἑλληνισμοῦ».

Τὰ ἐν τῇ προηγουμένη παρατηρήσει λεχθέντα ὑπομινῆσκουν ὅτι ἡ —ὑπὸ τὴν Προεδρίαν τοῦ Καθηγητοῦ κ. Νικολάου Μπρατσιώτου ἀξιειπαίνως ἀναπτύσσουσα πολὺπτυχον καὶ ἀκτινοβόλον δράσιν— ἱστορικὴ «Ἐταιρεία τῶν Φίλων τοῦ Λαοῦ» ἤδη τῷ 1992, κατὰ πρωτοποριακὸν τρόπον διεκήρυξεν, ὅτι «ἡ 29η Μαΐου πρέπει ἐφεξῆς νὰ μὴ συνδέεται ἀποκλειστικῶς καὶ μόνον μὲ τὸ μνημόσυνον καὶ τὸν Θρῆνον τῆς Ἀλώσεως, ἀλλὰ νὰ συνδυασθῇ καὶ μὲ σεμνὸν ἑορτασμὸν τοῦ Γενεθλίου Νέου Ἑλληνισμοῦ. Τοῦτο καθιερώνει ἀπὸ ἐφέτος.

»Ἡ κρισιμότης τῶν καιρῶν διὰ τὸ ἔθνος ἐπιβάλλει σήμερον αὐτὸν τὸν νέον προσανατολισμὸν τῆς 29ης Μαΐου, ὥστε νὰ μὴ παρέχεται πλέον εὐκαιρία εἰς φανεροὺς καὶ ὑποῦλους ἐχθροὺς νὰ ἐπιχαίρουν διὰ τὴν Ἀλωσιν καὶ νὰ συμπανηγυρίζουν μὲ τοὺς ὀλετήρας τοῦ Βυζαντινοῦ Κράτους.

»Ἄλλως τε τὸ ἄριστον μνημόσυνον τῶν Νεομαρτύρων καὶ Ἐθνομαρτύρων καὶ ὄλων τῶν ὑπὲρ Πίστεως καὶ Πατρίδος πεσόντων εἶναι ἀσφαλῶς ὁ ἑορτασμὸς τοῦ Γενεθλίου Νέου Ἑλληνισμοῦ, ἀρραγοῦς συνεχείας τοῦ Βυζαντινοῦ Ἑλληνισμοῦ καὶ ἐπιβεβαιώσεως τῆς ἐπιβιώσεως τοῦ ἔθνους».

Ἡ λαμπρὰ πρωτοβουλία τῆς «Ἐταιρείας τῶν Φίλων τοῦ Λαοῦ» ἠὺλογῆθη ὑπὸ τῆς Ἱεράς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ὡς ἀποδεικνύεται ἐκ τοῦ ὑπ' ἀρ. 594/225 τῆς 19ης Φεβρουαρίου 1993 Συνοδικοῦ Γράμματος, ἐν τῷ ὁποίῳ ὁ Μακ. Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Σεραφεῖμ, ὡς Πρόεδρος τῆς Ἱ. Συνόδου, ἐκτὸς τῶν ἄλλων, γράφει πρὸς τὸν κ. Νικ. Μπρατσιώτην τὰ ἐξῆς:

«'Ελλογιμώτατε κύριε Καθηγητά,

'Ασμένως αποδεξάμενοι και μετ' ευαρεσκείας διεξελλθόντες τὸ προφρόνως ὑπὸ τῆς ὑμετέρας ἀγαπητῆς 'Ελλογιμότητος ἀποσταλὲν ὑμῖν ἔγγραφο τῆς ὑπὸ τὴν ὑμετέραν πεπνυμένην προεδρίαν τελούσης " 'Εταιρείας τῶν Φίλων τοῦ Λαοῦ", περὶ καθιερώσεως διπλῆς σημασίας τοῦ ἑορτασμοῦ τῆς 29ης Μαΐου 1453 ὡς ἡμέρας ἡγουν μνήμης τοῦ Βυζαντίου καὶ τοῦ γενεθλίου τοῦ νέου 'Ελληνισμοῦ, διὰ τοῦ ἀνὰ χεῖρας Συνοδικοῦ ἡμῶν Γράμματος συγκαίροντες ὑμῖν καὶ τοῖς ἐκλεκτοῖς συνεργάταις ὑμῶν ἐπὶ τῇ γενομένη ταύτῃ προτάσει, ἐκφράζομεν τὴν ὑπὸ τῆς 'Ιεραῆς Συνόδου τῆς 'Εκκλησίας τῆς 'Ελλάδος ἐνθερμον ἀποδοχὴν ταύτης συνηγοροῦντες διὰ τὴν περαιτέρω προώθησίν της παρὰ τοῖς ἀρμοδίους. Πεποίθαμεν γὰρ ὅτι ἡ καθιέρωσις τοῦ διπλοσημίου ἑορτασμοῦ τῆς 29ης Μαΐου 1453, θέλει συμβάλει εἰς τὴν ἐμπέδωσιν τῆς ἀληθείας ὅτι ὁ ἑλληνισμὸς τῇ εὐλογίᾳ τῆς 'Ορθοδόξου 'Εκκλησίας του ἀναγεννᾶται ἐκ τῆς τέφρας, τοσοῦτω μᾶλλον ὅσω αἱ σύγχρονοι περιστάσεις ἀποτελοῦσι δι' αὐτὸν πρόκλησιν ἵνα καταστήσῃ τὴν ἀλήθειαν ταύτην ζῶσαν καὶ ἐνεργόν...».

Τὸ πανάρχαιον γνήσιον ἑλληνικὸν φρόνημα.

Ἐν συνεχείᾳ πρέπει νὰ τονισθῇ, ὅτι ἐν ἡμέραις, καθ' ἃς ἐπιβάλλεται ἐθνικὴ συσπείρωσις πρὸς ἀντιμετώπισιν τῶν εἰς βάρος τῆς 'Ελλάδος κορυφωθεισῶν προκλήσεων γειτονικῶν χωρῶν καὶ ἰδίως τῆς Τουρκίας, ἔχουν ἰδιαίτην ἐπικαιρότητα καὶ εἶναι ἄξια προσοχῆς ὅσα ὁ κ. Νικ. Μπρατσιώτης εἶπε κατὰ τὴν εἰσηγήσιν του, ἥτις ἐγένετο, ὅταν «διὰ τρίτον κατὰ σειρὰν ἔτος ἡ 'Εταιρεία τῶν Φίλων τοῦ Λαοῦ ἐώρτασεν, ὡς ἀμφίσημον ἐπέτειον, τὴν 29ην Μαΐου 1453, ἥτοι ὡς Μνήμην Βυζαντίου, ἀλλὰ καὶ ὡς Γενέθλιον Νέου 'Ελληνισμοῦ». Ἐκτὸς τῶν ἄλλων, ἐν τῇ εἰσηγήσει ταύτῃ ἐλέχθησαν τὰ ἑξῆς:

«Ἐπὶ χιλιετίαν καὶ πλέον ὁ Βυζαντινὸς 'Ελληνισμὸς ἐκράτησεν ἄσβεστον καὶ τηλαυγὴ τὸν φάρον τοῦ 'Ελληνισμοῦ καὶ τοῦ Πολιτισμοῦ. Ἐδέσποσεν εἰς τὴν παγκόσμιον ἱστορίαν. Συνεχίσας δὲ τὴν ἀνυπέρβλητον προσφορὰν τῶν πατέρων του, Ἀρχαίων Ἑλλήνων, ἐπετέλεσε καὶ αὐτὸς μεγάλα καὶ σπουδαῖα εἰς τὸν πολιτισμὸν, ἐπιθέσας εἰς τὰς κυρίας ἐκφάνσεις του, ἀνεξίτη-

λον τὴν βυζαντινὴν σφραγίδα του.

»Τὴν νύκτα τῆς 29ης Μαΐου 1453, ὁρόσημον τῆς λήξεως τοῦ Βυζαντίου, ἅπαντα ταῦτα, μαζί με τὴν πολυτιμοτάτην παρακαταθήκην τῶν Ἀρχαίων Ἑλλήνων, ἐκληροδότησεν ὁ Βυζαντινὸς 'Ελληνισμὸς, εἰς τὸ γνήσιον τέκνον αὐτοῦ καὶ ἐκείνων, εἰς τὸν Νεώτερον 'Ελληνισμὸν, εἰς τὸν ὁποῖον, πατέρες καὶ προπάτορες, ἐνεπιστεύθησαν, πλέον, τὴν σκυτάλην τῆς ἐθνικῆς συνεχείας τοῦ 'Ελληνισμοῦ.

»Μὲ τὴν Μνήμην Βυζαντίου πιστεύει, λοιπόν, ἡ 'Εταιρεία, ὅτι συνάπτεται ἀρρήκτως τὸ Γενέθλιον Νέου 'Ελληνισμοῦ, διὰ νὰ ὑπογραμμίσῃ πρὸς πᾶσαν κατεύθυνσιν ὅτι εἶναι ἀδιάκοπος ἡ συνέχεια τοῦ ἔθνους καὶ ἡ πορεία του πρὸς τὰ πεπωμένα του.

»Βεβαίως αὐτὴ ἡ ἐπιβίωσις τοῦ 'Ελληνισμοῦ καὶ ἡ πορεία του ἐπὶ τὰ ἔχνη τῶν μεγάλων προγόνων του εἶναι ὄλως ἀσυμβίβαστος πρὸς τὴν συμφέρουσαν μόνον τοὺς ἀπόνδους φίλους μας καὶ ἐξυπηρετοῦσα πλήρως τοὺς ἐχθροὺς μας ἄτολμον καὶ περιδεῆ, ἀπάρησιν τῆς "Μεγάλης Ἰδέας", ἐνίοτε μάλιστα καὶ χλευαστικῶς. Οὔτε ἀνέχεται τὸ ἡττοπαθὲς "δὲν διεκδικοῦμεν τίποτε".

»Αὐτὴ ἡ ρύσασπις θέσις, ἐπιδιώκουσα νὰ ἐπιβληθῇ ἐπὶ τοῦ φρονήματος τῶν Νεοελλήνων, ἀποδεικνύεται ἐθνικῶς ὀλεθριωτάτη, ἐφ' ὅσον μάλιστα ἀπευθύνεται πρὸς τοὺς ἀξέστους, θρασεῖς μονίμους διεκδικητὰς τοῦ ἱεροῦ Ἑλληνικοῦ χώρου, χερσαίου, θαλασσοῦ ἢ ἑναερίου, συγχρόνως δὲ καὶ σφετεριστὰς τῆς ἱστορίας καὶ τοῦ πολιτισμοῦ μας. Οὐδέποτε οἱ Ἕλληνες ὑπήρξαμεν ἄρπαγες καὶ πράγματι "δὲν διεκδικοῦμεν τίποτε, τὸ ὁποῖον δὲν μᾶς ἀνήκει ἱστορικῶς, ἀρχαιολογικῶς, ἐθνολογικῶς καὶ λαογραφικῶς".

»Τὸ πανάρχαιον γνήσιον ἑλληνικὸν φρόνημα ἐκφράζει μόνον τὸ ὑπέροχον:

Ἔ παῖδες Ἑλλήνων ἴτε, ἐλευθεροῦτε πατρίδ', ἐλευθεροῦτε δὲ παῖδας, γυναῖκας, θεῶν τε πατρῶων ἔδη, θήμας τε προγόνων νῦν ὑπὲρ πάντων ἀγῶν.

(Αἰσχύλου, Πέρσαι 402).

»Μὲ αὐτὸ τὸ προγονικὸν σύνθημα ἐμεγαλοῦργησεν ὁ Νέος 'Ελληνισμὸς, τοῦ ὁποῖου ἑορτάζομεν τὸ σεμνὸν γενέθλιον. Ἀνέκτησε τὴν ἐλευθερίαν του καὶ συνεκρότησε τὸ ἀνεξάρτητον Ἑλληνικὸν Κράτος. Διεξεδίκησε πάτρια ἐδάφη

και άπηλευθέρωσεν ύποδούλους άδελφούς του. Τους έσκέπασε με την Γαλανόλευκον, άγιασμένην από τὸ αἷμα πολλῶν χιλιάδων Ἐθνομαρτύρων του. Κατωχύρωσε τὴν κυριαρχίαν του εἰς τὸ ἀπὸ τῶν προϊστορικῶν χρόνων ἑλληνικὸν Αἰγαῖον και ἐδιπλασίασε τὴν ἑλληνικὴν ἐπικράτειαν. Ὑπερημύνθη τοῦ πατρίου ἐδάφους και τῆς ἑλληνικῆς ἀξιοπρεπείας. Ἀπέδειξεν ἐπὶ τοῦ πεδίου τῆς τιμῆς ὅτι εἶναι ὁ γνήσιος κατ' εὐθείαν ἀπόγονος τῶν Βυζαντινοῦ και τοῦ Ἀρχαίου Ἑλληνισμοῦ.

»Ἀλλοίμονον ἂν ταῦτα πάντα θεωρηθοῦν «ἔθνομιστικὸς παροξυσμὸς», χαρακτηρισθῆ δὲ «πολεμοχαρῆς» ἢ διαπίστωση ὅτι ὁ σύγχρονος Ἕλληνας ἔχει, πρέπει νὰ ἔχη, συνείδησιν τῆς ἱστορίας του και τῶν ἑλληνικῶν Παραδόσεων και ὅτι δὲν εἶναι δυνατόν νὰ παρασυρθῆ, ἐν τέλει, ἀπὸ συνθήματα ξένα πρὸς αὐτάς, ὥστε νὰ ὑποκύψῃ εἰς ἔστω και κατὰ σπιθαμὴν ἀπεμπόλησιν τῶν κυριαρχικῶν δικαιωμάτων του, ἢ πάλιν εἰς ἀποδοχὴν τοῦ ὅτι αἱ ὑπὸ ζυγὸν αἱματοπότιστοι προαιώνιοι κοιτίδες τοῦ Ἑλληνισμοῦ εἶναι ἤδη «χαμένες Πατρίδες».

Εἶναι περιττὸν νὰ εἴπωμεν, ὅτι αἱ ρωμαλέαι και ἐπιγραμματικῶς διατυπωθεῖσα ἀπόψεις αὐται πρέπει νὰ προβληματίσουν, νὰ τύχουν εὐρείας συζητήσεως συναρτώμεναι πρὸς τὰ σημερινὰ δεδομένα και νὰ ἀφυπνίσουν τοὺς ἀπανταχοῦ τῆς γῆς Ἕλληνας πρὸς κριτικὴν ἐπανεξέταση τῆς ἐθνικῆς των πορείας.

Ἐπὶ τῆ συμπληρώσει 20 ἐτῶν ἀπὸ τοῦ θανάτου τοῦ φιλοσόφου Χαΐντεγκερ.

Δημοσιεύματα τοῦ ἑλληνικοῦ και τοῦ ξένου Τύπου ὑπέμνησαν, ὅτι τὴν 26ην Μαΐου ἐ.ἔ. συμπληρώθησαν 20 ἔτη ἀπὸ τοῦ θανάτου τοῦ φιλοσόφου Martin Heidegger (Χαΐντεγκερ) (1889-1976). Ἀνεξαρτήτως τῆς ἐπικριθείσης σχέσεώς του πρὸς τὸν Ἐθνικοσοσιαλισμὸν τοῦ Γ' Ράιχ και ἀνεξαρτήτως ἀντιλεγομένων ἐκφάνσεων τῆς προσωπικῆς ἰδιωτικῆς ζωῆς του, ὁ Heidegger, παρὰ τὸ ἐν πολλοῖς δυσνόητον τῶν διατυπώσεων του, ὑπῆρξεν ἀναμφιβόλως εἰς τῶν κορυφαίων φιλοσόφων, οἱ ὅποιοι παρουσίασαν τὴν ἐκτὸς τῶν πλαισίων τῆς Θείας Χάριτος ζῶσαν τραγικὴν ἀνθρωπίνην ὑπαρξιν.

Ἡ ὑπαρξιακὴ ὄντολογία του δὲν διασπᾶ τὸν κλοιὸν τῆς προσηλώσεως εἰς τὸ ἐνδοκοσμικὸν

(Ἐμμονοκρατία, Immanentismus), εἰς τὸ πεπερασμένον, εἰς τὸ *ens finitum* (Finitismus) και οὕτω παραθεωρεῖ τὰς ὑπερβατικὰς σχέσεις και συναρτήσεις τῆς ἀνθρωπίνης ὑπάρξεως. Αὕτη θεωρεῖται ὑπὸ τοῦ φιλοσόφου ὡς τὸ κέντρον και ὡς ὁ πυρὴν τοῦ εἶναι, διότι ἐν αὐτῇ φανεροῦνται τὸ νόημα και τὰ κύρια ὄντολογικὰ χαρακτηριστικὰ αὐτοῦ.

Ἡ διδασκαλία τοῦ Heidegger, ὡς κυρίως αὐτῇ ἐκτίθεται ἐν τῷ ἔργῳ αὐτοῦ «Εἶναι και Χρόνος» (*Sein und Zeit*), βλέπει τὴν ἀνθρωπίνην ὑπαρξιν ἀπὸ τῆς σκοπιᾶς τοῦ πεπερασμένου και παροδικοῦ και ἀντιπαρέρχεται τὸ γεγονός, ὅτι ὁ ἀνθρωπος εἶναι πολίτης δύο κόσμων και ὅτι ἔχει σχέσιν πρὸς τὴν ὑπερβατικὴν πραγματικότητα τοῦ Θείου. Ὁ φιλόσοφος παραμερίζει τὴν ἰδέαν τοῦ Θεοῦ, ἀλλ' οὐδόλως ἀρνεῖται αὐτὴν ρητῶς, ὡς λ.χ. ὁ Jean Paul Sartre. Ἡ ἀποδοθεῖσα εἰς τὸν Χαΐντεγκερ ἀθεΐα ἔχει χαρακτηρὰ «μεθοδολογικόν». Οὗτος φιλοσοφεῖ περὶ τοῦ ἀνθρώπινου εἶναι, ὡς ἐὰν δὲν ὑπάρχῃ Θεός. Εἰς τὰς μεταπολεμικὰς συγγραφάς του μετέβαλε τὴν —ἔστω «μεθοδικὴν» ἢ «μεθοδολογικὴν» και συγχὶ πραγματικὴν— ἀθεΐαν αὐτοῦ εἰς μίαν μᾶλλον «ἀγνωστικιστικὴν» και ἐνίοτε μυστικιστικὴν ἐνλάβειαν πρὸς τὸ ἄγνωστον Θεῖον, τὸ ὁποῖον ἀναφέρει ἀορίστως, ὑποδηλών ὅτι αἱ γνωστικαὶ δυνάμεις τοῦ ἀνθρώπου εἶναι ἀνεπαρκεῖς πρὸς γνῶσιν αὐτοῦ, συμφῶνως ἄλλως τε —ὅπως λέγει— και πρὸς τὸ χωρίον τοῦ Ἀπ. Παύλου: «Οὐχὶ ἐμῶρανεν ὁ Θεὸς τὴν σοφίαν τοῦ κόσμου τούτου;» (Α' Κορ. α' 20). Πάντως εἶναι προφανές, ὅτι ὁ Χαΐντεγκερ σιωπᾶ διὰ τὸ στοιχεῖον τῆς πρὸς τὸν ἀνθρώπον Θεΐας Ἀποκαλύψεως.

Μακρὰν τοῦ φωτὸς τῆς πίστεως και τῆς χριστιανικῆς ἐλπίδος.

Ἐν συνεχείᾳ δεόν νὰ ἐπισημανθῆ, ὅτι τὰ ὄντολογικὰ χαρακτηριστικὰ τῆς ἀνθρωπίνης ὑπάρξεως εἶναι, κατὰ τὸν Χαΐντεγκερ, τὸ «ἐν τῷ κόσμῳ εἶναι» (*In-der-Welt sein*) και τὸ φαινόμενον τῆς «μερίμνης» (*Sorge*), ἢ ὁποῖα ἐκδηλοῦται ἀφ' ἐνὸς ὡς προσπάθεια ἐξευρέσεως τῶν μέσων, διὰ τῶν ὁποίων ἀσφαλίζεται ἡ ἀνθρωπίνη ὑπόστασις ἐν τῷ κόσμῳ (*Besorgen*), ἀφ' ἐτέρου ὡς φροντίς διὰ τὰ πρόσωπα τῆς συμβιωτικῆς ὁμάδος (*Fürsorge*) και τρίτον ὡς μέριμνα, ἢ ὁποῖα ἀφορᾶ εἰς ἡμᾶς τοὺς ἰδίους και μορφο-

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

Άρχιεπισκοπή Άθηνών

Κατά την Κυριακή τής Πεντηκοστής ανεγνώσθη στους ιερούς ναούς ή ακόλουθος Έγκύκλιος του Μακ. Άρχιεπισκόπου Άθηνών και πάσης Ελλάδος κ. Σεραφεΐμ.

Έν Άθήναις τῆ 16ῃ Μαΐου 1996

Πρὸς τὸ εὐσεβὲς πλήρωμα τῆς Ἱ. Άρχιεπισκοπῆς
Τέκνα ἡμῶν ἐν Κυρίῳ ἀγαπητά,

Τὴν μεγάλην σημερινὴν ἡμέραν ποὺ καλούμεθα νὰ γίνουμε κι ἐμεῖς Πνευματοφόροι, θὰ ἤθελα νὰ ἐπισημάνω ἓνα θέμα, τὸ ὁποῖον, καὶ λόγω ἐποχῆς

ποιεῖται ὡς ὑπαρξιακὴ ἀγωνία (Angst). Ἡ ἀγωνία αὐτὴ ὑποβοηθεῖ τὸν ἄνθρωπον νὰ κατανοήσῃ ὅτι ἴσεται εἰς τὸ χεῖλος τῆς ἀβύσσου, ἐκ τῆς ὁποίας ἦλθε, δηλαδὴ πρὸ τοῦ Μηδενός, καὶ ὅτι εἶναι ὄν προωρισμένον εἰς θάνατον («Sein-zum-Tode»). Ἡ ὄντολογικὴ προϋπόθεσις τῆς μερίμνης εἶναι ὁ χρόνος (Zeit), νοούμενος κυρίως ὑπὸ τὴν προοπτικὴν τοῦ ὀρίζοντος τοῦ μέλλοντος. Τὸ νόημα τῆς χρονικῶς περιορισμένης ἀνθρωπίνης ὑπάρξεως συνίσταται εἰς τὸ ὅτι αὕτη δέον νὰ καταφάσκη δι' «ἡρωϊκῆς ἀποφάσεως» («heroische Entschlossenheit) τὴν τύχην αὐτῆς, δηλαδὴ τὸ ὅτι «ἔχει ριφθῆ» (εἶναι geworfen) εἰς τὴν ἐν τῷ κόσμῳ πεπερασμένην ὑπαρξιν, ἢ ὁποία βαδίζει πρὸς τὸν θάνατον καὶ ζῆ ἐν μερίμνῃ καὶ ἀγωνίᾳ.

Άληθῶς προκαλεῖ ἐντύπωσιν, ὅτι πάντα τὰ ὑπὸ τοῦ Χαΐντεγγερ ἐπισημανθέντα ὄντολογικὰ χαρακτηριστικὰ τῆς ἀνθρωπίνης ὑπάρξεως εἶναι γνωρίσματα τοῦ μακρᾶν τοῦ φωτὸς τῆς πίστεως καὶ τῆς χριστιανικῆς ἐλπίδος ζῶντος ἀνθρώπου. Διατί ἄρᾳ γε ὁ Χαΐντεγγερ ἀποφεύγει ἐπιμελῶς νὰ ἐπισημάνῃ ὅτι ὁ ἐν Χριστῷ «καινὸς ἄνθρωπος» ὑπερνικᾷ τὴν βασανιστικὴν μέριμναν, εἶναι ἐλεύθερος ἐκ τοῦ φόβου τοῦ θανάτου καὶ «προσδοκᾷ ἀνάστασιν νεκρῶν»; Τὸ ἐνδιαφέρον αὐτὸ ἐρώτημα θὰ ἔπρεπε νὰ ἀπαντηθῆ ὑπὸ τῶν μελετητῶν τῆς ζωῆς καὶ τοῦ ἔργου του.

Ε.Δ.Θ.

εἶναι πολὺ ἐπίκαιρον. Πρόκειται περὶ τοῦ ἐνδύματος.

Τὸ ἐνδυμα δὲν εἶναι μόνον διακριτικὸ γνωρίσμα τοῦ ἀνθρώπου, ἀλλὰ καὶ ἓνα δείγμα τοῦ ἐπιπέδου πολιτισμοῦ του. Σὲ μία πρώτη φάση τὸ ἐνδυμα προστατεῦει τὸ σῶμα ὄχι μόνον ἀπὸ τὶς κακουχίες, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τὰ βλέμματα, ποὺ θὰ μπορούσαν νὰ ὑποβιάσουν τὸ πρόσωπο σὲ ἀντικείμενο ἐπιθυμίας καὶ αἰτία κακῶν.

Ἡ Άγ. Γραφὴ ἀπὸ τὶς πρώτες σελίδες τῆς μᾶς ὀμιλεῖ γιὰ τὸ ἐνδυμα. Ὅταν οἱ πρωτόπλαστοι μετὰ τὴν πτώση ἔχασαν ἓνα εἶδος χάριτος, ποὺ τοὺς περιέβαλλε ὡς ἐνδυμα, κατάλαβαν ὅτι ἦσαν γυμνοί. Κρύβονται γιὰτὶ μπροστὰ στὴ θεία παρουσία αἰσθάνονται πῶς ντρέπονται. «Έφοβήθη, ὅτι γυμνός εἰμι» λέγει ὁ Ἄδὰμ στὸν Δημιουργό του ποὺ τὸν ἀναζητᾷ. Ὁ Θεὸς δὲν ἀπομακρύνει τοὺς ἁμαρτωλοὺς ἀπὸ τὸν Παράδεισο χωρὶς νὰ τοὺς ντύσει μὲ «χιτῶνας δερματίνους» (Γεν. γ' 21). Ἐτοί τοὺς καλεῖ πάλι στὴν ἀξιοπρέπεια, ποὺ ἔχασαν. Τὸ ἐνδυμα ἀποτελεῖ στὸ ἐξῆς σημεῖο μὲ διπλὴ σημασία: μαρτυρεῖ τὴν ἀξιοπρέπεια τοῦ «πεπτωκότος», τοῦ ξεπεσμένου ἀνθρώπου καὶ τὴν δυνατότητά του νὰ ντυθεῖ καὶ πάλι τὴ δόξα, ποὺ ἔχασε.

Ὅταν ὁ Χριστὸς «ἐνεδύθη» τὴν ἀνθρώπινη φύση, θέλησε νὰ βοηθήσει ἀκριβῶς σ' αὐτὸ τὸν ἄνθρωπο: Νὰ βρεῖ τὴν ἀξιοπρέπειά του καὶ νὰ ξαναντυθεῖ τὴν χάρη τοῦ Θεοῦ. Εἶναι χαρακτηριστικὸ ὅτι ὁ δαιμονιζόμενος τῶν Γαδαρηνῶν πρὶν ἀπὸ τὴν θεραπεία του «ἰμάτιον οὐκ ἐνεδυδίσκετο», ἐνῶ μετὰ τὴν θαυματουργικὴν θεραπεία του ἀπὸ τὸν Κύριο παρουσιάσθηκε «ἰματισμένος καὶ σφροδῶν» (Λουκ. η' 26-35). Ἐναλόγως καὶ ὁ κάθε πιστὸς μὲ τὸ βάπτισμα καλεῖται «νὰ ἀπεκδυθεῖ τὸν παλαιὸν ἄνθρωπο καὶ νὰ ἐνδυθεῖ τὸν νέον» (Κολ. γ' 10) ἢ μᾶλλον νὰ «ἐνδυθεῖ τὸν Χριστόν» (Γαλ. γ' 27) καὶ ἔτσι νὰ λαμπρύνει «τὴν στολὴν τῆς ψυχῆς» του.

Γιὰ τὸν πιστό ποὺ μ' αὐτὴν τὴν προοπτικὴν ἀντιμετωπίζει τὸ ἐνδυμα εἶναι αὐτονόητη ἢ ἀπαγόρευση τοῦ «ἀποκαλύπτειν ἀσχημοσύνην» (Γεν. θ' 20-27) δηλ. νὰ ἀφαιρῆ τὸ ἐνδύμα του. Ἀντίθετα μάλιστα βλέπομε ὅτι ὁ Ἄπ. Πέτρος στὴν παρουσία τοῦ Χριστοῦ «τὸν ἐπενδύτην διεζώσατο» (Ἰωάν. κα' 7). Συμπληρώνονται αὐτὰ ἀπὸ τὴν προτροπὴ

του αποστόλου προς τις γυναίκες να κοιμούνται «ἐαυτὰς μετὰ αἰδοῦς καὶ σωφροσύνης» (Α' Τιμ. β' 9). Διότι οἱ γυναίκες ὡς πρὸ φιλάκαλλες (πρὸ τοὺς ἀρέσει τὸ ὠραῖο) εἶναι εὐκόλο νὰ φθάσουν στὴν πρόκληση. Γιὰ τὶς περιπτώσεις αὐτὲς ἰσχύει ἡ ἐπισήμανση τοῦ Χριστοῦ «οὐαὶ δι' οὗ τὸ σκάνδαλον ἔρχεται» (Ματθ. ιη' 7). Ἄλλοίμονο γιὰ ὅποιον γίνεται ἀφορμὴ σκανδάλου γιὰ τοὺς ἀδελφούς του.

Αὐτονόητο εἶναι ὅτι αὐτὸ ἰσχύει κατὰ μείζονα λόγο μέσα στὸ ναὸ καὶ μάλιστα κατὰ τὴν τέλεση τῆς Θ. Λειτουργίας ἢ τῶν ἱ. μυστηρίων τοῦ βαπτίσματος καὶ τοῦ γάμου, ὅποτε ἡ ὑπερβολὴ τῆς κοσμικότητος μπορεῖ νὰ ὀδηγήσει σὲ ἀσεμνὴ ἐνδυμασία καὶ ἀπρέπεια ἀκόμη, ἐντελῶς ἀνάρμοστη καὶ ἀνεπίτρεπτη γιὰ τὴν περίσταση. Ἄλλωστε ἡ ἔλλειψη σεμνότητος γενικά, δὲν ἀνεβάζει τὴν γυναίκα, ἀλλὰ τὴν ὑποβιβάζει σὲ ἀντικείμενο ἐπιθυμίας. Γι' αὐτὸ προέχει «ὁ κρυπτός τῆς καρδίας ἄνθρωπος» (Α' Πέτρ. γ' 4). Παραγγέλλει δὲ καὶ ὁ ἱερός Χρυσόστομος πρὸς τὴν χριστιανὴ γυναίκα «γενοῦ τὴν ψυχὴν εὐμορφος καὶ ἔση καὶ τὸ σῶμα ποθεινὴ». (Γίνε ὠραία στὴν ψυχὴ καὶ τότε θα εἶσαι ποθητὴ καὶ κατὰ τὸ σῶμα).

Τέκνα μου ἀγαπητά,

Ἐμεῖς οἱ πιστοὶ ἐφ' ὅσον ἐνδυόμεθα τὸν Χριστὸν ἀπαλλασσόμεθα ἀπὸ τὴν γυμνότητά μας, ἀποκτᾶμε ἐλευθερίαν, νίθεσιάν καὶ δικαίωμα στὴν θεία κληρονομία. Γι' αὐτὸ ἅς εἶναι ἀνάλογη καὶ ἡ ὄλη ζωὴ καὶ ἀναστροφή μας. Φωτεινὴ, κόσμια, χαριτωμένη, λουσμένη στὸ Ἅγ. Πνεῦμα τοῦ ὁποίου τὴν χάρη καὶ τὸν φωτισμὸ ἐπικαλούμεθα σήμερα. Ὁ Χριστὸς «ἐλεύκανε τὶς στολές μας μετὰ τὸ αἷμα του» (Ἄποκ. ζ' 14). Ἄς τὶς διατηροῦμε λευκὰ καὶ ἅς βοηθοῦμε σ' αὐτὸ καὶ τοὺς ἀδελφούς μας.

Μετὰ Πατρικῶν εὐχῶν

Ο ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΣ

† Ὁ Ἀθηνῶν **ΣΕΡΑΦΕΙΜ**

ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΝ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΝ

Τὸ ὑπὸ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου ἐκδιδόμενον περιοδικὸν «Ἐκκλησιαστικαὶ Εἰδήσεις» (μηνὸς Ἀπριλίου 1996), ἀναφέρει, ἐκτὸς τῶν ἄλλων, τὰ ἑξῆς:

«Ὁ Ὅμιλος Εὐρωβουλευτῶν τοῦ Εὐρωπαϊκοῦ Λαϊκοῦ Κόμματος, ὑπὸ τὴν προεδρίαν τοῦ Ἐξοχ. κ. Wilfried Martens, τέως Πρωθυπουργοῦ τοῦ Βελγίου, ἐπεσκέφθη τὴν Α.Θ. Παναγιώτητα, τὸν Πατριάρχην, τὸ Σάββατον, 27ην Ἀπριλίου, γενόμενος

ὑπ' Αὐτοῦ δεκτὸς μετὰ τιμῆς καὶ ἐγκαρδιότητος. Σκοπὸς τῆς ἐπισκέψεως ἦτο ἡ ἀπότισις φόρου τιμῆς εἰς τὸ Σεπτὸν Κέντρον τῆς Ὁρθοδοξίας καὶ ἡ ἐνημέρωσις τῶν Εὐρωβουλευτῶν ἐπὶ τῆς θέσεως τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας ἐπὶ διαφόρων ἠθικῶν καὶ κοινωνικῶν θεμάτων. Οὕτω, μετὰ τὸν πρὸς αὐτοὺς χαιρετισμὸν τοῦ Πατριάρχου, ἀνέπτυξαν τὰς θέσεις τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας οἱ Πανιερ. Μητροπολίτης Βρεσθένης κ. Δημήτριος, Πανοσιολ. Ἀρχιμανδρίτης κ. Φιλόθεος Φάρος, Ἐλλογιμ. κ. Χρῆστος Γιανναράς, Καθηγητῆς, καὶ Ἐλλογιμ. κ. Jean Colosimo, Καθηγητῆς, ἐνῶ ὁ Ἐλλογιμ. Καθηγητῆς κ. Ali Mehmet Kilicbay, ὠμίλησεν ἐπὶ τοῦ θέματος: «Τουρκία καὶ Εὐρωπαϊκὸς Πολιτισμὸς ἀνὰ τοὺς αἰῶνας».

»Τὸ ἑσπέρας τῆς αὐτῆς ἡμέρας οἱ κ. κ. Εὐρωβουλευταὶ παρέθεσαν δεῖπον πρὸς τιμὴν τῆς Α. Θ. Παναγιότητος ἐν τῷ «Swissotel», εἰς ὃ προσκληθεὶς παρεκάθησε καὶ ὁ τέως Βουλευτῆς τοῦ ANAP Ἐντιμ. κ. Selcuk Maruflu. Εἰς τὰ ἐπιδόρπια ὁμίλησας ὁ Πατριάρχης ἀπαντητικῶς εἰς τὴν πρόποσιν τοῦ Ἐξοχ. κ. Martens ἠχήθη ὅπως ἡ Τουρκία καὶ αἱ χώραι τῆς Κεντρῶας καὶ Ἀνατολικῆς Εὐρώπης γίνωσι πλήρη μέλη τῆς Εὐρωπαϊκῆς Ἐνώσεως.

»Τὴν ἐπομένην οἱ ὑψηλοὶ ἐπισκέπται ἐκκλησιάσθησαν ἐν τῇ Ἱ. Μ. Ζωοδόχου Πηγῆς Βαλουκλῆ, καὶ τὴν μεσημβρίαν διαπεραιωθέντες διὰ τῆς Πατριαρχικῆς ἀμακάτου εἰς Χάλκην ἐπεσκέφθησαν τὴν Ἱ. Μ. Ἀγίας Τριάδος, ἐν ἧ καὶ ἐγευματίσαν.

»Αὐθήμερον τὸ ἑσπέρας ἀνεχώρησαν μεταβαίνοντες εἰς Ἀθήνας».

ΡΩΜΑΙΟΚΑΘΟΛΙΚΗ ΕΚΚΛΗΣΙΑ

Ὁ Πάπας Ἰωάννης - Παῦλος Β', ἐξ ἀφορμῆς τοῦ ἑορτασμοῦ τῆς 400ετηρίδος τῆς Βαρσοβίας, ἀνεκηρύχθη ἐπίτιμος δημότης τῆς πολωνικῆς πρωτεύουσας.

— Ὁ «Υπουργὸς Ἐξωτερικῶν» τοῦ Βατικανοῦ Ἀρχιεπίσκοπος Jean - Louis Tauran, ἐν σεμιναρίῳ παρὰ τῇ ἔδρᾳ τοῦ ΟΗΕ ἐζήτησε τὴν ψήφισιν Χάρτου τῶν Ἠνωμένων Ἐθνῶν διὰ τὰ δικαιώματα τῶν Ἐθνῶν καὶ τὴν ἐξασφάλισιν ἰδιαιτέρως τοῦ δικαιώματος τῆς ὑπάρξεως αὐτῶν. Αὐτὸ δὲν θὰ σημαίνει τὴν ἰδρυσιν νέων κρατῶν, διότι ἐν ἔθνος δύναται νὰ ὑφίσταται ἐντὸς προϋπαρχουσῶν συνταγματικῶν - κρατικῶν μορφῶν.

— Ὁ Πάπας, ὁμιλῶν εἰς τὴν Σύνοδον τῶν Ἱταλῶν Ἐπισκόπων, προέτρεψεν αὐτοὺς νὰ ἐργάζωνται διὰ τὴν ἐνότητα τῆς χώρας. Διὰ τὴν εὐημερίαν καὶ πρόοδον τοῦ «ἡγαπημένου ἰταλικοῦ ἔθνους»

είναι σήμερον παρὰ ποτὲ ἄλλοτε ἀναγκαία ἢ ἀποφασιστικὴ συμβολὴ τῶν πιστῶν.

—'Ο Πάπας 'Ιωάννης - Παῦλος, ἀπευθυνόμενος πρὸς τοὺς Πρυτάνεις τῶν ΡΚαθολικῶν Πανεπιστημίων, ἐτόνισεν ὅτι τὰ ΡΚαθολικὰ Μορφωτικὰ Ἰδρύματα πρέπει νὰ συντελέσουν εἰς τὴν διαμόρφωσιν τῆς Εὐρώπης καὶ τὴν ἀντιμετώπισιν τῶν προβλημάτων αὐτῆς.

—Τὰ λειτουργικὰ κείμενα, τὰ ὁποῖα χρησιμοποιοῦνται εἰς τὴν τελετὴν τῆς ἀνακηρύξεως ἐνὸς νέου ἀγίου, μετεφράσθησαν διὰ πρώτην φορὰν καὶ εἰς τὴν γλῶσσαν τῶν κωφαλάλων.

—'Ο Καρδινάλιος Edward Cassidy, Πρόεδρος τοῦ Παπικοῦ Συμβουλίου διὰ τὴν προώθησιν τῆς ἐνότητος τῶν Χριστιανῶν, ἐξ ἀφορμῆς τῶν σὺντικῶν ἐορτασμῶν διὰ τὰ 400 χρόνια τῆς «Ἐνώσεως τῆς Brest» καὶ διὰ τὰ 350 ἔτη τῆς «Ἐνώσεως Uzhorod» μετέβη ὡς ἰδιαιτέρος ἀντιπρόσωπος τοῦ Πάπα εἰς Οὐκρανίαν. Τὴν 7ην 'Ιουλίου ἐκ τῆς ἀφορμῆς ταύτης ὁ Πάπας θὰ τελέσῃ πανηγυρικὴν Θ. Λειτουργίαν ἐν τῷ Ναῷ τοῦ 'Αγ. Πέτρου ἐν Ρώμῃ.

—'Ο Πρόεδρος τῆς ἐν Βατικανῷ 'Επιτροπῆς διὰ τὰ ζητήματα τῆς πίστεως διακεκομμένος Καρδινάλιος Joseph Ratzinger ἐπεσήμανεν, ὅτι ἡ λεγομένη «Θεολογία τῆς ἀπελευθερώσεως» εἶναι ἐν «ἰδεολογικὸν ρεῦμα», τὸ ὁποῖον ἐν Λατινικῇ 'Αμερικῇ ἔχει ὀδηγήσει ἐπίσης «εἰς πολλὰς πράξεις βίας». Ἡ ἐπισημάνισις αὕτη ἐγένετο ὑπὸ τοῦ Καρδινάλιου ἐν Μεξικῷ, ἐνθα μετέβη ἐπὶ κεφαλῆς ἀντιπροσωπείας τοῦ Βατικανοῦ, ἵνα συζητησῆ μετὰ τῶν ἐπισκόπων τῆς Λατινικῆς 'Αμερικῆς διὰ τὴν «Θεολογίαν τῆς ἀπελευθερώσεως», διὰ τὴν λεγομένην «Ἰνδιανικὴν Θεολογίαν», διὰ τὴν ἔνταξιν ἐν τῷ τοπικῷ πολιτισμῷ τῆς χριστιανικῆς διδασκαλίας (Inculturation) καὶ διὰ τὰς ποικίλας αἰρέσεις. «Εἶναι καθῆκόν μας —εἶπεν ὁ Καρδινάλιος— νὰ ἀναγνωρίσωμεν τὰς θετικὰς ἀπόψεις τῆς Θεολογίας τῆς ἀπελευθερώσεως, ἀλλ' αὕτη πρέπει πάντοτε νὰ στηρίζεται ἐπὶ τοῦ Εὐαγγελίου, διὰ νὰ ἐμποδίζεται ἢ ἐν Λατινικῇ 'Αμερικῇ αὕξησις τῆς βίας».

—'Ὡς πληροφορεῖ ἡμᾶς τὸ μόλις ἀφίχθῆν τεύχος τοῦ Δελτίου «Katholische Nachrichten - Agentur», τὸ τελευταῖον τεύχος τοῦ ἐν Paderborn Γερμανίας ἐκδιδομένου —ὑπὸ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Ἰνστιτούτου Johann Adam Möhler— περιοδικοῦ «Catholica» εἶναι ἀφιερωμένον εἰς τὴν συζήτησιν περὶ τοῦ παπικοῦ Πρωτείου. Τὸ ἀφιέρωμα τοῦτο εἶναι οἰονεὶ ἀπάντησις εἰς τὴν παράκλησιν τοῦ Πάπα νὰ γίνῃ συζήτησις μετ' αὐτοῦ περὶ τοῦ ζητήματος τοῦ

Πρωτείου. 'Ὡς γνωστὸν, ὁ Πάπας 'Ιωάννης - Παῦλος Β' ἐν τῇ Οἰκουμενικῇ 'Εγκυκλίῳ «Ut unum sint» τῆς Μαΐου 1995 ἐζήτησε νὰ διεξαχθῆ περὶ τοῦ «λειτουργήματος τοῦ Πέτρου» «ἀδελφικὸς, ὑπομονητικὸς διάλογος ἐπέκεινα πάσης ἀκάρπου πολεμικῆς». 'Ο Πρόεδρος τῆς Οἰκουμενικῆς 'Επιτροπῆς τῆς Συνόδου τῶν Γερμανῶν 'Επισκόπων διακεκομμένος 'Επίσκοπος Paul - Werner Scheele γράφει ἐν τῇ Εἰσαγωγῇ τῆς ἐκδόσεως τοῦ τεύχους «Catholica», ὅτι ἡ ἐκδοσις πραγματοποιεῖται ὡς ἔκφρασις εὐχαριστίας πρὸς τὴν ἀκαταπόνητον διακονίαν τοῦ Πάπα διὰ τὴν ἐνότητα, ἐξ ἀφορμῆς τῆς τρίτης ποιμαντικῆς ἐπισκέψεως αὐτοῦ εἰς Γερμανίαν.

—Τὴν 20ὴν Μαΐου 1996 ἀπέθανεν εἰς ἡλικίαν 86 ἐτῶν ὁ ἐν Münster διαπρεπὴς ΡΚαθολικὸς Καθηγητὴς Bernhard Kötting, ὅστις διεκρίθη ὡς πατρολόγος καὶ ἱστορικός, ὡς πρωτεργάτης τῆς Οἰκουμενικῆς Κινήσεως καὶ τῆς συμφιλίωσεως τῶν 'Εκκλησιῶν καὶ ὡς θαυμαστῆς τῆς 'Ελληνικῆς 'Ορθοδοξίας. Πάντοτε ὠμίλει διὰ «τοὺς 'Ελληνας φίλους του». 'Επίσης συνεβάλετο εἰς τὴν ἴδρυσιν ἐν τῇ ΡΚαθολικῇ Θεολογικῇ Σχολῇ τῆς πόλεως Münster εἰδικῆς καθηγητικῆς ἔδρας διὰ τὴν Ἱστορίαν καὶ τὴν Θεολογίαν τῆς 'Ορθοδόξου 'Εκκλησίας.

Ε. Θ.

'Αγίου 'Ιωάννου Δαμασκηνοῦ, **Η ΘΕΟΤΟΚΟΣ, Τέσσερις θεομητορικὲς ὁμιλίαι**. Κείμενο - εἰσαγωγή - σχόλια - λογοτεχνικὴ ἀπόδοσις ὁμιλιῶν. Ἐκδοσις Γ' 1995, σχῆμα 13X20,5 ἐκ., σσ. 196.

Ἡ συνεργασία τοῦ νῦν ἐπισκόπου Ζαχουμίου καὶ 'Ερζεγοβίνης 'Αθανασίου Γιέβτις καὶ τῶν Ἐλ. Μάινα, Ν.Δ. Τριανταφυλλόπουλου, Καίτης Χιωτέλλη καὶ Δημ. Σταθόπουλου, ἀπέδωσε ἄριστα τὶς τέσσαρις θεομητορικὲς ὁμιλίαι ποὺ περιέχονται στὸν τόμο αὐτό, 3ο στή σειρά «Ἐπὶ τὰς πηγὰς» ('Ἐνας λόγος στὸ Γενέσιο καὶ τρία ἐγκώμια στὴν Κοίμησι τῆς Θεοτόκου).

'Αγ. Νικολάου Καβάσιλα, **Η ΘΕΟΜΗΤΩΡ — Τρεῖς θεομητορικὲς ὁμιλίαι**. Κείμενο - μετάφρασις - εἰσαγωγή - σχόλια Παν. Νέλλας (†), Δ' ἐκδ., σχῆμα 14X20,5 ἐκ., σσ. 230.

Πρόκειται γιὰ ἓναν «εἰλικρινῆ διάλογο τῆς 'Ορθοδοξίας μετὰ τὴν Ἀναγέννησι, μὰ ἐπίμονη προσπάθεια νὰ κερδηθῆ ὅ,τι καλὸ ὑπάρχει στὸν καινούργιο πολιτισμὸ ἐν Χριστῷ». Οἱ τρεῖς ὁμιλίαι τοῦ ἀγίου Νικολάου Καβάσιλα ἀναφέρονται στὸν Εὐαγγελισμό, τὴ Γέννησι τοῦ Κυρίου καὶ τὴν Κοίμησι τῆς Θεοτόκου.

ΠΡΑΞΕΙΣ ΣΥΣΤΑΣΕΩΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΩΝ ΙΔΡΥΜΑΤΩΝ

ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ ΚΟΡΙΝΘΟΥ ΣΙΚΥΩΝΟΣ, ΖΕΜΕΝΟΥ, ΤΑΡΣΟΥ ΚΑΙ ΠΟΛΥΦΕΓΓΟΥΣ ΙΕΡΑ ΑΝΔΡΩΑ ΚΟΙΝΟΒΙΑΚΗ ΜΟΝΗ ΑΝΑΣΤΑΣΕΩΣ ΧΡΙΣΤΟΥ

ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΣ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ

ΠΡΟΟΙΜΙΟΝ

Εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος τῆς μιᾶς πανσθενοῦς καὶ ζωοποιοῦ Ἁγίας Τριάδος· ἐν ἔτει χιλιοστῶ ἔννεακοσιοστῶ ἔννενηκοστῶ ἔκτῳ· εὐλογία τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Κορίνθου κ.κ. Παντελεήμονος· συμφώνως πρὸς τὸ ἄρθρον 39 § 4 τοῦ Ν. 590/1977 «Περὶ καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος», τοὺς Θείους καὶ Ἱεροὺς Κανόνας, τὰς μοναχικὰς παραδόσεις τῆς Ὁρθοδόξου ἡμῶν Ἐκκλησίας καὶ τοὺς Νόμους τοῦ Κράτους προβαίνομεν εἰς τὴν σύνταξιν τοῦ Ἐσωτερικοῦ Κανονισμοῦ, ἀφορῶντος εἰς τὴν ὀργάνωσιν, τὴν διοίκησιν, τὸν πνευματικὸν βίον καὶ τὴν ἐν γένει λειτουργίαν τῆς Ἱερᾶς Μονῆς.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α΄

ΙΔΡΥΣΙΣ-ΣΚΟΠΟΣ

Ἄρθρον 1
Ἰδρυσις

Ἡ Ἱερά Κοινοβιακή Μονή τῆς Ἀναστάσεως τοῦ Χριστοῦ συνεστήθη καὶ ἀνηγέρθη ἐκ θεμελίων ἐπὶ εἰδικῶς πρὸς τοῦτο ὄρωσιν καὶ ἀγορασθείσης οἰκοπεδικῆς ἐκτάσεως, κειμένης εἰς θέσιν «Δεξαμενὴ» τῆς περιοχῆς Λουτρακίου ὑπὸ εὐαρίθμου Γυναικείας Μοναστικῆς ἀδελφότητος ὑπὸ τὴν Μοναχὴν Καλλινίκην Βαρελᾶ καὶ τὴν καθοδήγησιν τοῦ Ἱερομονάχου κυροῦ Ἰγνατίου Πενταράκη τὸ ἔτος 1930. Ἀνεγνωρίσθη ὡς Ν.Π.Δ.Δ. διὰ τοῦ ὑπ' ἀριθμ. 1/20.3.1955 Βασιλικοῦ Διατάγματος δημοσιευθέντος εἰς Φ.Ε.Κ. 126/20.5.1955 καὶ μετετράπη εἰς Ἀνδρῶν Κοινοβιακὴν Μονὴν ὑπὸ τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Κορίνθου κ.κ. Παντελεήμονος Καρανικόλα, διὰ τοῦ ὑπ' ἀριθμ. 16/12.1.1990 Προεδρικοῦ Διατάγματος δημοσιευθέντος εἰς Φ.Ε.Κ. 6/22.1.1990, ὅστις καὶ κατέστησεν Καθηγούμενον ταύτης τὸν Ἀρχιμανδρίτην Ἀγάπιον —κατὰ κόσμον Ἀλέξανδρον— Δρίτσαν.

Ἄρθρον 2
Σκοπός

Σκοπὸς τῆς Ἱερᾶς Μονῆς εἶναι ἡ ἐπίτευξις τῆς

ἐν Χριστῷ τελειώσεως καὶ σωτηρίας τῶν ἀδελφῶν αὐτῆς διὰ τῆς πραγματώσεως τῶν Εὐαγγελικῶν ἀρετῶν, μέσῳ τῆς ἀκριβοῦς μοναχικῆς πολιτείας, ὅπως τὴν διέγραψαν οἱ Ἅγιοι Πατέρες, εἰς τοὺς θεοπνεύστους καὶ αἰώνιου κύρους Μοναστικούς Κανονισμούς αὐτῶν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β΄

ΔΙΚΑΙΟΔΟΣΙΑΙ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ

Ἄρθρον 3

Ἡ Ἱερά Μονή τελεῖ ὑπὸ τὴν πνευματικὴν προστασίαν τοῦ οἰκείου Ἐπισκόπου, εἰς τὸν ὁποῖον ἡ Ἀδελφότης ὀφείλει νὰ ἀποδίδῃ τὴν πρὸς τὸ ἀξίωμα αὐτοῦ ἀρμόζουσαν τιμὴν καὶ τὸν προσήκοντα σεβασμόν. Συγκεκριμένως ὁ Μητροπολίτης Κορίνθου ἔχει, συμφώνως τοῖς Ἱεροῖς Κανόσι καὶ τῷ Καταστατικῷ Χάρτῃ τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, τὰς κάτωθι δικαιοδοσίας:

α) Μνημονεύεται ἐν πάσαις ταῖς ἱεραῖς ἀκολουθίαις καὶ λοιπαῖς ἀγιαστικαῖς πράξεσι, αἱ ὁποῖαι τελοῦνται ἐν ὀνόματι αὐτοῦ, ὡς ὀρίζει ἡ Τάξις τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας.

β) Ἐπικυροῖ τὴν ἐκλογὴν καὶ ἐγκαθιδρύει δι' εἰδικῆς ἐκκλησιαστικῆς Τελετῆς τὸν ὑπὸ τῆς Ἀδελφότητος ἐκλεγέντα ἐκάστοτε νέον Ἡγούμενον.

γ) Ἐγκρίνει τὴν περὶ κουρᾶς ἢ χειροτονίας ἀδελφοῦ τινος ἀπόφασιν τοῦ Ἡγουμενοσυμβουλίου.

δ) Τελεῖ τὰς χειροτονίας μετὰ πρότασιν τοῦ Ἡγουμενοσυμβουλίου.

ε) Χορηγεῖ ἐγγραφὸν ἄδειαν διὰ τὰς ἐκτὸς τῶν ὁρίων τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως ἀπουσίας τῶν ἀδελφῶν τῆς Ἱερᾶς Μονῆς πέραν τῶν εἴκοσι (20) ἡμερῶν.

στ) Ἀσκεῖ πειθαρχικὸν ἔλεγχον κατὰ παντὸς παρεκτρεπομένου Κληρικοῦ ἢ Μοναχοῦ τῆς Ἱερᾶς Μονῆς συμφώνως πάντοτε πρὸς τοὺς Ἱεροὺς Κανόνας.

ζ) Ἐλέγχει τὴν νομιμότητα τῆς οἰκονομικῆς διαχειρίσεως τῆς Ἱερᾶς Μονῆς.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ΄

ΔΙΟΙΚΗΣΙΣ

Ἄρθρον 4

Ἡ διοίκησις τῆς Ἱερᾶς Μονῆς ἀνήκει κατὰ μὲν

τὸν πνευματικὸν τομέα εἰς τὸν Ἠγούμενον, κατὰ δὲ τοὺς λοιποὺς τομεῖς εἰς τὸ Ἠγουμενοσυμβούλιον, πλὴν τῶν εἰδικῶν ἐκείνων περιπτώσεων δι' ἃς προβλέπεται ὑπὸ τοῦ παρόντος ἀρμοδιότης τῆς Ἀδελφότητας.

Ἄρθρον 5
Ἠγούμενος

Ὁ Ἠγούμενος ὡς ἡ κεφαλὴ τοῦ σώματος τοῦ Κοινοβίου ὀφείλει νὰ εἶναι ὁ κατ' ἐξοχὴν ἐκφραστὴς τοῦ Ὁρθοδόξου ἤθους καὶ δόγματος καὶ ὁ ἀπαρέγκλιτος τηρητὴς τῶν μοναχικῶν θεσμῶν καὶ παραδόσεων, νὰ ἔχη τὰ χαρακτηριστικὰ τοῦ Ποιμένου, τὰ ὁποῖα ἀναφέρει ὁ Θεῖος Παῦλος, δηλαδὴ νὰ εἶναι νηφάλιος, ἐγκρατὴς, κόσμιος καὶ διδακτικός¹, νὰ διακρίνηται δὲ ἐπὶ ζήλω, ἀρετῇ καὶ ἰκανότητι καὶ κυρίως νὰ ἔχη ἀποκτήσει διὰ τῆς πολυχρονίου βιοτῆς καὶ ἀσκήσεώς του ὡς ὑποτακτικοῦ ὅλην τὴν ἐπιστήμην τῆς μοναχικῆς πολιτείας διαθέτων προσέτι γνώσιν τῆς Ἐκκλησιαστικῆς τάξεως καὶ τῶν Ἱερῶν Κανόνων.

1. Καθήκοντα καὶ δικαιοδοσίαι Ἠγουμένου.

α) Ὁ Ἠγούμενος εἶναι ὁ Πνευματικὸς Πατὴρ τῆς Ἀδελφότητας καὶ ἡ θέσις αὐτοῦ παρουσιάζει ἐμφανῆ ἀναλογίαν πρὸς τὴν τοῦ Ἐπισκόπου ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ οὐχὶ εἰς τὴν Ἀποστολικὴν διαδοχὴν καὶ ἐξουσίαν τῆς ἱερωσύνης ἀλλ' εἰς ἐπίπεδον χαρισμάτων. Λαβὼν ὑπ' ὄψιν τὴν τοῦ Ἀποστόλου ῥῆσιν: «*Ἐγενήθημεν ἡπιοὶ ἐν μέσῳ ὑμῶν, ὡς ἂν τροφὸς θάλπῃ τὰ ἑαυτῆς τέκνα· οὕτως ὁμειρόμενοι ὑμῶν εὐδοκοῦμεν μεταδοῦναι ὑμῖν οὐ μόνον τὸ Εὐαγγέλιον τοῦ Θεοῦ, ἀλλὰ καὶ τὰς ἑαυτῶν ψυχάς, διότι ἀγαπητοὶ ἡμῖν γενένησθε*»², ὁ Ἠγούμενος ἀσκῶν πᾶσαν τὴν πνευματικὴν ἐξουσίαν ἐπὶ πάντων τῶν μελῶν, μεριμνᾷ ἀγρύπνως διὰ τὴν πνευματικὴν προκοπὴν ἀπάσης τῆς Ἀδελφότητας, παρακολουθεῖ τὴν πολιτείαν ἐκάστου Ἀδελφοῦ, παραινεῖ, καθοδηγεῖ, συμβουλεύει, προλαμβάνει πᾶσαν ἐκτροπὴν καὶ ἐλέγχει πᾶσαν παράβασιν, συμπάσχων ἐν ἀγάπῃ μετὰ τῶν τυχόν παρεκτρεπομένων ἀδελφῶν καὶ γενικῶς μετέρχεται πᾶν μέσον συντεῖνον εἰς τὴν κατὰ Χριστὸν μόρφωσιν τῶν Ἀδελφῶν.

β) Συγκαλεῖ πρὸς πνευματικὴν οἰκοδομὴν τὴν Σύναξιν τῆς Ἀδελφότητας εἰς τακτὰ χρονικὰ διαστήματα ὀριζόμενα ὑπ' αὐτοῦ.

γ) Μετὰ πραότητος, ταπεινοφροσύνης καὶ κύρους μηδενὶ μηδὲν ἐπιτρέπει, τὸ ἄλλοιοῦν τοὺς Ἱερούς Κανόνας, τοὺς Κοινοβιακοὺς θεσμούς, τὰς ἐπιταγὰς τοῦ παρόντος Ἐσωτερικοῦ Κανονισμοῦ.

δ) Προΐσταται τῶν Ἱερῶν ἀκολουθιῶν καὶ πρωτοστατεῖ εἰς τὴν ἀγρυπνίαν, εἰς τὴν νηστείαν, εἰς

τὴν σιωπὴν καὶ εἰς πᾶσαν σωματικὴν ἀσκήσιν.

ε) Προτείνει εἰς τὸ Ἠγουμενοσυμβούλιον τὴν πρόσληψιν δοκίμων, τὴν μετ' εὐχῆς ρασοφορίαν ἢ τὴν κουράν (κουρὰ νοεῖται ἢ παροχὴ τοῦ Μεγάλου Σχήματος, διότι ἡ Μονὴ δὲν κείρει Μικροσχήμους Μοναχοὺς) τῶν ὠρίμων πρὸς τούτο καὶ τὴν χειροτονίαν τῶν καταλλήλων ἀδελφῶν.

στ) Προεδρεύει τῶν συνόδων τοῦ Ἠγουμενοσυμβουλίου καὶ τῆς Ἀδελφότητας, πλὴν τῆς περιπτώσεως ὑποδικίας αὐτοῦ ἢ παρατεταμένης ἀσθενείας, ὅποτε προεδρεύει ὁ ἐκ τῶν μελῶν τοῦ Ἠγουμενοσυμβουλίου ἔχων τὰ πρεσβεῖα. Τούτου δὲ κλυομένου ὁ ἐπόμενος.

ζ) Ὅριζει ἐγγράφως τὸν ἀντικαταστάτην αὐτοῦ κατὰ τὰς ἡμέρας ἀπουσίας του. Τοιούτου μὴ ὀριζομένου, ὡς ἀντικαταστάτης ἀναλαμβάνει αὐτοδικαίως ὁ ἀρχαιότερος τῆ τάξει ἐκ τῶν ἀδελφῶν.

η) Ἐκπροσωπεῖ τὴν Ἱερὰν Μονὴν ἐνώπιον διοικητικῶν, ἐκκλησιαστικῶν καὶ δικαστικῶν ἀρχῶν, ὡς καὶ πάσης ἄλλης ἀρχῆς καὶ παντὸς ἐν γένει φυσικοῦ ἢ νομικοῦ προσώπου, κλυόμενος δὲ δι' οἰονδήποτε λόγον ἀναπληροῦται ὑπὸ ἀδελφοῦ ὀριζομένου ὑπὸ τοῦ Ἠγουμενοσυμβουλίου, τῆς ἀναπληρώσεως ταύτης ἐγκρινομένης ὑπὸ τοῦ Μητροπολίτου. Δι' εἰδικὴν περίπτωσιν ἢ καὶ κατηγορίαν ὑποθέσεων δύναται, ἀποφάσει τοῦ Ἠγουμενοσυμβουλίου, νὰ ἀνατεθῇ ἢ ὡς ἄνω ἐκπροσώπησις εἰς Νομικὸν Σύμβουλον (Δικηγόρον).

θ) Ὑπογράφει πάντα τὰ ἐγγραφα τῆς Ἱερᾶς Μονῆς, ὡς καὶ τὰ διπλότυπα εἰσπράξεων καὶ πληρωμῶν.

ι) Χορηγεῖ εἰς τοὺς ἀδελφούς ἀδειαν ἀπουσίας ἐκ τῆς Ἱερᾶς Μονῆς μέχρις εἰκοσι (20) ἡμερῶν (διὰ τὴν ἀπουσίαν ἀδελφῶν ἐκτὸς τῆς ἐκκλησιαστικῆς περιφερείας παρέχει γραπτὴν ἀδειαν).

ια) Ἐπιτρέπει εἰς εὐλαβεῖς Κληρικούς ἄλλων ἐκκλησιαστικῶν περιφερειῶν, ἔχοντας κανονικὴν ἱερωσύνην, ἐπισκεπτομένους τυχόν τὴν Ἱερὰν Μονήν, νὰ ἱεροπρακτώσιν ἐν αὐτῇ, τῇ ἐγκρίσει καὶ τοῦ Μητροπολίτου.

ιβ) Ἀποσκοπῶν εἰς τὸ ψυχικὸν συμφέρον τῶν ἀδελφῶν, τὴν εὐταξίαν καὶ ἰσορροπίαν τοῦ Κοινοβίου, ἐν συνεργασίᾳ μετὰ τοῦ Ἠγουμενοσυμβουλίου, ὀρίζει τὰ ἐτήσια διακονήματα τῶν ἀδελφῶν ὡς καὶ τὸ διαιτολόγιον τῆς Ἱερᾶς Μονῆς καὶ ἐν γένει οὐδὲν λαμβάνει χώραν ἐν τῇ Ἱερᾷ Μονῇ ἄνευ γνώσεως καὶ εὐλογίας αὐτοῦ.

2. Γεροντία.

Τὸ ἔργον τοῦ Ἠγουμένου εἶναι λίαν ἐπίπονον καὶ εὐθυνοφόρον δι' αὐτὸ εἰς τὴν ἀσκήσιν τῶν καθηκόντων του δύναται νὰ ἔχη περὶ αὐτὸν συμβουλευτικὸν σῶμα, τὴν Γεροντίαν, μέλη τῆς ὁποίας εἶναι οἱ κατ' ἀρχαιότητα πέντε (5) πρῶτοι Μεγαλό-

1. Α' Τιμ. γ' 2.

2. Α' Θεσ. β' 7-8.

σχημοὶ ἀδελφοὶ τῆς Ἱερᾶς Μονῆς, μετὰ τῶν ὁποίων συζητεῖ τὰ κατὰ τὴν κρίσιν του σοβαρώτερα θέματα.

3. Ἐκλογή Ἡγουμένου.

α) Διὰ τὴν διακονίαν τοῦ Ἡγουμένου ἐκλέγεται πρόσωπον διακρινόμενον διὰ τὸ χάρισμα τοῦ ποιμαίνειν ψυχὰς, προσέτι δὲ διὰ τὰς ἀρετὰς τῆς αὐταπαρνήσεως καὶ αὐτοθυσίας. Οὐδεὶς ἀδελφὸς ἐπιτρέπεται νὰ ἐπιδιώκῃ κατ' οὐδένα τρόπον τὴν τοιαύτην διακονίαν καὶ μάλιστα διὰ τὴν τιμὴν τῶν ἀνθρώπων ἢ διὰ τὴν προεδρίαν τῆς ποιμνῆς ἢ διὰ δόξαν ἢ κινούμενος ἐξ ἑτέρας ἰδιοτελοῦς ἐπιθυμίας. Ἡ ἐκλογή τοῦ Ἡγουμένου εἶναι ἔργον τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, ὃ δὲ ψηφισθεὶς εἰς τὸ ἀξίωμα τοῦτο ἀποδέχεται τὴν ἐκλογὴν του μετὰ πάσης ταπεινοφροσύνης.

β) Μετὰ τὴν καθ' οἰονδήποτε τρόπον κένωσιν τῆς θέσεως τοῦ Ἡγουμένου, ὁ Τοποτηρητῆς τῆς Ἱ. Μονῆς, ἥτοι ὁ ἐκ τῶν μελῶν τοῦ Ἡγουμενοσυμβουλίου ἔχων τὰ πρεσβεῖα, ὅστις καὶ ἀναπληροῖ τὸν τόπον τοῦ Ἡγουμένου κατὰ τὸ μεσολαβοῦν διάστημα, συγκαλεῖ ὑπ' αὐτὸν τὸ Ἡγουμενοσυμβούλιον καὶ ἀναφέρει γραπτῶς εἰς τὸν οἰκεῖον Ἐπίσκοπον τὴν τε χηρείαν τῆς θέσεως τοῦ Ἡγουμένου καὶ τὴν πρὸς ἀνάδειξιν τοῦ διαδόχου αὐτοῦ ἡμέραν διεξαγωγῆς τῆς ἐκλογῆς, δι' ἣν ὁ Ἐπίσκοπος ὀρίζει τὸν ἐκπρόσωπον αὐτοῦ. Ἀκολουθῶς τὸ Ἡγουμενοσυμβούλιον ρυθμίζει τὰ τῆς ἐκλογῆς τοῦ νέου Ἡγουμένου ὡς ἐξῆς:

Τὴν πέμπτην ἡμέραν ἀπὸ τῆς κενώσεως τῆς θέσεως συγκαλεῖ τὴν Σύναξιν τῆς Ἀδελφότητος πρὸς γνωστοποίησιν τοῦ περιεχομένου τῆς τυχόν γραπτῆς διαθήκης τοῦ κοιμηθέντος ἢ παραιτηθέντος Ἡγουμένου διὰ τὴν ἐνδεχομένην ὑπόδειξιν ἐνὸς ἢ περισσοτέρων ἀδελφῶν πρὸς διαδοχὴν αὐτοῦ, καθότι ὡς ἐκ τῆς θέσεως καὶ τῆς διακονίας του γνωρίζει τὰς δυνατότητας ἐνὸς ἐκάστου τῶν ἀδελφῶν διὰ τὸ ἔργον τοῦτο. Ὡσαύτως ἀναγγέλλει ἐγγράφως τὴν ἡμέραν διεξαγωγῆς τῆς ἐκλογῆς.

γ) Ἡ ὀρισθησομένη ἡμέρα δὲν πρέπει νὰ ἀφίσταται τοῦ εἰκοσαήμερου ἀπὸ τῆς συγκλήσεως τοῦ Ἡγουμενοσυμβουλίου, ἀνακοινοῦται δὲ αὕτη πρὸ ἐπὶ τὰ τοῦλάχιστον ἡμερῶν πρὸς τὴν Ἀδελφότητα διὰ τοιχοκολλήσεως ἔξωθι τῆς θύρας τῆς Τραπεζῆς.

δ) Τὰ τῆς διεξαγωγῆς τῆς ἐκλογῆς ρυθμίζει Ἐφορευτικὴ Ἐπιτροπὴ ἀποτελουμένη ἐκ τοῦ Τοποτηρητοῦ καὶ δύο ἀδελφῶν, τοῦ ἀρχαιότερου καὶ τοῦ νεωτέρου τῆ τάξει. Χρὴν γραμματέως τῆς Ἐφορευτικῆς Ἐπιτροπῆς ἐκτελεῖ ὁ νεώτερος ἀδελφὸς ἐκ τῶν μελῶν αὐτῆς.

ε) Τῆς ἐκλογῆς προηγεῖται τριήμερος νηστεία καὶ προσευχή, ὥστε διὰ τοῦ φωτισμοῦ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος νὰ ἀναδεικνύεται ὁ πλέον κατάλληλος

διὰ τὴν ὑψίστην αὐτὴν ἐν τῇ Μονῇ διακονίαν.

στ) Δικαίωμα τοῦ ἐκλέγεσθαι ἔχουν οἱ τυχόν διὰ γραπτῆς διαθήκης ὑποδεικνυόμενοι ὑπὸ τοῦ κοιμηθέντος ἢ παραιτηθέντος Ἡγουμένου, τῆς ὑποδείξεως μὴ οὔσης δεσμευτικῆς διὰ τὴν Ἀδελφότητα. Ὡσαύτως καὶ πάντες οἱ συνεχῶς καὶ μονίμως διαβιοῦντες ἐν τῇ Ἱερᾷ Μονῇ, τὸ ὀλιγότερον ἐπὶ μίαν πενταετίαν.

Παρητημένος ἢ πεπαυμένος Ἡγούμενος δύναται νὰ ἐπανεκλεγῆ, ἐφ' ὅσον ἐξέλιπον οἱ λόγοι τῆς παραιτήσεως ἢ τῆς παύσεως αὐτοῦ καὶ ἐφ' ὅσον χηρεῦσῃ ἡ θέσις τοῦ Ἡγουμένου.

Δικαίωμα τοῦ ἐκλέγειν ἔχουν ἅπαντες οἱ ἐγγεγραμμένοι εἰς τὸ Μοναχολόγιον τῆς Ἱερᾶς Μονῆς ἀδελφοί.

ζ) Ἐν ἀπολύτῳ ἀνάγκῃ καὶ ἐφ' ὅσον δὲν ὑπάρχουσι Πρεσβύτεροι ἐν τῇ Ἀδελφότητι ἢ δὲν δέχονται νὰ ἀναδειχθῶσιν Ἡγούμενοι ἢ δὲν κρίνονται κατάλληλοι, ὡς Ἡγούμενος δύναται νὰ ἐκλεγῆ καὶ Διάκονος ἢ καὶ ἀπλοῦς Μοναχός, ἀλλὰ μόνον διὰ τετραετὴ θητεῖαν. Ἡ ἐπανεκλογή αὐτοῦ ἐπιτρέπεται ἀπεριορίστως. Μετὰ τὴν λήξιν τῆς τετραετίας διενεργεῖται νέα ἐκλογή Ἡγουμένου, ἔστω καὶ ἐὰν οὗτος ἐχειροτονήθῃ ἐν τῷ μεταξύ εἰς Πρεσβύτερον, ἐκτὸς ἂν διὰ πρακτικοῦ ὑπογραφομένου ὑπὸ τῶν 2/3 τοῦ γενικοῦ συνόλου τῶν μελῶν τῆς ἀδελφότητος ὑποδειχθῇ οὗτος ὡς ὀριστικὸς Ἡγούμενος.

η) Ἡ ἐκλογή γίνεται, μετὰ τὸ πέρας τῆς Θείας Λειτουργίας, διὰ μυστικῆς ψηφοφορίας, ἐντὸς τοῦ ναοῦ ἐνθα παραμένουν μόνον οἱ ἔχοντες δικαίωμα ψήφου ἀδελφοί. Μετὰ ταῦτα κλείονται αἱ θύραι τοῦ ναοῦ καὶ ἀρχεταὶ ἡ διαδικασία τῆς ἐκλογῆς.

θ) Πρὸ τῆς ἐνάρξεως τῆς ἐκλογῆς δέον νὰ διαπιστωθῇ ἡ ὑπαρξὶς ἀπαρτίας. Ἡ Ἀδελφότης εὐρίσκειται ἐν ἀπαρτίᾳ παρόντων τῶν 4/5 τῶν δικαιουμένων ψήφου ἀδελφῶν. Ταύτης τυχόν μὴ ὑπαρξούσης ἡ ἐκλογή διεξάγεται μετὰ τριήμερον, ἐὰν παραστάνται τὸ ἡμισυ σὺν ἑνα τῶν ἀδελφῶν.

ι) Ἐκαστος ψηφοφόρος, καλούμενος ὑπὸ τοῦ Τοποτηρητοῦ κατὰ ἱεραρχικὴν σειρὰν, ἀρχομένη ἀπὸ τῶν νεωτέρων, λαμβάνει παρὰ τῆς Ἐφορευτικῆς Ἐπιτροπῆς ψηφοδέλτιον ἀναγράφον τὰ ὀνόματα τῶν ἐκλογίμων καὶ ἀποσυρόμενος σημειοῖ διὰ σταυροῦ τὸ ὄνομα ἐκείνου ὃν κρίνει κατάλληλον διὰ τὸ ἀξίωμα τοῦ Ἡγουμένου. Ἐὰν σημειοῦνται πλείοντες σταυροί, τὸ ψηφοδέλτιον θεωρεῖται ἄκυρον. Ἀκολούθως ρίπτει τὸ ψηφοδέλτιον εἰς ἐσφραγισμένον κιβωτίδιον ἐνώπιον τῆς Ἀδελφότητος καὶ ὑπογράφει εἰς τὸν ὑπὸ τῆς Ἐφορευτικῆς Ἐπιτροπῆς καταρτισθέντα κατάλογον τῶν ἐκλογέων.

ια) Ἡ σφράγισις καὶ ἡ ἀποσφράγισις τοῦ κιβωτιδίου καθὼς καὶ ἡ καταμέτρησις τῶν ψήφων γίνονται ἐνώπιον τῶν παρισταμένων μελῶν τῆς Ἀδελφότητος.

ιβ) Ό λαβών τὸ ἡμισυ σὺν ἑνὰ τῶν ψήφων ἐκλέγεται Ἡγούμενος. Μὴ ἐπιτευχθεῖσης τῆς ἀπολύτου ταύτης πλειοψηφίας ἡ ψηφοφορία ἐπαναλαμβάνεται μεταξὺ τῶν δύο λαβόντων τὰς περισσοτέρας ψήφους. Τούτων δὲ ἰσοψηφισάντων ἐὰν μὲν ἀμφότεροι εἶναι κληρικοὶ ἢ μοναχοί, ἐκλέγεται ὁ ἀρχαιότερος, ἐὰν δὲ ὁ εἷς εἶναι κληρικός καὶ ὁ ἕτερος μοναχὸς ἐκλέγεται ὁ κληρικός.

Ἄκολουθως ὁ τοποτηρητὴς τῆς Ἱ. Μονῆς ἀναγγέλει τὸ ἀποτέλεσμα τῆς ἐκλογῆς.

ιγ) Τυχὸν ἐνστάσεις ὑποβάλλονται εὐθὺς ἀμέσως μετὰ τὴν ὡς ἄνω ἀναγγελίαν καὶ γίνονται δεκταί, ἐὰν συγκεντρώνουν τὴν πλειοψηφίαν τῶν 2/3 τῶν παρόντων ἀδελφῶν.

Ἐὰν ἀκυρωθῇ ἡ ἐκλογὴ καὶ δὲν συντρέχουν ἄλλοι λόγοι, διεξάγεται εὐθὺς νέα ψηφοφορία.

ιδ) Ἐπὶ παντὸς ἀπροβλέπτου κατὰ τὴν ὄλην διαδικασίαν τῆς ψηφοφορίας ἀποφασίζει τελεσιδίκως κατὰ τὴν στιγμὴν ἐκείνην ἡ Σύναξις τῆς Ἀδελφότητος.

ιε) Μετὰ τὸ πέρας τῆς ἐκλογῆς ὑπογράφεται Πρακτικὸν παρὰ πάντων τῶν παρασάντων μελῶν τῆς Ἀδελφότητος, ὀλοκληρουμένης καὶ τελειομένης οὕτω, τυπικῶς καὶ οὐσιαστικῶς, τῆς διαδικασίας ἀναδείξεως Ἡγουμένου, καὶ ὑποβάλλεται ἐντὸς τριημέρου εἰς τὸν οἰκεῖον Ἐπίσκοπον διὰ τὰ περαιτέρω.

ιστ) Ἄν τινα τῶν μελῶν ἀρνηθῶσι νὰ ὑπογράψωσι, γίνεται σχετικὴ μνεία τῆς ἀρνήσεως ἐν τῷ Πρακτικῷ, ὅπερ καθίσταται ἐγκυρον διὰ τῆς ὑπογραφῆς αὐτοῦ παρὰ τῶν λοιπῶν μελῶν.

ιζ) Εὐθὺς μετὰ τὴν ὑπογραφὴν τοῦ Πρακτικοῦ καὶ τὴν σχετικὴν εὐχαριστήριον προσευχὴν, ὁ Ἡγούμενος ἀναλαμβάνει ἐγκύρως τὴν ἀσκήσιν τῶν καθηκόντων αὐτοῦ.

ιη) Ὁ κατὰ τὰ ἀνωτέρω ἐκλεγείς Ἡγούμενος εἶναι ἰσόβιος, πλὴν τῆς εἰδικῆς περιπτώσεως τῆς παραγράφου 3(ζ) τοῦ παρόντος ἀρθρου.

4. Χηρεία θέσεως Ἡγουμένου.

Ἡ θέσις τοῦ Ἡγουμένου χηρεύει:

α) ἔνεκα θανάτου,

β) ἔνεκα παραιτήσεως, ἡ ὁποία γίνεται δεκτὴ διὰ πλειοψηφίας τῶν 2/3 τῆς Ἀδελφότητος καὶ

γ) ἔνεκα παύσεως, ὡς ἀκολουθως:

Ἐὰν συμβῇ ποτε ὁ Ἡγούμενος νὰ παραχαράττη τὴν ἀκρίβειαν τοῦ μοναχικοῦ βίου ἢ νὰ παραβιάζῃ συστηματικῶς καὶ ἠθελημένως τὸν παρόντα Ἐσωτερικὸν Κανονισμόν, δὲν θὰ ἐξανίστανται πάντες οἱ ἀδελφοί, ἀλλὰ οἱ πρεσβύτεροι τῆ τάξει θὰ ὑπενθυμίζουν εἰς αὐτὸν ἠπιῶς καὶ μετὰ τοῦ προσήκοντος σεβασμοῦ τὸ σφάλμα του καὶ θὰ ὑποβοηθοῦν αὐτὸν εἰς διόρθωσιν οὐχὶ ἄπαξ ἀλλὰ πολλάκις. Καὶ μόνον ἐὰν τελικῶς ἐμμένῃ εἰς τὸ σφάλμα καὶ μετὰ

δύο γραπτὰς συστάσεις, τὰς ὁποίας ὀφείλει τὸ Ἡγουμενοσυμβούλιον νὰ ποιήσῃ πρὸς αὐτόν, ἀπεχούσας ἀλλήλων τούλάχιστον κατὰ τρίμηνον, ἐπιλαμβάνεται τοῦ θέματος αὐτὸ καὶ συγκαλεῖ τὴν Σύναξιν τῆς Ἀδελφότητος δι' ἐγγράφου εἰδοποιήσεως.

Ἡ Σύναξις ὡσαύτως συγκαλεῖται καὶ ἐν περιπτώσει ἀνεπαρκειᾶς τοῦ Ἡγουμένου εἰς τὴν ἀσκήσιν τῶν καθηκόντων του ἔνεκα βαρείας ἀσθενείας προκαλούσης ἀνικανότητα ἢ οἰοδηποτε ἄλλου σοβαροῦ λόγου.

Ἡ ἀπόφασις περὶ τυχὸν παύσεως τοῦ Ἡγουμένου λαμβάνεται διὰ πλειοψηφίας τῶν 2/3 τῶν μελῶν τῆς Ἀδελφότητος.

Διὰ τὰ περαιτέρω ὡς καὶ διὰ τὴν ἐκλογὴν τοῦ νέου Ἡγουμένου μεριμνᾷ ὁ Τοποτηρητὴς μετὰ τοῦ Ἡγουμενοσυμβουλίου κατὰ τὴν προαναφερθεῖσαν ἐν τῇ παραγράφῳ 3 τοῦ παρόντος ἀρθρου τάξιν.

Ἄρθρον 6

Ἡγουμενοσυμβούλιον

1. Συγκρότησις Ἡγουμενοσυμβουλίου

α) Τὸ Ἡγουμενοσυμβούλιον ὡς διοικητικὸν σῶμα τῆς Ἱερᾶς Μονῆς ἀποτελεῖται ἐκ τοῦ Ἡγουμένου καὶ δύο μελῶν, ἐφ' ὅσον ὁ ἀριθμὸς τῶν μελῶν τῆς Ἀδελφότητος δὲν εἶναι ἀνώτερος τοῦ δέκα πέντε, ἐκ τοῦ Ἡγουμένου δὲ καὶ τεσσάρων μελῶν, ἐφ' ὅσον ὁ ἀριθμὸς τούτων εἶναι μείζων.

β) Ἡ θητεία τῶν μελῶν τοῦ Ἡγουμενοσυμβουλίου εἶναι τετραετής, ἀρχομένη τῇ 1ῃ Ἰανουαρίου τοῦ πρώτου ἔτους τῆς τετραετίας καὶ λήγουσα τῇ 31ῃ Δεκεμβρίου τοῦ τετάρτου ἔτους τῆς τετραετίας. Ἐπανεκλογὴ τῶν μελῶν τοῦ Ἡγουμενοσυμβουλίου ἐπιτρέπεται ἀπεριορίστως.

γ) Ταῦτα δέον νὰ διακρίνωνται διὰ τὸν ἔνθερμον περὶ τὴν Μοναχικὴν Πολιτείαν ζῆλον, τὴν Ὁρθόδοξον μοναχικὴν σκέψιν, τὴν ἀκρίβειαν καὶ συνέπειαν περὶ τὴν μοναχικὴν βιοτήν, διὰ τὸ πνεῦμα τῆς συνεργασίας καὶ διὰ τὰς διοικητικὰς τῶν ἰκανότητας.

δ) Τὸ Ἡγουμενοσυμβούλιον συγκαλεῖται συστάτως μὲν ὑπὸ τοῦ Ἡγουμένου ἄπαξ τοῦ μηνός, ἐκτάκτως δὲ εἴτε ὑπὸ τοῦ Ἡγουμένου ἢ τοῦ ἀντικαταστάτου αὐτοῦ εἴτε ὑπὸ τοῦ τοποτηρητοῦ εἴτε ὑπὸ τῆς πλειοψηφίας τοῦ Ἡγουμενοσυμβουλίου.

ε) Εὐρίσκεται ἐν ἀπαρτίᾳ ὅταν παρίστανται ἐπὶ τριμελοῦς τὰ δύο (2) μέλη του καὶ ἐπὶ πενταμελοῦς τὰ τρία (3) μέλη του.

στ) Αἱ ἀποφάσεις λαμβάνονται κατὰ πλειοψηφίαν. Ἐπὶ ἰσοψηφίας ὑπερισχύει ἡ ψήφος τοῦ Ἡγουμένου. Ἐπὶ ἀτομικῶν θεμάτων χωρεῖ ἀρνησικυρία τοῦ Ἡγουμένου.

ζ) Ἀναπλήρωσις μέλους τινὸς τοῦ Ἡγουμενοσυμβουλίου χωρεῖ ἔνεκα θανάτου, παραιτήσεως, παύσεως ἢ μακρᾶς ἀπουσίας αὐτοῦ.

2. Έκλογή Ήγουμενοσυμβουλίου.

α) Η έκλογή τών μελών του Ήγουμενοσυμβουλίου γίνεται δια μυστικής ψηφοφορίας υπό της Συνάξεως της Άδελφότητος. Είς περίπτωσιν καθ' ήν ή λήξις της θητείας του Ήγουμενοσυμβουλίου συμπέση με την χηρείαν της θέσεως του Ήγουμένου, τότε παρατείνεται ή θητεία του μέχρι της έκλογής νέου Ήγουμένου.

β) Η έκλογή πρὸς ανάδειξιν μελών του νέου Ήγουμενοσυμβουλίου διεξάγεται κατά μήνα Νοέμβριον του έτους καθ' ὃ λήγει ή θητεία τών μελών του προηγουμένου Ήγουμενοσυμβουλίου, εν ήμέρα ὀριζομένη υπό του εν ενεργεία Ήγουμενοσυμβουλίου.

γ) Τά της διεξαγωγής ρυθμίζει Έφορευτική Έπιτροπή ἀποτελουμένη εκ του Ήγουμένου και δύο ἀδελφών, του ἀρχαιότερου και του νεωτέρου τῆ τάξει.

δ) Δικαίωμα ἐκλέγεσθαι ἔχουν οἱ συμπληρώσαντες πενταετίαν ἀπὸ της ἐγγραφῆς των εἰς τὸ Μοναχολόγιον.

ε) Ἐπὶ του ὑπὸ της Έφορευτικῆς Έπιτροπῆς συνταχθέντος ψηφοδελτίου, ἀναγράφοντες τὰ ὀνόματα τών ὑποψηφίων, σημειοῦνται δύο (2) σταυροὶ ἐπὶ τριμελοῦς Ήγουμενοσυμβουλίου και τέσσαρες (4) σταυροὶ ἐπὶ πενταμελοῦς. Πλείονες τούτων σημειούμενοι σταυροὶ καθιστοῦν τὸ ψηφοδέλτιον ἄκυρον.

στ) Ἐπὶ πάσης ἰσοψηφίας προκρίνεται ὁ ἀρχαιότερος τῆ τάξει ἀδελφός.

ζ) Οἱ δύο πρῶτοι ἐπιλαχόντες ὀρίζονται ὡς ἀναπληρωματικὰ μέλη του Ήγουμενοσυμβουλίου και με την αὐτὴν διάρκειαν θητείας.

η) Ὡς πρὸς τὰ λοιπὰ διαδικαστικὰ θέματα (δικαίωμα ψήφου, ἐνστάσεις, πρακτικὰ κ.λπ.) ἐφαρμόζονται κατ' ἀναλογίαν τὰ προβλεπόμενα εἰς τὴν ἐκλογὴν Ήγουμένου.

θ) Διὰ της ὑπογραφῆς του Πρακτικοῦ τελειοῦται μὲν και ὀλοκληροῦται ή διαδικασία ἐκλογῆς Ήγουμενοσυμβουλίου, τὰ μέλη ὅμως αὐτοῦ δὲν ἀναλαμβάνουσι πάραυτα καθήκοντα, ἀλλὰ μετὰ τὴν λήξιν της θητείας του προηγουμένου Ήγουμενοσυμβουλίου, ἤτοι τῆ 1ῃ του προσεχοῦς Ἰανουαρίου.

ι) Ἐντὸς δεκαπενθημέρου ἀπὸ της ἐκλογῆς ὁ Ήγούμενος ὑποβάλλει ἔγγραφον εἰς τὸν οἰκείον Ἐπίσκοπον δι' οὗ γνωστοποιοῦνται τὰ μέλη του ἀναδειχθέντος νέου Ήγουμενοσυμβουλίου και ἐκζητοῦνται αἱ εὐλογίαι αὐτοῦ, αἵτινες παρέχονται ὑπ' αὐτοῦ, εν εὐαρεσθήσει, γραπτῶς.

ια) Ἄμα τῆ ἀναλήξει τών καθηκόντων του τὸ Ήγουμενοσυμβούλιον συνερχόμενον εἰς πρώτην συνεδρίαν ὀρίζει εκ τών μελών του, ἐκτὸς του Ήγουμένου, εν ὡς Γραμματέα και εν ὡς Οἰκονόμον. Ὅσακις κρίνεται ἀναγκαῖον, τὸ Ήγουμενοσυμβού-

λιον δι' ἀποφάσεώς του ὀρίζει βοηθὸν γραμματέως, ἀδελφὸν τινὰ εκ τών μελών της Ἐδελφότητος, ὅστις συμμετέχει τών συνεδριῶν ἀνευ ψήφου.

3. Κένωσις θέσεως Ήγουμενοσυμβουλίου.

α) Κένωσις θέσεως του Ήγουμενοσυμβουλίου γίνεται ἔνεκα θανάτου, παραίτησεως ή παύσεως μέλους τινὸς αὐτοῦ.

β) Μέλος του Ήγουμενοσυμβουλίου παύεται, ὅταν ἀπουσιάση ἀδικαιολογήτως ἐπὶ τρεῖς συνεχεῖς συνάξεις ή παρακωλύη καθ' οἰονδήποτε τρόπον τὴν λειτουργίαν αὐτοῦ.

γ) Η παύσις ή ἀποδοχή της παραίτησεως κρίνονται ὑπὸ της Συνάξεως της Ἐδελφότητος τῆ εἰσηγήσει του Ήγουμενοσυμβουλίου.

δ) Πρὸ της ἐπιβολῆς της ποινῆς της παύσεως τὰς δύο ἀναγκαίας γραπτὰς συστάσεις πρὸς τὸ μέλος του Ήγουμενοσυμβουλίου ποιεῖται ὁ Ἁγούμενος.

ε) Παραίτηθὲν ή παυθὲν μέλος του Ήγουμενοσυμβουλίου δύναται νὰ ἐπανεκλεγῆ, ἐφ' ὅσον ἐξέλιπον οἱ λόγοι οἱ ὀδηγήσαντες εἰς τὴν παραίτησιν ή τὴν παύσιν αὐτοῦ.

4. Καθήκοντα και δικαιοδοσίαι Ήγουμενοσυμβουλίου.

α) Τὸ Ήγουμενοσυμβούλιον, προεδρευόμενον ὑπὸ του Ήγουμένου, ἀσκεῖ τὴν διοίκησιν της Ἱερᾶς Μονῆς κατὰ πάντας τοὺς λοιπούς, πλην του πνευματικοῦ, τομεῖς, διαχειρίζεται τὴν κινητὴν και ἀκίνητον περιουσίαν αὐτῆς, ἀποδέχεται ή ἀποποιεῖται δωρεὰς ή κληρονομίας, συνάπτει δάνεια, προβαίνει εἰς ἀγορὰς και πωλήσεις ἀκινήτων οἰασδήποτε ἀξίας, ἀποφασίζει διὰ τὴν ἐπέκτασιν ή συντήρησιν τών οἰκοδομικῶν συγκροτημάτων τῆ ἐγκρίσει του Μητροπολίτου, μεριμνᾷ διὰ τὴν προμήθειαν πάντων τών ἀναγκαίων ἐφοδίων και γενικῶς ἀποφασίζει κυριαρχικῶς, τηροῦν τοὺς Νόμους του κράτους και τοὺς Κανόνας της Ἐκκλησίας περὶ πάσης ὑποθέσεως και περὶ παντὸς πράγματος της Ἱερᾶς Μονῆς, ἐξαιρέσει μόνον τών ζητημάτων ἐκείνων, ἅτινα ῥητῶς διὰ του παρόντος ὑπάγονται εἰς τὴν ἀρμοδιότητα της Ἐδελφότητος. Προσέτι μεριμνᾷ δι' ὅλας τὰς ἀτομικὰς ἀνάγκας τών ἀδελφών, ὡς και διὰ τὴν ἰατροφαρμακευτικὴν περίθαλψιν αὐτῶν.

β) Συγκαλεῖ τὴν σύναξιν της Ἐδελφότητος.

γ) Ἀποφασίζει τῆ προτάσει του Ήγουμένου περὶ προσλήψεως ή ἀποβολῆς δοκίμων, ρασοφορίας μετ' εὐχῆς, κουρᾶς και προτάσεως πρὸς χειροτονίαν ἀδελφών. Ἄνευ ἀποφάσεως του Ήγουμενοσυμβουλίου, οὐδεὶς δύναται νὰ χειροτονηθῆ και οὐδεὶς ἐξέρχεται της Ἱερᾶς Μονῆς δι' ἔργον διακονίας εν τῆ Ἐκκλησίᾳ. Ὁ ὀρισμὸς του διακονήματος τούτου ἀνήκει ἀποκλειστικῶς εἰς τὸ Ήγουμενοσυμ-

βούλιον και εἰς οὐδένα ἕτερον, ἄνευ οὐδεμιᾶς ἀπολύτου ἐξαιρέσεως.

δ) Συντάσσει τὸν ἐτήσιον Προϋπολογισμὸν καὶ Ἀπολογισμὸν καὶ ὑποβάλλει αὐτοὺς εἰς τὸν οἰκεῖον Ἐπίσκοπον πρὸς ἐγκρισιν τῆς νομιμότητος αὐτοῦ.

Τὸ Ἠγουμενοσυμβούλιον δύναται νὰ διαθέτῃ ἐτησίως δαπάνην ὕψους, τὴν ὀριζομένην ὑπὸ τῆς κειμένης Νομοθεσίας διὰ τὰ Ν.Π.Δ.Δ., ἄνευ προκηρύξεως διαγωνισμοῦ.

ε) Τὰς συμβάσεις ὑπογράφει ὁ Ἠγούμενος ἐξουσιοδοτούμενος ὑπὸ τοῦ Ἠγουμενοσυμβουλίου. Ἐλλειψὶς ἐξουσιοδοτήσεως συνεπάγεται ἀκυρότητα τῆς ὑπογραφείσης συμβάσεως.

στ) Ἐπιστατεῖ τῶν ἀρμοδίων διακονητῶν διὰ τὴν ἀσφαλῆ διαφύλαξιν τῶν ἱερῶν εἰκόνων, τῶν ἁγίων λειψάνων, τῶν ἱερῶν σκευῶν καὶ τῶν τυχόν τιμαλφῶν, παλαιῶν βιβλίων, χειρογράφων καὶ ἄλλων πολυτίμων ἀντικειμένων, ἅπαντα εἶναι κατακεχωρημένα εἰς εἰδικὸν κατάλογον.

ζ) Ἐκ τῶν μελῶν τοῦ Ἠγουμενοσυμβουλίου ὁ Ἠγούμενος, ὁ Γραμματεὺς καὶ ὁ Οἰκονόμος κρατοῦσι τὰς κλεῖδας τοῦ Ταμείου, μίαν διαφορετικὴν ἑκάτερος, ἐν τῷ ὁποίῳ φυλάσσονται ὑπ' εὐθύνη των τὰ χρήματα, τὰ τυχόν τιμαλφῆ, χρεώγραφα, ὁμόλογα, συμβόλαια κ.τ.δ.

η) Τὸ Ἠγουμενοσυμβούλιον ἀποφασίζει ἐπὶ παντὸς σοβαροῦ θέματος τῆς Ἱερᾶς Μονῆς, τῆς ἀποφάσεώς του καταχωριζομένης εἰς τὸ τηρούμενον βιβλίον Πρακτικῶν τῶν συνεδριάσεών του. Τὸ βιβλίον Πρακτικῶν ὑπογράφεται ὑπὸ τοῦ Ἠγουμένου καὶ τῶν Ἠγουμενοσυμβούλων. Εἶναι δυνατὴ ἡ καταγραφή ἀντιρρήσεων ἢ ἐπιφυλάξεων εἰς τὰ πρακτικά. Εἰς περίπτωσιν ἀρνήσεως ὑπογραφῆς τῶν πρακτικῶν ὑφ' ἑνὸς τῶν Ἠγουμενοσυμβούλων, παρὰ τὴν σημείωσιν τῆς ἀντιρρήσεως αὐτοῦ ἢ σχετικὴ ἀπόφασις τῆς πλειοψηφίας εἶναι ἰσχυρὰ καὶ νόμιμος.

5. Καθήκοντα Γραμματέως.

α) Ὁ Γραμματεὺς διεξάγει τὴν πάσης φύσεως ἀλληλογραφίαν καὶ συντάσσει τὰ πρακτικά τοῦ Ἠγουμενοσυμβουλίου καὶ τῆς Συνάξεως τῆς Ἀδελφότητος.

β) Τηρεῖ τὰ βιβλία:

Εἰσερχομένων καὶ ἐξερχομένων ἐγγράφων (Πρωτόκολλον),

Πρακτικῶν τοῦ Ἠγουμενοσυμβουλίου,

Πρακτικῶν τῆς Συνάξεως τῆς Ἀδελφότητος,

Ἰλικοῦ (Κινητῆς περιουσίας),

Τὸ Μοναχολόγιον,

Τὸ βιβλίον ἐγγραφῆς Δοκίμων,

Τὸ Κτηματολόγιον καὶ

Τὸν Κατάλογον Ἀγίων Λειψάνων, Κειμηλίων καὶ Πολυτίμων Ἀντικειμένων.

γ) Φυλάσσει τὸ ἀρχεῖον τῆς Ἱερᾶς Μονῆς καὶ τὴν σφραγίδα αὐτῆς.

6. Καθήκοντα Οἰκονόμου.

α) Ὁ Οἰκονόμος διενεργεῖ εἰσπράξεις καὶ πληρωμὰς δι' ἐνσφραγίστων καὶ ἐπικεκυρωμένων ὑπὸ τοῦ Μητροπολίτου γραμματίων, προσυπογραφομένων καὶ ὑπὸ τοῦ Ἠγουμένου. Ὡσαύτως ἐνεργεῖ κατόπιν ἀποφάσεως τοῦ Ἠγουμενοσυμβουλίου ἀναλήψεις χρημάτων παρὰ Τραπεζῶν καὶ οἰωνδήποτε ἄλλων πιστωτικῶν ὀργανισμῶν ἀνεξαιρέτως.

β) Τηρεῖ τὰ βιβλία Ταμείου καὶ Καθολικοῦ Ἐσόδων καὶ Ἐξόδων.

γ) Συνεργαζόμενος μετὰ τοῦ Ἠγουμένου μεριμᾷ διὰ τὴν προμήθειαν καὶ συντήρησιν τῶν τροφίμων καὶ ὄλων τῶν χρεωδῶν πραγμάτων τῆς Ἱερᾶς Μονῆς, ἀποφεύγων τὰ ἄκρα τῆς ἐλλείψεως καὶ ὑπερβολῆς. Συνεργαζόμενος μετὰ τοῦ Μαγείρου χορηγεῖ καθ' ἑκάστην τὰ ἀναγκαζοῦντα εἰς εἶδος καὶ ποσότητος, διὰ τὴν παρασκευὴν τῆς καθημερινῆς τροφῆς. Ἐν γένει διακονεῖ μετ' ἐπιμελείας τὰς ὑλικὰς ἀνάγκας τῶν ἀδελφῶν μιμούμενος τὸ τελούμενον ὑπὸ τῶν Ἀποστόλων, εἰς τὴν σύναξιν τῆς πρωτοχριστιανικῆς Ἐκκλησίας, ὅπου «*διεδίδετο ἑκάστῳ καθότι ἂν τις χρεῖαν εἶχεν*»³.

Ὁ Οἰκονόμος ἔχει βοηθόν, ὅστις ἐπιμελεῖται τῆς καθαριότητος καὶ εὐταξίας τῶν ἀποθηκῶν τῆς Ἱερᾶς Μονῆς.

Ἄρθρον 7

Τηρούμενα βιβλία

Ἐν τῇ Ἱερᾷ Μονῇ τηροῦνται μερίμνη τοῦ Ἠγουμενοσυμβουλίου τὰ κάτωθι βιβλία:

α) Βιβλίον Πρακτικῶν Ἠγουμενοσυμβουλίου.

β) Βιβλίον Πρακτικῶν Συνάξεως τῆς Ἀδελφότητος.

γ) Βιβλίον Εἰσερχομένων καὶ Ἐξερχομένων Ἐγγράφων (Πρωτόκολλον).

δ) Μοναχολόγιον.

ε) Βιβλίον ἐγγραφῆς Δοκίμων.

στ) Κτηματολόγιον.

ζ) Βιβλίον Ἰλικοῦ (Κινητῆς Περιουσίας).

η) Βιβλίον Ταμείου.

θ) Καθολικὸν Ἐσόδων καὶ Ἐξόδων.

ι) Κατάλογος Ἀγίων Λειψάνων, Κειμηλίων καὶ Πολυτίμων Ἀντικειμένων.

Ἄρθρον 8

Σφραγίς

Ἡ σφραγίς τῆς Ἱερᾶς Μονῆς εἶναι κυκλική, φέρουσα εἰς τὸ κέντρον αὐτῆς τὴν συμβολικὴν προεικόνισιν τῆς τοῦ Χριστοῦ Ἁγίας Ἀναστάσεως, ἥτοι τὴν παράστασιν τοῦ Προφήτου Ἰωνᾶ ἐξερχομένου ἐκ τοῦ κήτους, κύκλῳ δὲ τὴν ἐνδειξιν: **ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ ΚΟΡΙΝΘΟΥ - ΙΕΡΑ ΑΝΔΡΩΑ ΚΟΙΝΟΒΙΑ-**

3. Πράξ. δ' 35.

ΚΗ ΜΟΝΗ ΑΝΑΣΤΑΣΕΩΣ ΧΡΙΣΤΟΥ ΕΝ ΛΟΥΤΡΑΚΙΩ
α'λλ'.

Άρθρον 9

Ή Σύναξις τής Άδελφότητος

α) Ή Σύναξις τής Άδελφότητος άπαρτίζεται έκ πάντων τών έγγεγραμμένων εις τόν Μοναχολόγιον τής Ήρας Μονής αδελφών. Θεωρεΐται έν άπαρτία έφ' όσον είναι παρόντα τά 2/3 τών μελών τής αδελφότητος, έκτός τών περιπτώσεων δι' άς όρίζεται άλλως έν τώ παρόντι Έσωτερικώ Κανονισμώ. Μη έπιτευχθείσης τής ως άνω άπαρτίας τών 2/3 ή Σύναξις συνέρχεται πάλιν εις όριζομένην νέαν ήμερομηνίαν, έφ' όσον παρίστανται τόν ήμισυ σύν ένα τών αδελφών.

β) Ή Σύναξις τής Άδελφότητος συγκαλείται παρά του Ήγουμενοσυμβουλίου εισηγήσει του Ήγουμένου, έκτός τών έν τώ παρόντι Έσωτερικώ Κανονισμώ άλλως προβλεπομένων περιπτώσεων:

- Είς περίπτωσην έκτάκτου και λίαν σοβαροῦ προβλήματος τής Ήρας Μονής, προκειμένου νά ζητηθῆ συμβουλευτικώς ή γνώμη τής Άδελφότητος.

- Πρός έκλογήν του Ήγουμένου και τών μελών του Ήγουμενοσυμβουλίου.

- Είς περίπτωσην τροποποιήσεως, προσθήκης ή καταργήσεως άρθρου τινός έκ τών μη θεμελιωδών του παρόντος Κανονισμού.

- Κατά τόν μήνα Αὔγουστον προς άνάθεσιν τών διακονημάτων δια τόν νέον εκκλησιαστικόν έτος και κατά τόν μήνα Ίανουάριον προς ενημέρωσιν τής Άδελφότητος επί τής έν γενεί πορείας τής Ήρας Μονής.

- Προς ενημέρωσιν τών μελών τής Άδελφότητος δι' έκτακτα γεγονότα θρησκευτικά και έθνικά.

γ) Αί άποφάσεις λαμβάνονται κατά πλειοψηφίαν. Τών Συνάξεων τηρούνται πρακτικά, ύπογραφόμενα παρά πάντων τών παρόντων αδελφών.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ'

ΤΟ ΣΩΜΑ ΤΗΣ ΑΔΕΛΦΟΤΗΤΟΣ

Άρθρον 10

Συγκρότησις

α) Ή Άδελφότης συγκροτείται έκ πάντων τών έγγεγραμμένων εις τόν Μοναχολόγιον τής Μονής αδελφών.

β) Ή σειρά αρχαιότητος τών αδελφών καθορίζεται από τήν προτεραιότητα έγγραφής των εις τόν Μοναχολόγιον.

Άρθρον 11

Κοινοβίσις

α) Ός προς τήν εισδοχήν νέων αδελφών έν τή Ήρα Μονή ή Άδελφότης ακολουθεΐ τήν Εὐαγγελικήν ρήσιν: «Τόν έρχόμενον προς με οὐ μη έκβάλω

έξω»⁴. Έν τούτοις ή συγκαταρίθμησις τών προσερχομένων μεταξύ τών αδελφών τής Ήρας Μονής γίνεται κατόπιν προσεκτικής δοκιμασίας προς διαπίστωσιν τής γνησίας διαθέσεως και του ένθέου ζήλου αυτών δια τήν μοναχικήν ζωήν.

β) Ός κατώτατον όριον ήλικίας δια τήν έγγραφήν ύποψηφίον εις τόν Βιβλίον Έγγραφής Δοκίμων τής Ήρας Μονής όρίζεται τόν 18ον έτος συμπληρωμένων. Έάν ό προσερχόμενος έχη ήλικίαν μικρότεραν τής προαναφερθείσης, απαιτείται έγγραφος συγκατάθεσις του ασκούντος τήν πατρικήν έξουσίαν, χωρίς ό τοιοῦτος νά έγγράφεται εις τόν Βιβλίον Έγγραφής Δοκίμων έως τής συμπληρώσεως του κατώτατου όριου ήλικίας.

γ) Ή πρόσληψις και ή άποβολή τών δοκίμων άνήκουσιν εις τήν άποκλειστικήν άρμοδιότητα και κρίσιν του Ήγουμένου και του Ήγουμενοσυμβουλίου, συγκατανεύοντος και του Ήπισκόπου.

δ) Ή είσοδος δοκίμου εις τήν Ήραν Μονήν γίνεται κατόπιν ύποβολής έγγράφου αίτήσεως αυτού προς τόν Ήγουμενοσυμβούλιον.

ε) Ή δοκιμασία διαρκεί τουλάχιστον επί τριετίαν. Είς έξαιρετικάς περιπτώσεις, περι ύν προβλέπει ό Ε' Κανών τής Πρωτοδευτέρας Συνόδου, ό χρόνος τής δοκιμασίας δύναται νά συντημηθῆ μέχρι τών έξ (6) μηνών. Δύναται ακόμη και νά έκταθῆ ή διάρκεια δοκιμασίας τῆ είσηγήσει του Ήγουμένου και άποδοχή του Ήγουμενοσυμβουλίου. Οί δοκιμοί, κατά τόν χρόνον τής δοκιμασίας αυτών, προσφέρουσιν εργασίαν εις τήν Ήραν Μονήν συμφώνως προς τας ύποδείξεις του Ήγουμένου.

στ) Οί δοκιμοί, μη όντες μέλη τής Άδελφότητος, δέν παρίστανται εις τας συνάξεις αυτής, ή και άν, άδεία του Ήγουμενοσυμβουλίου, παραστώσι, δέν έχουσι δικαίωμα ψήφου.

ζ) Πρὸ τής κουράς ό δοκιμος αδελφος όφείλει νά διακανόνιση τήν κινητήν και άκίνητον περιουσίαν του και νά άποδεσμευθῆ ταύτης.

η) Άποκλείεται ή κατά τύπους μόνον έγγραφή εις τόν Μοναχολόγιον τής Ήρας Μονής. Όσαύτως και επί τῆ βάσει του αιωνίου και άκαταλύτου δεσμού μεταξύ Γέροντος και ύποτακτικού, έν ούδεμιά περιπτώσει επιτρέπεται μετάπεμψις, μετεγγραφή ή άπόσπασις αδελφου εις έτεραν Ήραν Μονήν άνευ τής άβιάστου και μοναδικώς ύπευθύνου γνώμης και συγκαταθέσεως του Ήγουμένου, ως τουτο ρητώς όρίζεται παρά τών Ήρων Κανόνων.

θ) Ξενόκουρος Μοναχος γίνεται δεκτός εις τήν Ήραν Μονήν κατ' οικονομίαν ύπό τήν προϋπόθεσιν ότι επιθυμεί μόνιμως νά διαβίωσῃ έντός αυτής. Ό τοιοῦτος έγγράφεται όριστικώς εις τόν Μοναχολόγιον τής Ήρας Μονής κατόπιν δοκιμασίας, του

4. Ίωάν. στ' 37.

χρόνου καθοριζομένου υπό του 'Ηγουμενοσυμβουλίου, μη δυναμένου να καθορισθῆ εἰς ὀλιγότερον τοῦ ἐνὸς ἔτους.

ι) 'Αδελφὸς ἀπερχόμενος τῆς 'Ιερᾶς Μονῆς δι' οἰανδήποτε αἰτίαν, μετὰ τὴν εἰς τὸ Μοναχολόγιον ἐγγραφὴν του, δύναται νὰ λάβῃ μεθ' ἑαυτοῦ ἅπαντα τὰ εἶδη προσωπικῆς αὐτοῦ χρήσεως (ιεράς εἰκόνας, βιβλία, ἐνδύματα κ.τ.τ.), ἅτινα οὗτος εἰσήγαγε κατὰ τὴν ἔλευσιν αὐτοῦ ἐν τῇ 'Ιερᾷ Μονῇ. Ἡ ἐν ὅλῳ ἢ ἐν μέρει ἐπιστροφή περιουσιακῶν στοιχείων, μεταβιβασθέντων ὑπ' αὐτοῦ εἰς τὴν 'Ιερὰν Μονήν, ἢ ἡ καταβολὴ οἰασδῆποτε ἀποζημιώσεως δι' αὐτὰ, ἐναπόκειται εἰς τὴν ἔλευθέραν καὶ ἀνεξέλεγκτον κρίσιν τῆς 'Αδελφότητος, τοῦ ἀπερχομένου οὐδὲν δικαίωμα ἔχοντος ἐπ' αὐτῶν, ἅτε ἀποτελούντων ἤδη περιουσίαν τῆς 'Ιερᾶς Μονῆς. 'Επανερχόμενος δὲ αὐτοβούλως, γίνεται δεκτὸς κατόπιν ἀποφάσεως τοῦ 'Ηγουμενοσυμβουλίου ὑπὸ ἐνιαύσιον δοκιμασίαν καὶ μόνον ἅπαξ.

ια) Δόκιμος Μοναχὸς, ἐὰν ἔχῃ ἐγκαταλείψει τὴν 'Ιερὰν Μονήν καὶ ἐπιθυμῆ νὰ ἐπιστρέψῃ γίνεται δεκτὸς ἐφ' ὅσον ἐγκρίνει τοῦτο τὸ 'Ηγουμενοσυμβούλιον. 'Εντάσσεται εἰς τὴν σειρὰν τῶν πρεσβείων Δοκίμου, ὡς ἐὰν προσήρχετο κατ' ἐκείνην τὴν ἡμέραν διὰ πρώτην φορὰν εἰς τὴν 'Ιερὰν Μονήν, ἀνεξαρτήτως τοῦ προηγουμένου χρόνου τῆς δοκιμασίας του.

ιβ) 'Αδικαιολόγητος ἀπουσία πέραν τοῦ ἐνὸς μηνὸς ἐκ τῆς 'Ιερᾶς Μονῆς ἀποτελεῖ λόγον ὀριστικῆς διαγραφῆς ἐκ τοῦ Μοναχολογίου.

ιγ) 'Ατομα διανοητικῶς ἢ ψυχικῶς ἀσθενῆ δὲν γίνονται δεκτὰ εἰς τὴν 'Ιερὰν Μονήν ὡς δόκιμοι.

ιδ) Οἱ δόκιμοι μανθάνουν Καινὴν Διαθήκην, Ψαλτήριον, Παλαιὰν Διαθήκην, βασικά ἀσκητικά ἔργα, μοναχικὴν ἀγωγὴν καὶ ἀσκούνται εἰς τὴν φύλαξιν τοῦ νοός. Προσέτι πειθαρχίαν τελείαν ἐν παντί, ὑπακοὴν ἐσωτερικὴν, βαθείαν καὶ ἀναντίρρητον, ἀγνοίαν καὶ λήθην ἑαυτοῦ καὶ πάντων, εὐγένειαν καὶ λεπτότητα ἐν τοῖς λόγοις καὶ τοῖς τρόποις, σεβασμὸν πηγαῖον, σιωπὴν ἀγιοπρεπῆ.

Ράθυμοι, καχύποπτοι, μεμψίμοιροι, γογγυσταί, κριταὶ ἀλλοτρίων πράξεων, ἀπειθάρχητοι, ὄχληροί, ἀνυπάκοοι, ἐπιμένοντες εἰς τὴν γνώμην ἢ τὸν λόγον αὐτῶν, διασπῶντες τὴν ἐνότητα τῆς ἀδελφότητος, μεμφόμενοι τὸν 'Ηγούμενον ἢ τὴν Διοίκησιν, διαστρέφοντες ψυχὰς, σκανδαλοποιοί, παραβιάζοντες τὸν Κανονισμόν τοῦτον, οὐδέποτε χειροθετοῦνται καρέντες δὲ καὶ ἐπιμένοντες, δέον νὰ ἀποπέμψωνται τῆς 'Ιερᾶς Μονῆς⁵ «ὡς δοχεῖα καὶ ἐρείπια πεπληρωμένα παθῶν»⁶.

5. Πρβλ. Μ. Βασιλ., 'Οροι κατὰ πλάτος 28,1, ΡG 31,988C.

6. Μ. 'Αντωνίου, Κανὼν 69, Πετρακάκου, Οἱ μοναχικοὶ θεσμοί, σ. 42.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ε'

ΤΑΞΙΣ ΤΗΣ ΙΕΡΑΣ ΜΟΝΗΣ

'Αρθρον 12

Λατρεία

α) Κέντρον τῆς λατρείας τοῦ Θεοῦ διὰ τὸν Μοναχὸν εἶναι ὁ Ναός. Ζῆ ἐντὸς τῆς 'Εκκλησίας «ὡς μετὰ ἀγγέλων ἐν τῷ οὐρανῷ»⁷. 'Εν τῷ Ναῷ διέρχεται τὸ μέγιστον μέρος τῆς καθημερινῆς του ζωῆς ὁ Μοναχός. 'Εντὸς αὐτοῦ ἀναδέχεται τὰ θεῖα νοήματα ἐκ τῶν ὕμνων καὶ ἀναβιβάζεται ὁ νοῦς του πρὸς τὰ ὑπὲρ αἰσθησιν. Γίνεται κάτοχος τῆς ἐμπειρίας τῶν 'Αγίων καὶ ὁ νοῦς του ἀναδεικνύεται εἰς «νοῦν Χριστοῦ»⁸. Διὰ τοῦτο εἰς τὸ Κοινόβιον τὸ βάρος πίπτει ἐπὶ τῆς λατρευτικῆς ζωῆς.

β) Διὰ τῶν θησαυρῶν τῆς ιερᾶς 'Εκκλησιαστικῆς ἡμῶν παραδόσεως καὶ τῆς ὁμοφώνου Πατερικῆς σκέψεως ἔχει παραδοθῆ εἰς ἡμᾶς ἡ τάξις τῆς ἡμερονυκτίου 'Ακολουθίας. Ταύτην παρέλαβον καὶ βιοῦν οἱ σύγχρονοι ἀδελφοί, οἱ ὅποιοι ὑποχρεοῦνται νὰ τὴν παραδώσουν καὶ εἰς τοὺς μεταγενεστέρους.

γ) Αἱ ἱεραὶ 'Ακολουθίαι δὲν εἶναι ἀπλοῦς καὶ ξηρὸς τύπος, δηλαδὴ ἀπλῶς μηχανικὴ ἀνάγνωσις ἢ ψαλμωδία, ἐν παρουσίᾳ σώματος καὶ ἀπουσία πνεύματος, ἀλλὰ κοινωνία ἀνθρώπων καὶ Θεοῦ, ἡ ὁποία ὀφείλεται νὰ γίνεταί «εὐσηχημόνως καὶ κατὰ τάξιν»⁹. «Ἡ ἀταξία καὶ ἡ ἀκοσμία εἰς μὲν τὴν θάλασσαν καταφέρει καταποντισμούς εἰς δὲ τὴν γῆν σεισμούς, εἰς τὰς χώρας πολέμους, εἰς τὰς ψυχὰς ἀμαρτίας καὶ εἰς τὰς ἐκκλησίας καινοτομίας»¹⁰, ἡ ὁποία δέον νὰ ἀποφεύγηται.

δ) Αἱ 'Ακολουθίαι θὰ ἀναγινώσκονται εὐκρινῶς καὶ ἡ ψαλμωδία θὰ γίνηται μετ' εὐλαβείας, προσοχῆς, σεμνότητος καὶ κατανύξεως. Γενικῶς θὰ καταβάλλεται φροντίς διὰ τὴν ὅσον τὸ δυνατόν τελειωτέραν διεξαγωγὴν αὐτῶν. Πρὸς τοῦτο ὁ Τυπικάρης ἐνημερώνει τοὺς τυχὸν φιλοξενουμένους μὴ Μοναστηριακοὺς 'Ιερεῖς, ὅταν οὗτοι ἱεροπρακτῶσι ἐν τῇ 'Ιερᾷ Μονῇ, ὥστε νὰ μὴ παρατηρηθῆ ἀρρυθμία καὶ διασαλεύεται ἡ μοναχικὴ τάξις.

ε) 'Αγρυπνίαι τελοῦνται κατὰ τὰς Δεσποτικὰς καὶ Θεομητορικὰς ἐορτὰς ὡς καὶ κατὰ τὰς ὑπὸ τοῦ Τυπικοῦ ὀριζομένας ἐορτὰς 'Αγίων. Τίμιον ὀραματισμὸν καὶ διακαῆ πόθον τῆς 'Αδελφότητος ἀποτελεῖ ἢ καθ' ἐκάστην Κυριακὴ τέλεσις τῆς ἀκολουθίας τῆς 'Αγρυπνίας.

7. 'Αγ. Συμεὼν Ν. Θεολόγου, Κατήχησις Α', S.C., 113, σελ. 208.

8. Α' Κορ. β' 16.

9. Α' Κορ. ιδ' 40.

10. 'Ιωαν. Εὐκρατᾶ καὶ Σωφρονίου τοῦ Σοφιστοῦ «ΛΕΙΜΩΝΑΡΙΟΝ ΤΟ ΠΑΛΑΙΟΝ», κεφ. ΡΙΘ', ἐκδ. Σχοινά, Βόλος 1985⁴, σελ. 51.

στ) Πάν τὸ ἔχον σχέσιν μὲ τὴν θείαν λατρείαν ὀφείλει νὰ ἀκολουθῆ τὰ παραδεδομένα μοναστικά πρότυπα καὶ εἰδικότερον τὰ ἀγιορειτικά τοιαῦτα.

Ἄρθρον 13
Τράπεζα

α) Πλὴν τοῦ Ναοῦ κατ' ἐξοχὴν ἱερὸς χώρος θεωρεῖται ὁ χώρος τῆς Τραπέζης, ἐπειδὴ πάντα τὰ τῆς Μοναχικῆς ζωῆς ἀποβλέπουν εἰς τὸν σκοπὸν τῆς κατὰ Χριστὸν τελειώσεως τῶν Μοναχῶν. Διὰ τοῦτο ὀφείλουν νὰ συμμετέχουν ἐν αὐτῇ πάντες οἱ ἀδελφοὶ φέροντες ράσον καὶ κουκούλιον τρώγοντες ἐν σιωπῇ καὶ παρακολουθούντες τὴν ἀνάγνωσιν.

β) Γενικῶς ἀποκλείεται ἡ κρεωφαγία. Εἰς τὴν τράπεζαν ἐκάστην Δευτέραν, Τετάρτην καὶ Παρασκευὴν (πλὴν τῶν καταλυσιμῶν ἡμερῶν) δὲν παρατίθενται ἔλαιον καὶ οἶνος, ἐκτὸς ἐὰν ὑπάρχουν λόγοι ὑγείας διὰ τινος ἀδελφοῦς, αὐστηρῶς ἐξεταζομένης τῆς περιπτώσεως ἐκάστου ὑπὸ τοῦ Ἡγουμένου.

γ) Κατὰ τὴν Ἁγίαν καὶ Μεγάλην Τεσσαρακοστὴν ἅπαξ τῆς ἡμέρας παρατίθεται τράπεζα ἀνέλαιος κατὰ τὴν μεσημβρίαν καὶ δὴ μετὰ τὸ πέρασ τῆς Ἀκολουθίας τοῦ Ἑσπερινοῦ. Κατὰ δὲ τὰ Σάββατα καὶ Κυριακὰς αὐτῆς, καθ' ἃς ὑπάρχει κατάλυσις οἴνου καὶ ἐλαίου, γίνεται διφαγία. Οἱ ἔχοντες λόγους ὑγείας καὶ βαρείας ἐργασίας οἰκονομοῦνται ὑπὸ τοῦ Ἡγουμένου.

δ) Εἰς τὴν Τράπεζαν τῶν Μοναχῶν οὐδέποτε παρακάθηνται γυναῖκες, ἄνευ οὐδεμιᾶς ἐξαιρέσεως.

Ἄρθρον 14
Ὑποχρεώσεις καὶ καθήκοντα ἀδελφῶν

α) Πάντες οἱ ἀδελφοὶ τοῦ Κοινοβίου συγκροτοῦν ἐν σώμα. Ἀπόδειξις τῆς κατὰ Χριστὸν ζωῆς τῶν Μοναχῶν εἶναι ἡ ἀγάπη. Ἡ πρὸς ἀλλήλους ἀγάπη εἶναι τεκμήριον τῆς γνησίας μαθητείας ἐν τῷ Χριστῷ. «*Ἐν τούτῳ γινώσκονται πάντες ὅτι ἐμοὶ μαθηταὶ ἐστε, ἐὰν ἀγάπην ἔχητε ἐν ἀλλήλοις*»¹¹.

β) Ἡ καθημερινὴ ζωὴ τῶν ἀδελφῶν διεξάγεται ἐντὸς τῶν πλαισίων τῶν ὑπὸ τῶν Ἁγίων Πατέρων καὶ τῆς μακραίωνος μοναστικῆς παραδόσεως τεθεσπισμένων κανόνων καὶ διατάξεων.

γ) Ἐκαστος Μοναχὸς δέον νὰ θεωρῇ τόσο τὴν Ἱερὰν Μονὴν ὅσον καὶ τὸ σῶμα τῆς Ἀδελφότητος ὡς στοιχεῖα συνδεδεμένα μετ' αὐτοῦ διὰ δεσμῶν ἰσοβίων, ἀθραύστων καὶ ἀδιαρρήκτων ἔχων κατὰ νοῦν τὸν λόγον τοῦ Ἁγίου Θεοδώρου τοῦ Στουδίτου: «*εἰ γὰρ ἐκεῖ, καίτοι ἐπὶ σαρκικῇ ζεύξει, ἀπηγόρευται ὁ χωρισμός, πόσω γε μᾶλλον ἐπὶ πνευματικῇ συναφείᾳ*»¹².

11. Ἰωάν. ιγ' 35.

12. Ἐπιστ. 90ῆ Εὐφροσύνη Ἡγουμένη, Ε.Π. MIGNE, τομ. 99, στ. 1596.

δ) Φυσικωτάτην ἀπόρροιαν τῆς θεμελιώδους καὶ πρώτης ἀρχῆς τοῦ Ὁρθοδόξου Μοναχισμοῦ ἀποτελεῖ ἡ ἀληθῆς καὶ τελεία ὑπακοή, τὴν ὁποίαν ἕκαστος Μοναχὸς ὀφείλει πρὸς τὸν Ἡγούμενον, μὴ ἀντιλέγων πρὸς αὐτὸν μηδὲ κρίνων ἢ ἐπικρίνων αὐτὸν ἢ παρακούων αὐτοῦ. Πᾶσα ἐντολὴ τοῦ Ἡγουμένου νὰ ἐκλαμβάνηται ὡς δοθεῖσα παρὰ τοῦ Θεοῦ, δι' ὃ καὶ οἱ ἀδελφοὶ ὀφείλουν νὰ μὴ ἀντιτίθενται πρὸς τὴν γνώμην του, ὅταν ὀρίζῃ τι ἐξ ἐκείνων τὰ ὁποῖα συμβάλλουν εἰς τὴν κοσμιότητα καὶ ἀκρίβειαν τῆς Μοναχικῆς ζωῆς. Ἐκαστος τῶν ἀδελφῶν τῆς Ἱερᾶς Μονῆς ἀδιακρίτως ὑποτάσσεται εἰς τὰ κελεύσματα τοῦ Ἡγουμένου. Τὸ ἴδιον θέλημα εἰς τὸν Μοναχὸν εἶναι ἁμαρτία βαρεία.

ε) Ἡ ἐκπαλαί παραδεδομένη τάξις εἶναι νὰ ἐξομολογοῦνται οἱ Μοναχοὶ εἰς τὸν Ἡγούμενον, ὡς πνευματικὸν Πατέρα καὶ Ὁδηγόν, πάντας τοὺς λογισμοὺς αὐτῶν. «*Τὸ συνειδὸς εἶναι τὸ ἔσοπρον τῆς ὑπακοῆς ἐκάστου Μοναχοῦ*»¹³. Ἡ ἀπόκρυψις πράξεων ἢ καὶ λογισμῶν ἐκ τοῦ Ἡγουμένου συντελεῖ εἰς τὴν πνευματικὴν κατάπτωση τῶν Μοναχῶν. Εἰς περίπτωσιν καθ' ἣν ὁ Ἡγούμενος θὰ εἶναι μοναχός, οἱ ὑποτακτικοὶ θὰ ἐξομολογοῦνται εἰς τὸν ὑπὸ τοῦ Ἡγουμένου ὀριζόμενον πνευματικόν.

στ) Εἰς τὰς μεταξὺ τῶν σχέσεις οἱ ἀδελφοὶ τηροῦν μετὰ σχολαστικότητος τὴν ἱεραρχίαν. Οἱ μικρότεροι ὑπακούουν καὶ σέβονται τοὺς μεγαλύτερους, οἱ δὲ μεγαλύτεροι ἀγαποῦν καὶ συμπάριστανται θετικῶς εἰς τὴν πρόοδον καὶ τὴν πνευματικὴν ἀνάπτυξιν τῶν μικροτέρων.

ζ) Εἰς τὰς συζητήσεις θὰ ἀποφεύγεται ἡ ἰσχυρογνωμοσύνη. Ἐξ Ἰσου καὶ περισσότερον θὰ ἀποφεύγεται τόσο ἡ κατάκρισις, ἡ κρίσις καὶ ὁ ἀπλοῦς ἀκόμη σχολιασμός ἢ ψιθυρισμός, ὅσον καὶ ὁ ἐπαινος.

η) Δὲν ἐπιτρέπεται νὰ ὑπάρχη εἰς τὰς σχέσεις τῶν Μοναχῶν τῆς Ἱερᾶς Μονῆς οὐδὲν σημεῖον ἢ σχῆμα ἢ κίνημα ὀργῆς ἢ μνησικακίας ἢ φθόνου ἢ φιλονικίας, καθὼς καὶ πᾶσα κίνησις ἢ χειρονομία ἢ λόγος ἢ ἀντίδρασις βλέμματος ἢ ἔκφρασις προσώπου ἢ ὅ,τι ἄλλο προκαλεῖ ἐκ φύσεως τὴν ὀργὴν καὶ τὴν ἀντίδρασιν τοῦ πλησίον.

θ) Οἱ Μοναχοὶ πρέπει νὰ ἔχουν τελείαν ἀποταγὴν καὶ νὰ ἐκριζοῦν ἐκ τῆς καρδίας των πᾶν ἴχνος προσκολλησεως εἰς οἰονδήποτε πρόσωπον ἢ πράγμα ἐκ τῶν τοῦ κόσμου. Εἰς τὴν Ἀδελφότητα δὲν πρέπει νὰ ὑπάρχουν ὁ ἀπρεπῆς ἀνταγωνισμός, καθὼς καὶ αἱ μερικαὶ καὶ ἰδιαίτεροι φιλίαι καὶ «ἐταιρεῖαι».

ι) Ποτὲ ἁμαρτία, σφάλμα ἢ ἀπροσεξία Ἀδελφοῦ δὲν πρέπει νὰ γίνεται ἀφορμὴ εἰς τὸ νὰ ψυχραν-

13. Ἁγ. Ἰωάν. Σιναΐτου Λόγος Δ' περὶ ὑπακοῆς, Κλίμαξ, ἔκδοσις Ι.Μ. Παρακλήτου, Ἀθήναι 1978, σελ. 98.

θοῦν ἢ ἀγάπη καὶ ἢ ἐκτίμησις τῶν ἄλλων ἀδελφῶν εἴτε μεγαλυτέρων εἴτε μικροτέρων.

ια) Ὁ Ἄδελφός ὀφείλει πρωτίστως – ἐκτός μόνον εἰς τὴν περίπτωσιν ἀσθενείας ἢ ὑπαρξίς τῆς ὁποίας ἐλέγχεται μετὰ σχολαστικότητος ὑπὸ τοῦ Ἠγουμένου – νὰ συμμετέχη εἰς πάσας τὰς ἀκολουθίας καὶ νὰ φροντίζη κατὰ τὴν διάρκειαν αὐτῶν νὰ κατανοῇ τὰ νοήματα τῶν ψαλλομένων καὶ ἀναγινωσκομένων διότι οὕτω θὰ δυναθῇ, διὰ τῆς πολυχρονίου ἐντρυφήσεώς του εἰς αὐτά, νὰ ἀποκτήσῃ «νοῦν Χριστοῦ». Ὁ ναὸς εἶναι διὰ τὸν ἀδελφὸν «Πύλη τοῦ Οὐρανοῦ» διὰ τῆς ὁποίας ἐπικοινωνεῖ μετὰ τὴν θριαμβεύουσαν ἐν οὐρανοῖς Ἐκκλησίαν ὡς «*ἡγορασμένος ἀπὸ τῶν ἀνθρώπων ἀπαρχὴ τῷ Θεῷ καὶ τῷ Ἀρνίῳ*»¹⁴.

ιβ) Εἰς πάσας τὰς ἱερὰς Ἀκολουθίας οἱ μοναχοὶ φέρουν ράσον καὶ κουκούλιον, εἰς ὅσας δὲ ἐκ τῶν λατρευτικῶν ἐκδηλώσεων προβλέπει ἡ μοναχικὴ παράδοσις φέρουν καὶ τὸ μέγα σχῆμα.

ιγ) Ἐκαστος Ἄδελφός ὀφείλει νὰ ἐκτελῇ καθημερινῶς τὸν ἀτομικὸν του κανόνα, ὁ ὁποῖος διὰ μὲν τὸν μεγαλόσχημον ἀποτελεῖται ἀπὸ δώδεκα (12) καμβοσχοῖνια τῶν ἑκατῶν (100) κόμβων καὶ ἀπὸ ἑκατῶν εἴκοσι (120) μεγάλας μετανοίας, διὰ δὲ τὸν μετ' εὐχῆς ρασοφόρον ἀπὸ ἑξ (6) κομβοσχοῖνια τῶν ἑκατῶν (100) κόμβων καὶ ἀπὸ ἐξήκοντα (60) μεγάλας μετανοίας. Ὁ κανὼν ἐκάστου τῶν ἀδελφῶν θὰ μεταβάλληται αὐξανόμενος ἢ μειούμενος, μόνον κατόπιν εὐλογίας τοῦ Ἠγουμένου. Κατὰ τὴν περίοδον τοῦ Πεντηκοσταρίου καταλιμπάνονται αἱ μεγάλαι μετάνοιαι, ὅπως καὶ κατὰ τὰς Κυριακάς.

ιδ) Εἰς τὴν καθημερινὴν ἀτομικὴν προσευχὴν συμπεριλαμβάνονται ἀπαραιτήτως οἱ «Χαιρετισμοί» τῆς Κυρίας Θεοτόκου καὶ ἡ ἐν παντὶ καιρῷ καὶ τόπῳ μονολόγιος «Εὐχή», διὰ τὴν συστηματικὴν καλλιέργειαν τῆς ὁποίας ἕκαστος ἀδελφός θὰ συνεργάζεται μετὰ τοῦ Γέροντος. Εἰς τοῦτο ὁ Ἄδελφός θὰ βοηθηθῇ μεγάλως καὶ ἀπὸ τὴν σιωπὴν, τὴν ὁποίαν θὰ ἀσκήσῃ οἰανδήποτε ἐργασίαν ἢ διακόνημα καὶ ἂν ἐκτελῇ.

ιε) Ἀπαντες οἱ ἀδελφοὶ ὑποχρεοῦνται νὰ ἐγκαταβιοῦν ἐντὸς τῆς ἱερᾶς Μονῆς. Ἡ παραμονὴ τῶν εἰς Μετόχιον τῆς ἱερᾶς Μονῆς ἢ εἰς ἄλλην Μονήν, ἢ εἰς οἰονδήποτε ἄλλον χῶρον ἐπιτρέπεται μόνον ἐφ' ὅσον ὑπάρχει ἀποχρῶν λόγος, κατὰ τὴν κανονικὴν κρίσιν τοῦ Ἠγουμένου καὶ διὰ τὸ χρονικὸν διάστημα, τὸ ὁποῖον ἤθελεν ὀρίσθῃ ὑπ' αὐτοῦ.

ιστ) Ἄδελφός, ὅστις ἔχει ἐπιφορτισθῆ ἀποφάσει τοῦ Ἠγουμένουσυμβουλίου ἔργον διακονίας ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ, ὅπου καὶ ἂν εὐρίσκειται προσφέρων τὰς ὑπηρεσίας του, ὀφείλει νὰ ζῆ καὶ νὰ πολιτεύεται ὡς νὰ εὐρίσκετο ἐν τῷ κελλίῳ του, μνημονεύων ἀδια-

λείπτως τῆς μοναχικῆς του ιδιότητος καὶ ἐν οὐδεμίᾳ περιπτώσει παραλείπων τὰς μοναχικὰς του ὑποχρεώσεις. Ἐπίσης θὰ καταβάλλῃ μέριμναν ὥστε, τὸ πρόγραμμα τῆς διακονίας του εἰς τὸ ἔργον τῆς Ἁγίας ἡμῶν Ἐκκλησίας, οὐδόπως νὰ παρακωλύῃ τὸ πρόγραμμα τῆς ἱερᾶς Μονῆς. Πάν ὅ,τι ἀφορᾷ τὸ εἶδος, τὸν τρόπον, τὴν ἔκτασιν κ.λπ. τοῦ ἱεραποστολικοῦ ἔργου, ταῦτα πάντα θὰ τὰ ἐπιτελῇ ἐν ἀπολύτῳ συνεργασίᾳ καὶ ὑπακοῇ πρὸς τὸν οἰκεῖον Ἐπίσκοπον ἀποφεύγων τὴν δημιουργίαν προσωποπαγοῦς ἐργασίας καὶ οἰασδήποτε φατρίας καὶ μερισμοῦ τοῦ Σώματος τῆς Ἐκκλησίας.

ιζ) Οἱ ἀδελφοὶ θὰ ἀποφεύγουν αὐστηρῶς τὰς πολυτελεῖς ἐνδυμασίας. Ὁ μοναχὸς πρέπει νὰ εἶναι ἀπέριττος καὶ ταπεινὸς εἰς τὴν ὄλην του ἐμφάνισιν, ἐφ' ὅσον κατὰ τὸν ἀββᾶν Ἡσαΐαν «*εὐκόσμησις σώματος ψυχῆς ἐστὶ καταστροφή*»¹⁵. Ἡ αὐτὴ θεμελιώδης ἀρχὴ ἰσχύει καὶ διὰ τὸ κελλίον, τὰ ἀπαραίτητα ἀτομικὰ εἶδη καὶ τὴν ἐν γένει σωματικὴν διαίταν τῶν Ἀδελφῶν τῆς ἱερᾶς Μονῆς.

Μόνον διὰ τὰ ἱερὰ ἄμφια, τὰ ἱερὰ ἀντικείμενα καὶ πᾶν ὅ,τι χρησιμοποιεῖται ἐν τῷ Ναῷ θὰ καταβάλλεται ἢ δέουσα φροντίς καὶ ἐπιμέλεια ἢ ἀρμόζουσα εἰς τὰ τῆς θείας λατρείας.

ιη) Μία ἐκ τῶν θεμελιωδῶν ἀρχῶν τῆς μοναχικῆς ζωῆς εἶναι ἡ ἀκτημοσύνη μετὰ τὴν ὁποίαν καὶ ὁ Ἰησοῦς διήλθε τὴν ἐπίγειον ζωὴν Του, ὡς διεβεβαίωσεν ὁ ἴδιος: «*Αἱ ἀλώπεκες φωλεοὺς ἔχουσι καὶ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ κατασκηνώσεις, ὁ δὲ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου οὐκ ἔχει ποῦ τὴν κεφαλὴν κλίνει*»¹⁶. Κατὰ συνέπειαν τὸ κελλίον, τὰ ἐνδύματα, τὰ ὑποδήματα καὶ ὅλα ἀνεξαιρέτως τὰ ἀτομικὰ εἶδη τοῦ μοναχοῦ δὲν εἶναι ἰδικὰ του. Ἀπλῶς τοῦ παραχωροῦνται ἀπὸ τὴν ἱερὰν Μονὴν διὰ νὰ τὸν ἐξυπηρετήσουν κατὰ τὸν χρόνον τῆς ἐπιγείου ζωῆς του. Διὰ τοῦτο τὰ χρησιμοποιεῖ μετὰ πολλῆς ἐπιμελείας καὶ προσοχῆς, γνωρίζων ὅτι ἡ ἐξ ἀμελείας καὶ κακῆς χρήσεως καταστροφή των εἶναι ἱεροσυλία.

ιθ) Ἡ ἀπόλυτος καὶ ἀδιάκριτος ὑπακοὴ καὶ ἀναφορὰ τοῦ ὑποτακτικοῦ πρὸς τὸν Γέροντα ἀποτελεῖ τὴν μόνην ἀσφαλῆ ὁδὸν σωτηρίας, τὴν ὁποίαν ἤδη προετίμησε καὶ ἐξέλεξε διὰ τῆς ἐντάξεώς του εἰς τὴν ἱερὰν Μονήν. Αἱ ἐπιθυμίαι, αἱ ἐπιδιώξεις, αἱ προοπτικαὶ τοῦ Μοναχοῦ πρέπει νὰ εἶναι πλήρως ἐνηρμονισμέναι, προσηρμοσμέναι καὶ ἐξηλεγμέναι ἀπὸ τὸν μόνον ὑπεύθυνον τῆς ψυχῆς του, τὸν Γέροντά του. Μεταξὺ των, κατὰ τὸν Μ. Βασίλειον, συνάπτεται «*σύμβασις πνευματικῆς συμβιώσεως τῆς ἄλυτον καὶ αἰώνιον τὴν συνάφειαν κεκτημένης*». Διὰ τοῦτο συμπληρώνει ὅτι «*ὁ ἀπαξ εἰς σύνδεσμον καὶ συνάφειαν ἐλθὼν πνευματικῆς ἀδελφότητος*

14. Ἀποκ. ιδ' 4.

15. Λόγος ΚΘ'.

16. Ματθ. η' 20.

οὐχ οἶός τ' ἂν ἦ ἀποκόπτεσθαι καὶ χωρίζεσθαι τούτων, οἷς συναρμολογήθη, ἐφ' ὅσον «ὁ πνευματικὴ κοινωνία συναρμολογήθη, ὑπ' αὐτῷ μάρτυρι καὶ μεσίτῃ τῷ Πνεύματι, ὑπόδικος ἐπὶ τῷ χωρισμῷ γίνεται»¹⁷.

Ἄρθρον 15

Διακονήματα - Ἐργόχειρα

α) Τὸ πρῶτον καὶ κύριον ἔργον τοῦ Μοναχοῦ εἶναι ἡ λατρεία καὶ ἡ προσευχή, τὸ δὲ δεύτερον, ἀναγκαῖον καὶ αὐτὸ διὰ τὴν τελείωσίν του καὶ μικρὸς τοῦ πρώτου ὑπολειπόμενον, εἶναι ἡ ἐργασία. Οἱ Μοναχοὶ «*τάς μὲν νύκτας τοῖς ἱεροῖς ὕμνοις καὶ ταῖς παννυχίαι, τὰς δὲ ἡμέρας εἰς εὐχὰς τε ὁμοῦ καὶ τὴν ἀπὸ τῶν χειρῶν ἐργασίαν καταναλίσκουσι, τὸν ἀποστολικὸν μιμούμενοι ζῆλον*»¹⁸.

Κατὰ συνέπειαν πάντες οἱ ἀδελφοὶ θὰ ἐργάζωνται, ἕκαστος κατὰ τὸ μέτρον τῶν δυνάμεών του, ἐκτελοῦντες μετὰ ζήλου καὶ ἐπιμελείας καὶ τὰ εὐτελέστερα τῶν ἔργων μὲ τὴν σκέψιν ὅτι πᾶσα ἐν τῇ Μονῇ ἐργασία εἶναι προσφορά πρὸς τὸν Θεόν.

β) Ἡ διακονία δὲν πρέπει νὰ γίνεται ἀφορμὴ πνευματικῆς ἀδιαφορίας καὶ ἀσυγχωρήτου περισπασμοῦ διὰ τὸν Μοναχόν. Οὗτος ὅσον τοῦ εἶναι δυνατὸν θὰ ἐξασφαλίζῃ ἑαυτὸν «ἐν πάσῃ νήψει» κατὰ τὴν ἀσκήσιν τοῦ διακονήματός του.

γ) Ἡ ἀνάθεσις τῶν διακονημάτων γίνεται κατὰ τὴν τακτικὴν Σύναξιν τοῦ Αὐγούστου (ὄρα ἄρθρον 9,β παρόντος Ἐσωτερικοῦ Κανονισμοῦ) καὶ λαμβάνονται ὑπ' ὄψιν αἱ ἰκανότητες τῶν Ἀδελφῶν. Εἰς τὴν διακριτικὴν δὲ δικαιοδοσίαν τοῦ Ἡγουμένου ἐναπόκειται ἡ τυχὸν ἐπιβαλλομένη δι' οἰονδήποτε λόγον ἀλλαγὴ διακονήματος ἀδελφοῦ τινος κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ ἔτους.

δ) Εἰς τὴν ἐργασίαν τῶν ἀδελφῶν περιλαμβάνονται κατὰ πρῶτον λόγον τὰ ἀνέκαθεν κεκανονισμένα μοναστηριακὰ διακονήματα (ἀρχοντάρης, τυπικάρης, μάγειρος, ἐκκλησιαστικός, βηματάρης, κηπουρὸς κ.λπ.). Εἰς τὰ ἀνωτέρω διακονήματα δύναται νὰ συμπεριληφθοῦν καὶ αὐτὰ τῆς ἀγιογραφίας καὶ κατασκευῆς θυμιάματος.

ε) Ὁ ἐπὶ τοῦ Τυπικοῦ τεταγμένος ἀδελφὸς (Τυπικάρης) λαμβάνεται ἐκ τῶν ἐγκριτωτέρων. Τηρεῖ ἐν παντὶ καιρῷ καὶ τόπῳ τὴν ἐκκλησιαστικὴν καὶ δὴ τὴν τῆς Ἱερᾶς Μονῆς τάξιν, ὡς αὕτη ἔχει καταγραφῆ καὶ καθιερωθεῖ εἰς εὐταξίαν τῆς καθ' ἑκάστην ἁδομένης ἀκολουθίας, ἐν τοῖς τελουμένοις, πονῶν τοῦτο «*ἐμφρόνως καὶ συντόνως, θεοπρεπῶς τε, πραέως, κεκριμένως*»¹⁹. Οὗτος συμφώνως τῇ τυπικῇ διατάξει ὀφείλει νὰ διορίζῃ ἐκ τῶν ἀδελφῶν τοὺς

ψάλτας, κανονάρχην καὶ διαβαστάς. Διὰ νὰ μὴ γίνε-ται ὁμως ἐν τῷ Ἱερῷ Ναῷ ἡ παραμικρὰ χασμωδία, ἅπαντες οἱ ἀδελφοὶ νὰ ὑποτάσσωνται εἰς τὸν τυπικάρη, ὅστις ὁποῖον ἀδελφὸν διορίσῃ εἴτε πρὸς ἀνάγνωσιν, εἴτε πρὸς ψαλμωδίαν, οἱ λοιποὶ ἀδελφοὶ νὰ μὴ κάμνωσιν τὴν ἐλαχίστην παρατήρησιν.

στ) Ἡ διακονία τῶν ψαλτῶν ἐπιτελουμένη ἐν κατανύξει, ἐν ἐγρηγόρσει καὶ συμμετοχῇ εἰς τὰ ψαλλόμενα, εἰς ἑαυτοὺς μὲν πολλὴν τὴν ἀπὸ τῶν στίχων ὠφέλειαν προσπορίζει, τὴν δὲ Ἀδελφότητα «*μετάροισιν ἐν τῷ τῆς τρυφῆς Παραδείσῳ μετοικίζει*»²⁰. Εἰς τοῦτο τὰ μέγιστα θὰ συμβάλῃ καὶ ἡ σύντονος προσπάθεια, διὰ τὴν καλλιέργειαν καὶ ἀσκήσιν τῆς Βυζαντινῆς Ἐκκλησιαστικῆς Μουσικῆς.

ζ) Ὁ Ἐκκλησιαστικός ἔχει τὴν φροντίδα καὶ τὴν εὐθύνην τῆς φιλοκαλίας τοῦ Καθολικοῦ καὶ τῶν Παρεκκλησίων, ἐν οἷς καὶ τὸ τοῦ Κοιμητηρίου ὡς καὶ τὴν τῶν κανδηλῶν ἐπιμελείαν. Κρούει τὸ «τάλαντον» καὶ τοὺς κώδωνας τῆς Ἐκκλησίας διὰ τὴν τέλεσιν τῶν ἱερῶν Ἀκολουθιῶν κατὰ τὴν ὑπὸ τοῦ προγράμματος ὠρισμένην ὥραν. Φροντίζει ἔτι καὶ διὰ τὴν ἔγκαιρον ἀφύπνισιν τῶν ἀδελφῶν.

η) Ὁ Βηματάρης φροντίζει διὰ τὴν τάξιν καὶ φιλοκαλίαν τοῦ Ἱεροῦ Βήματος. Ἐν συνεννοήσει μετὰ τοῦ Ἡγουμένου μεριμνᾷ διὰ τὴν χρῆσιν ἱερῶν σκευῶν, ἀμφίων κ.τ.τ. κατὰ τὰς ἐπισημοὺς ἑορτάς.

θ) Ὁ Βιβλιοφύλαξ φροντίζει διὰ τὴν τάξιν καὶ καθαριότητα τῆς βιβλιοθήκης τῆς Ἱερᾶς Μονῆς, ὡς καὶ τῶν βιβλίων. Μεριμνᾷ ἐν συνεννοήσει μετὰ τοῦ Ἡγουμένου διὰ τὴν συμπλήρωσιν καὶ ἐμπλουτισμὸν αὐτῆς καὶ τυχὸν ἀνανέωσιν ἐφθαρμένων βιβλίων. Ἐξυπηρετεῖ τὰς εἰς βιβλία ἀνάγκας τῶν ἀδελφῶν, κρατῶν πάντοτε σημείωσιν περὶ τούτου, καὶ ἔχει τὴν συντήρησιν τῶν ὑπαρχόντων χειρογράφων καὶ κειμηλίων τῆς Ἱ. Μονῆς.

ι) Ἡ ὁμάς τῶν Ἀδελφῶν, οἱ ὁποῖοι διακονοῦν εἰς τὸ μαγειρεῖον, τὴν τράπεζαν καὶ τὸ μαγκιπεῖον (ζυμωτήριον) ὑπὸ τὴν ὑπευθυνότητα καὶ τὴν συνεργασίαν τοῦ Οἰκονόμου, «*πολὺν φέρουσι τὸν κόπον καθ' ἡμέραν*»²¹ παρασκευάζοντες τὰ τῆς Κοινοβιακῆς Τραπέζης, ἐπιμελούμενοι τῆς καθαριότητος καὶ ἀποκαταστάσεως τῶν σχετικῶν χώρων καὶ ἀντικειμένων, «*ἀλίζοντες ἐν ταύτῳ εὐχαίς ὡσπερ ἀρτύσεις*»²² τὰ παρασκευαζόμενα διὰ τὰ τέκνα τοῦ Θεοῦ, τοὺς ἀδελφούς των. Ἡ ἐπίπνοος διακονία των καθίσταται «*πλυτρίς πταισμάτων*»²³ κατὰ τὸν ἅγιον Θεόδωρον τὸν Στουδίτην, ἀσκουμένη βεβαίως ἐν ἐπιγνώσει καὶ συνειδήσει. Ὁ Μάγειρος δὲν ἐπιτρέπει νὰ παραμένουν εἰς τὸ Μαγειρεῖον οἱ μὴ διακονοῦντες ἐν αὐτῷ.

17. Ἀσκητικαὶ Διατάξεις ΚΑ', ΚΒ'.

18. Ἰωάν. Χρυσσοστ., Εἰς τὸ κατὰ Ματθαῖον, ὁμίλια η', Ε.Π.Ε., τόμος 9, σελ. 276.

19. Θεοδ. Στουδ., Ἰαμβοὶ καὶ ἐπιγράμματα, MIGNE, PG, 99.

20. Παλλαδίου Λαυσαϊκόν, MIGNE, PG., 34. στ. 1021.

21. Θεοδ. Στουδ., Ἰαμβοὶ καὶ ἐπιγράμματα, MIGNE, PG, 99, στ. 1785.

22. Ἐνθ. ἀν.

23. Ἐνθ. ἀν.

ια) 'Ο 'Αρχοντάρης είναι επιφορτισμένος με την εξυπηρέτησιν τῶν προσκυνητῶν καὶ ξένων. Ἄμα τῇ ἐμφανίσει προσκυνητοῦ ἢ ἐπισκεπτῶν ἀναγγέλει τούτο εἰς τὸν Ἡγούμενον. «*Μετὰ πολλῆς σπουδῆς χρησιμοποιεῖται τὴν φιλοξενίαν, ἵνα μὴ μόνον ἀγγέλους, ἀλλὰ καὶ τὸν Θεὸν ὑποδέξηται ἡ Μονή*»²⁴ καὶ διακονεῖ περιπατῶν ἐν σοφίᾳ, ἵνα ἐκ τῆς διακονίας του, εἰς τὰς καρδίας τῶν φιλοξενουμένων ἐναπομένουν «ὑπομνήματα» ἀνθρώπων ὄντως ἀφιερωμένων εἰς τὸν Θεόν. «Εὐλογίας» εἰς τοὺς ἐπισκέπτας νὰ μὴ δίδῃ πᾶς τις, ἀλλὰ μόνον ὁ Ἡγούμενος ἢ ὁ ἐπιτετραμμένος ἐπὶ τῶν ξένων Ἀδελφός ἐν συνεννοήσει μετὰ τοῦ Ἡγούμενου.

ιβ) 'Ο Πορτάρης (Πυλωρός) φροντίζει διὰ τὴν ἀνοιξιν ἢ σφράγισιν τῶν ἐξωτερικῶν θυρῶν τῆς 'Ι. Μονῆς κατὰ τὰς κεκανονισμένας ὥρας, ὁδηγεῖ τοὺς προσκυνητὰς εἰς τὸ «'Αρχονταρίκιον», ἀναγγέλλει τὴν ἀφιξιν αὐτῶν εἰς τὸν ἐπιτετραμμένον ἐπὶ τῶν ξένων Ἀδελφόν, ἂν οὗτος δὲν εὐρίσκηται εἰς τὴν θέσιν του, ἔχων κατὰ νοῦν πάντοτε τὴν προτροπὴν τοῦ Ἁγίου Θεοδώρου τοῦ Στουδίτου: «*Ἄγγελλε ταῦτα τῶν ὄσα πρέπειν φάναι, σίγα δ' ἐκεῖνα τῶν ὄσα βλάβην φέρει*»²⁵.

ιγ) Τὴν καθαριότητα τῶν ἐσωτερικῶν καὶ ἐξωτερικῶν χώρων τῆς 'Ι. Μονῆς ἀσκεῖ ὁμὰς ἀδελφῶν εἰς χρονικὰ διαστήματα κατὰ τὰς ἀνάγκας τῆς 'Ι. Μονῆς, ὥστε τὰ πάντα ν' ἀπηχοῦν τὴν ψυχικὴν εὐκοσμίαν καὶ ἁρμονίαν τῶν μοναχῶν.

'Εργασίαι βαρείας μορφῆς δύνανται νὰ ἐκτελοῦνται ὑπὸ λαϊκῶν τῇ εὐθύνη τοῦ Ἡγούμενου, ὅταν οἱ ἀδελφοὶ δὲν ἐπαρκοῦν ἢ ἀδυνατοῦν ν' ἀναποκριθοῦν.

ιδ) Πλὴν τῶν καθορισμένων διακονημάτων οἱ Ἀδελφοὶ ἀσκοῦν καὶ «ἐργόχειρον», ἀναλόγως πρὸς τὰς ἰκανότητας αὐτῶν καὶ πάντοτε τῇ εὐλογίᾳ τοῦ Ἡγούμενου. «'Εργόχειρα» εἶναι ἡ ἀγιογραφία, ἡ κηροπλαστική, ἡ κατασκευὴ κομποσκοινίων καὶ θυμιάματος καὶ εἴ τι ἕτερον ὀρίσει ὁ Ἡγούμενος συναφές καὶ ἀρμόζον πρὸς τὴν μοναχικὴν ζωὴν.

'Η 'Ι. Μονὴ ὀφείλει νὰ συντρέχη τὸ ἔργον τῆς Ἐκκλησίας, τῆς σωτηρίας δηλαδὴ τῶν ψυχῶν, καὶ διὰ τοῦ γραπτοῦ λόγου, ἤτοι διὰ τῆς ἐκδόσεως βιβλίων καὶ ἄλλων καταλλήλων ἐντύπων μετὰ καθαρῶς Ἀγιογραφικῆν καὶ Πατερικῆν γραμμὴν.

'Υπὲρ πάντα τὰ διακονήματα τοποθετεῖται ἡ ἀγάπη, ἡ ταπεινὸς καὶ ἡ ἐνότης τῆς Ἀδελφότητος. «*Ὅσον γὰρ ἐὰν κοπιᾷση ἄνθρωπος καὶ μὴ ἔχη τὴν ἀγάπην εἰς τὸν πλησίον, εἰς μάτην ἐκοπίασεν*»²⁶, λέγει ὁ Μ. Ἀθανάσιος.

24. Νείλου τοῦ Ἀσκητοῦ, Πρὸς Εὐλόγιον Μοναχόν, Migne, PG. 79, στ. 1128.

25. Θεοδ.. Στουδ., Ἰαμβοὶ καὶ ἐπιγράμματα, Migne, PG, 99, στ. 1789.

26. «Περὶ Παρθενίας», Β.Ε.Π.Ε.Σ., τόμ. 33, σελ. 79.

Ἄρθρον 16

Φιλοξενία

α) Ἡ δοχὴ γενικῶς τῶν ξένων γίνεται μεθ' ἀπλότητος καὶ ἀγάπης. Τὴν διακονίαν ταύτην ἐπιτελεῖ κατάλληλος ἀδελφός, ὁ «ἀρχοντάρης», μετὰ προσηνείας, συνέσεως καὶ σοβαρότητος.

Τῶν κληρικῶν καὶ τῶν μοναχῶν ἡ φιλοξενία γίνεται μετ' ἐπιμελείας καὶ σεμνότητος. Τῶν ἀνδρῶν μετὰ θείας εὐλαβείας, ἐν Χριστῷ ἀγάπης καὶ ἀπλότητος. Τῶν γυναικῶν ἐν γένει, ἐν τόπῳ εἰδικῷ μετὰ προσοχῆς καὶ σωφροσύνης.

β) Μετὰ τῶν ἐπισκεπτῶν ἔρχεται εἰς ἐπαφὴν καὶ συνομιλίαν, πλὴν τοῦ ἀρχοντάρη, ὁ Ἡγούμενος καὶ οἱ ὑπὸ τούτου ἔχοντες εἰδικὴν εὐλογίαν ἀδελφοί.

γ) Ἡ διανυκτέρευσις γυναικῶν ἐντὸς τῆς Ἀνδρῶας Μονῆς εἶναι παντελῶς ἀπηγορευμένη.

δ) Λόγῳ στενότητος χώρου ἀλλὰ καὶ λόγῳ ὑπάρξεως ξενοδοχείων πλησίον τῆς 'Ι. Μονῆς, διανυκτέρευσις καὶ φιλοξενία παρέχεται εἰς μεμονωμένα ἄτομα κατόπιν ἀδείας τοῦ Ἡγούμενου, οὐδέποτε δὲ εἰς ὀργανωμένας ὁμάδας, ἐκδρομεῖς, κ.λπ.

ε) Οἱ ἐπισκέπται κατ' ἀρχὴν γίνονται δεκτοὶ εἰς μίαν ἐπίσκεψιν. Διὰ τὴν παραμονὴν γνωστῶν προσώπων ἐπὶ περισσοτέρας ἡμέρας καὶ μέχρι μίᾳς ἐβδομάδος ἀποφασίζει ὁ Ἡγούμενος, διὰ μεγαλύτερον δὲ χρονικὸν διάστημα τὸ Ἡγουμενοσυμβούλιον.

στ) Οἱ φιλοξενούμενοι δὲν ἐπιτρέπεται νὰ εἰσέρχωνται εἰς τοὺς τόπους διαμονῆς καὶ ἐργασίας τῶν ἀδελφῶν ἄνευ εὐλογίας.

ζ) Οἱ φιλοξενούμενοι δύνανται νὰ συμμετέχουν εἰς τὴν λατρευτικὴν ζωὴν τῆς ἀδελφότητος καὶ εἰς ἐργασίας τινάς, πάντοτε τῇ ἀδείᾳ τοῦ Ἡγούμενου.

η) Πᾶσα ἐπίσκεψις εἰς τοὺς ἀδελφοὺς ἢ ἐξομολόγησις ἐπισκεπτῶν γίνεται ἐν καθορισμένῳ τόπῳ.

θ) Ἡ εἴσοδος τῆς 'Ι. Μονῆς παραμένει κλειστὴ διὰ τοὺς προσκυνητὰς κατὰ τὰς ὥρας 12 - 4 μ.μ. καὶ μετὰ τὴν δύσιν τοῦ ἡλίου, ὡς καὶ κατὰ τὴν πρῶτην ἐβδομάδα τῆς Μεγάλης Τεσσαρακοστῆς.

ι) Πρόσωπα ἀγνωστα, παρέχοντα ἐκ τῆς ἐν γένει ἐμφανίσεως καὶ συμπεριφορᾶς αὐτῶν ἐνδείξεις ἀνωμάλου ψυχοδιανοητικῆς καταστάσεως, δὲν πρέπει νὰ διανυκτερεύουν ἐν τῇ 'Ι. Μονῇ.

ια) Βασικαὶ προϋποθέσεις παραμονῆς τῶν φιλοξενουμένων εἰς τὴν 'Ι. Μονήν, εἶναι ἡ εὐπρεπὴς διαγωγή, ἡ κοσμίᾳ συμπεριφορὰ, ἡ συμμόρφωσις πρὸς τὰς ὑποδείξεις καὶ παραγγελίας τῶν μελῶν τῆς Ἀδελφότητος καὶ ἐν γένει ἡ θεάρεστος παράστασις αὐτῶν ἐν τῇ 'Ι. Μονῇ. Πᾶσα παρεκτροπὴ συνεπάγεται τὴν ἄμεσον ἀπομάκρυνσιν τοῦ φιλοξενουμένου ἐκ τῆς 'Ι. Μονῆς.

Ἄρθρον 17

Σχέσεις ἐξωτερικῶν τῶν Μοναχῶν

α) Εἰς τὰς σχέσεις τῶν οἱ Μοναχοὶ μετὰ ἀνθρώ-

πους έκτος τῆς Ἀδελφότητος δὲν λησμονοῦν ὅτι ἡ μοναχικὴ ἐμπειρία ἀκολουθεῖ τὴν λύσιν τῶν δεσμῶν μετὰ τοῦ κόσμου, τὴν ἀλλοτριώσιν τῶν προσκαίρων, τὴν ἀπελευθέρωσιν ἀπὸ κοινωνικῶν σχέσεων καὶ καθηκόντων, καὶ ἀποκτάται διὰ κόπων καὶ μόχθων νυχθημέρων. Ἐπομένως ἐνθύμησις «τοῦ προτέρου βίου» ἢ ἀνάμειξις μετὰ τῆς ἐν τῷ κόσμῳ ζωῆς καταργεῖ τὸν περιβόλον τῆς μοναχικῆς πολιτείας.

β) Οἱ γονεῖς καὶ ἀδελφοὶ τῶν Μοναχῶν θεωροῦνται γονεῖς καὶ ἀδελφοὶ ἀπάσης τῆς Ἀδελφότητος καὶ «εἰ κατὰ Θεὸν ζῶσιν» ἀπολαύουσι τιμῆς καὶ ἐνισχύσεως²⁷. Τὰ μέλη ὅμως τοῦ Κοινοβίου εἶναι προφανῶς ἀποκεκομμένα ἀπὸ τῶν οἰκείων αὐτῶν. Ἐν τοῖς κελλίοις ἀποφεύγονται ἐπισκέψεις συγγενῶν ἢ φίλων. Μετ' ἐπισκεπτῶν, γνωστῶν ἢ μὴ, συζητοῦν οἱ Μοναχοὶ μόνον κατόπιν ἀναθέσεως. Δὲν ἀποκαλύπτουν οὐδὲν εἰς ἀνθρώπους μὴ ἀνήκοντας εἰς τὴν Ἀδελφότητα οὐδὲ εἰσφέρουν εἰς αὐτὴν ἰδέας ἢ γεγονότα τοῦ ἐξωτερικοῦ κόσμου, εἰ μὴ μόνον κατόπιν εὐλογίας.

γ) Ἡ ἀνταλλαγὴ ἐπιστολῶν, πᾶν μέσον ἐξωθεν ἐνημερώσεως ἢ ἐσωθεν ἐπικοινωνίας καὶ αἰ ἐκτος τῆς Ἱ. Μονῆς ἐπισκέψεις συνιστοῦν αὐτόχρημα κοινωνίαν αὐτῶν, ἅτινα ἀπηρνήθη ὁ Μοναχός. Ἡ ἀναγκαία ἀλληλογραφία διεξάγεται ἐν γνώσει καὶ κατὰ βούλησιν τοῦ Ἡγουμένου. Ἐκ τῆς Ἱ. Μονῆς ἀνά δύο ἐξέρχονται οἱ ἀδελφοὶ διὰ τὰς χρεῖας φέροντες πάντοτε ἀρτίαν ἐνδυμασίαν, διάγοντες μετὰ σοβαρότητος καὶ συνέσεως. Οὐδεὶς δικαιωματικῶς ζητεῖ δι' οἰονδήποτε λόγον ἀδειαν ἐξόδου ἐκ τῆς Ἱ. Μονῆς.

Ἄρθρον 18

Πειθαρχικὸς ἐλεγχος

α) Ὁ πειθαρχικὸς ἐλεγχος ἀσκεῖται κατὰ πρῶτον λόγον καὶ ἐν παντὶ ὑπὸ τοῦ Ἡγουμένου, ὅστις καὶ ἐπιβάλλει τὰ ὑπὸ τῶν Ἱερῶν Κανόνων προβλεπόμενα ἐπιτίμια μετὰ διακρίσεως καὶ ἀγάπης, ἀποβλέπων εἰς τὴν διόρθωσιν τοῦ σφάλλοντος ἀδελφοῦ.

β) Εἰς περίπτωσιν ὑποτροπῆς ἢ βαθυτέρου τυχόν παραπτώματος, τὸν πειθαρχικὸν ἐλεγχον ἀσκεῖ τὸ Ἡγουμενοσυμβούλιον.

γ) Ἐὰν δέ, ὃ μὴ γένοιτο, συμβῆ παράπτωμα ἐπισῦρον καὶ κανονικὰς κυρώσεις ἢ ἀπειλοῦν τὴν εὐρυθμον λειτουργίαν τῆς Ἱ. Μονῆς, τότε ἐπιλαμβάνεται τοῦ θέματος ἡ Σύναξις τῆς Ἀδελφότητος.

Αἱ συνήθως ἐπιβαλλόμεναί ποιναὶ εἶναι αἰ κάτωθι:

1. Παραίνεσις καὶ νουθεσία ἢ καὶ ἐπιτίμησις τοῦ παρεκτραπέντος ἀδελφοῦ κατ' ἴδιαν.

2. Ἐπίπληξις ἐνώπιον τοῦ Ἡγουμ/λίου.

3. Ἐπίπληξις ἐνώπιον τῆς Ἀδελφότητος.

4. Ἐπιβολὴ ἐπιτίμιου, ἤτοι ὠρισμένος ἀριθμὸς κομβοσχοινίων ἢ γονυκλισιών.

5. Ἀποχὴ ἐκ τῆς κοινῆς Τραπέζης ἐπὶ ὠρισμένης ἡμέρας.

6. Παῦσις ἀπὸ τυχόν διακόνημα.

7. Ὑποβιβασμὸς εἰς τὴν ἱεραρχικὴν σειράν, προσωρινὸς ἢ μόνιμος.

8. Ἐκπτώσις ἀπὸ τοῦ ἀξιώματος τοῦ Ἡγουμενοσυμβούλου.

9. Προσωρινὴ ἀποβολὴ ἀπὸ τὴν Ἱ. Μονήν, διαρκείας μέχρις ἑξ μηνῶν, μετ' ἐγκλεισμοῦ εἰς ἑτέραν Μονήν.

10. Ὅριστικὴ ἀποβολὴ τοῦ ἀδελφοῦ ἐκ τῆς Ἱ. Μονῆς, εἰς περίπτωσιν σοβαρᾶς παρεκτροπῆς, τῇ ἐγκρίσει τοῦ οἰκείου Μητροπολίτου.

δ) Βαρυτέραν τῶν ἀνωτέρω ποινῶν δύναται νὰ ἐπιβάλλῃ μόνον ὁ οἰκείος Μητροπολίτης, βάσει τοῦ Νόμου περὶ Ἐκκλησιαστικῶν Δικαστηρίων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΣΤ'

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ

Ἄρθρον 19

Πρόσοδοι

Αἱ πρόσοδοι τῆς Ἱερᾶς Μονῆς προέρχονται:

α) Ἐκ τῆς πωλήσεως κηροῦ.

β) Ἐκ πάσης φύσεως δωρεῶν, εἰσφορῶν, κληρονομιῶν κ.λπ.

γ) Ἐκ τῆς καλλιεργείας τῆς ἀγροτικῆς ἐκτάσεως.

δ) Ἐκ τῆς πωλήσεως βιβλίων, ἐργοχειρῶν κ.λπ.

ε) Ἐκ κρατικῶν ἐπιχορηγήσεων.

στ) Ἐξ ἐνοικίων.

ζ) Ἐκ πάσης χρηστῆς καὶ νομίμου πηγῆς.

Ἄρθρον 20

Διάθεσις προσόδων

Αἱ πρόσοδοι τῆς Ἱερᾶς Μονῆς διατίθενται:

α) Διὰ τὰς πάσης φύσεως ἀνάγκας τῶν ἀδελφῶν (διατροφήν, ἐνδυμασίαν, ἰατροφαρμακευτικὴν περίθαλψιν κ.τ.δ.).

β) Διὰ τὴν συντήρησιν καὶ ἐπέκτασιν τῶν κτιριακῶν ἐγκαταστάσεων.

γ) Διὰ τὴν προμήθειαν καὶ συντήρησιν πάντων τῶν συντελούντων εἰς τὴν εὐρυθμον λειτουργίαν τῆς Ἱερᾶς Μονῆς.

δ) Διὰ τὴν φιλοξενίαν τῶν προσκυνητῶν.

ε) Δι' ἐλεημοσύνην καὶ ἄλλας ἐκδηλώσεις ἀγάπης.

Διὰ πᾶσαν δαπάνην μὴ περιλαμβανομένην μεταξὺ τῶν ἀνωτέρω ἀποφασίζει τὸ Ἡγουμενοσυμβούλιον.

27. Μ. Βασιλ. Ὅροι κατὰ πλάτος 32,1, ΡΓ. 31,1, 996 Α.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ζ'

ΓΕΝΙΚΑΙ ΜΕΤΑΒΑΤΙΚΑΙ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Άρθρον 21

Έγκρισει του Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Κορίνθου δύναται ή Ίερά Μονή να ίδρύση εντός των ορίων της Ίεράς Μητροπόλεως Κορίνθου Μετόχιον είτε εξ ύπαρχής είτε εις κατάλληλον κτήμα εξ αυτών άτινα θα περιέλθουν εις την Ί. Μονήν μετά την λήξιν των δικαστικών αγώνων.

Δι' άποφάσεως της Άδελφότητος λαμβανομένης δια πλειοψηφίας των 2/3 του συνόλου άριθμού των μελών αυτής, δύναται να μεταφερθή ή έδρα της Ί. Μονής εις έν των μετοχίων αυτής, μηδόλωσ μεταβαλλομένου έκ της τοιαύτης μεταφοράς του ίσχύοντος νομικού καθεστώτος αυτής.

Τά μετόχια άποτελοϋν άπλά έξαρτήματα της Ί. Μονής και έχουν με αυτήν μίαν ένιαίαν νομικήν ύπόστασιν.

Άρθρον 22

Πάν θέμα μη προβλεπόμενον υπό του παρόντος Έσωτερικού Κανονισμού ρυθμίζεται υπό του Ήγουμενοσυμβουλίου.

Άρθρον 23

Έάν παραστή ανάγκη τροποποιήσεως, συμπληρώσεως ή και καταργήσεως άρθρου ή και άρθρων τινών έκ των μη θεμελιωδών του παρόντος Έσωτερικού Κανονισμού, άποφασίζει ή Άδελφότης, κατόπιν ήτιολογημένης εισηγήσεως του Ήγουμενοσυμβουλίου, έφ' όσον συμφωνήσουν πρός τούτο τά 2/3 των μελών αυτής. Τών τροποποιήσεων τούτων λαμβάνει γνώσιν ό Μητροπολίτης δια την ύπ' αυτού τε και της Ίεράς Συνόδου έγκρισιν.

Άρθρον 24

α) Μέχρι της συμπληρώσεως του προβλεπομένου υπό του άρθρου 39 § 5 του Νόμου 590/1977 άριθμού των μελών της Άδελφότητος δια την έκλογήν των Μελών του Ήγουμενοσυμβουλίου, τά μέλη αυτού διορίζονται κατά τάς διατάξεις του άρθρου τούτου.

β) Άμα τή συμπληρώσει του προβλεπομένου ως άνωτέρω άριθμού των μελών της Άδελφότητος ή σύναξις συγκαλουμένη εντός μηνός έπικυροί και άναγνωρίζει τον ήδη έγκατεστημένον υπό του Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Κορίνθου κ.κ. Παντελεήμονος Ήγούμενον συμφώνως των διαλαμβανομένων έν τω άρθρω 1 του παρόντος Έσωτερικού Κανονισμού και προβαίνει εις την έκλογήν μελών του Ήγουμενοσυμβουλίου κατά τάς διατάξεις του παρόντος.

Άρθρον 25

Ή ίσχύς του παρόντος Έσωτερικού Κανονισμού άρχεται άπό της δημοσιεύσεώς του εις τό περιοδικόν «ΕΚΚΛΗΣΙΑ».

Έν τή Ίερά Μονή Άναστάσεως Χριστού τή 30ή Ίανουαρίου 1996.

ΤΟ ΗΓΟΥΜΕΝΟΣΥΜΒΟΥΛΙΟΝ

Ό Ήγούμενος

Άρχιμ. Άγάπιος Δρίτσας

Ό Γραμματεϋς

Άρχιμ. Χρυσόστομος Πιντέρης

Ό Οικονόμος

Μοναχός Πρόδρομος Άντωνίου.

ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ ΝΑΥΠΑΚΤΟΥ ΚΑΙ ΑΓΙΟΥ ΒΛΑΣΙΟΥ

ΠΡΑΞΙΣ ΙΒ'

Περί συστάσεως Έκκλησιαστικού Ίδρύματος υπό την έπωνυμίαν: «ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΟΝ, ΜΟΡΦΩΤΙΚΟΝ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΝ ΚΕΝΤΡΟΝ ΙΕΡΑΣ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ ΝΑΥΠΑΚΤΟΥ ΚΑΙ ΑΓΙΟΥ ΒΛΑΣΙΟΥ».

Έχοντες ύπ' όψει:

1. Τάς διατάξεις των άρθρων 29 παράγρ. 2 και 67 του Ν. 590/1977 «Περί Καταστατικού Χάρτου της Έκκλησίας της Έλλάδος» έν συνδυασμῶ πρός τό άρθρον 20 παρ. 2 του ύπ' άριθμ. 1/1969 Κανονισμού της Ίεράς Συνόδου (Φ.Ε.Κ. 185/τ. Α./1970).

2. Τάς πρός τό Χριστεπώνυμον πλήρωμα της

Ίεράς ήμών Μητροπόλεως ύποχρεώσεις.

3. Την ανάγκην έρεϋνης και διαφυλάξεως της ιστορικής κληρονομίας της περιοχής Ναυπακτίας.

4. Την άπό 29.3.1996 Πρότασιν ήμών πρός την Ίεράν Σύνοδον.

5. Την άπό 3.5.1996 Έγκριτικήν Άπόφασιν της Δ.Ι.Σ.

Άποφασίζομεν

Συνιστώμεν έν Ναυπάκτῳ Έκκλησιαστικόν Ίδρυμα, τελούν υπό την έποπτείαν της Ίεράς Μητροπόλεως, και φέρον την έπωνυμίαν: «ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΟΝ, ΜΟΡΦΩΤΙΚΟΝ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΝ ΚΕΝΤΡΟΝ ΙΕΡΑΣ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ ΝΑΥΠΑΚΤΟΥ ΚΑΙ ΑΓΙΟΥ ΒΛΑΣΙΟΥ» με σκοπόν:

Α. Τὴν ἔρευναν, μελέτην καὶ παρουσίαισιν θεμάτων, τὰ ὅποια ἔχουν σχέσιν μέ:

τὸν χῶρον τῆς Ναυπακτίας καὶ τοῦ Ἁγίου Βλασίου,

τὸν Βυζαντινὸν Πολιτισμὸν μας,

τὴν Τουρκοκρατίαν καὶ τοὺς Νεωτέρους Χρόνους,

τὴν Ἱστορίαν, ὀργάνωσιν καὶ δρᾶσιν τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Ναυπάκτου καὶ τοῦ Μητροπολιτικοῦ Δικαστηρίου αὐτῆς ἀνά τοὺς αἰῶνας καὶ τὴν ἀπόκτησιν τοῦ ἀρχείου τούτου.

Β. Τὴν διοργάνωσιν καὶ ὑλοποιήσιν διαφόρων πολιτιστικῶν καὶ πολιτισμικῶν ἐκδηλώσεων, αἱ ὅποια θὰ στοχεύουν εἰς τὴν ἀναβάθμισιν τοῦ πολιτιστικοῦ καὶ πνευματικοῦ ἐπιπέδου τῶν κατοίκων τῆς περιοχῆς.

Τὸ Ἴδρυμα εἶναι Νομικὸν Πρόσωπον Ἰδιωτικοῦ Δικαίου (Ν.Π.Ι.Δ.) καὶ τὰ ἀφορῶντα εἰς τὴν λειτουργίαν του ρυθμίζονται διὰ τοῦ κατωτέρου Κανονισμοῦ.

Ἡ παρούσα νὰ δημοσιευθῆ εἰς τὴν Ἐφημερίδα τῆς Κυβερνήσεως καὶ τὸ περιοδικὸν «ΕΚΚΛΗΣΙΑ».

Ἐν Ναυπάκτῳ τῇ 10ῃ Μαΐου 1996

Ο ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΣ

† Ὁ Ναυπάκτου καὶ Ἁγίου Βλασίου ΙΕΡΟΘΕΟΣ

ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ

ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΤΟΥ ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΟΥ, ΜΟΡΦΩΤΙΚΟΥ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΥ ΚΕΝΤΡΟΥ ΤΗΣ ΙΕΡΑΣ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ ΝΑΥΠΑΚΤΟΥ ΚΑΙ ΑΓΙΟΥ ΒΛΑΣΙΟΥ.

Ἄρθρον 1

Ἰδρύεται εἰς τὴν Ἱερὰν Μητρόπολιν Ναυπάκτου καὶ ὑπὸ τὴν ἐποπτείαν αὐτῆς ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΟΝ, ΜΟΡΦΩΤΙΚΟΝ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΝ ΚΕΝΤΡΟΝ μὲ ἔδραν τὴν πόλιν τῆς Ναυπάκτου.

Ἄρθρον 2

Σκοπὸς τοῦ Κέντρου αὐτοῦ εἶναι:

Α. Ἡ ἔρευνα, μελέτη καὶ παρουσιάσις θεμάτων, τὰ ὅποια ἔχουν σχέσιν μέ:

α) Τὸν χῶρον τῆς Ναυπάκτου καὶ τοῦ Ἁγίου Βλασίου.

β) Τὸν Βυζαντινὸν Πολιτισμὸν μας.

γ) Τὴν Τουρκοκρατίαν καὶ τοὺς Νεωτέρους Χρόνους.

δ) Τὴν Ἱστορίαν, ὀργάνωσιν καὶ δρᾶσιν τῆς Μητροπόλεως Ναυπάκτου καὶ τοῦ Μητροπολιτικοῦ Δικαστηρίου αὐτῆς ἀνά τοὺς αἰῶνας καὶ τὴν ἀπόκτησιν τοῦ ἀρχείου τούτου.

Β. Ἡ διοργάνωσις καὶ ὑλοποιήσις διαφόρων πολιτιστικῶν καὶ πολιτισμικῶν ἐκδηλώσεων, αἱ ὅποια θὰ στοχεύουν εἰς τὴν ἀναβάθμισιν τοῦ πολιτιστικοῦ καὶ πνευματικοῦ ἐπιπέδου τῶν κατοίκων τῆς περιοχῆς.

Ἄρθρον 3

Τὸ Κέντρον τοῦτο θὰ στεγασθῆ εἰς τὸ ὑπὸ κατασκευὴν κτίριον τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως εἰς τὴν Παλαιοπαναγιά (ὄσιος Δαυίδ) Ναυπάκτου καὶ θὰ διαθέτῃ Βιβλιοθήκην, Αἴθουσαν Συνάξεων, Ξενῶνες, Ἐστιατόριον, θὰ ἀναπτύσῃ δὲ καὶ πάσαν ἄλλην δραστηριότητα καὶ προσφορὰν, κατάλληλον διὰ τὴν ἐπίτευξιν τῶν σκοπῶν τοῦ Κέντρου.

Ἄρθρον 4

Τὸ Κέντρον διοικεῖται ὑπὸ πενταμελοῦς (5) Διοικητικοῦ Συμβουλίου ἀπαρτιζομένου: α) ἐκ τοῦ Μητροπολίτου Ναυπάκτου καὶ Ἁγίου Βλασίου ὡς Προέδρου, ἀναπληρουμένου ὑπὸ τοῦ νομίμου ἀναπληρωτοῦ αὐτοῦ, καὶ β) ἐκ τεσσάρων λαϊκῶν μελῶν, διακρινομένων διὰ τὰ πνευματικά των ἐνδιαφέροντα, τὴν ἐπιστημονικὴν αὐτῶν κατάρτισιν καὶ ὠριμότητα.

Ἄπαντα τὰ ἀνωτέρω μέλη διορίζονται ὑπὸ τοῦ Μητροπολιτικοῦ Συμβουλίου, προτάσει τοῦ Μητροπολίτου διὰ μίαν τριετίαν.

Οἱ διορισθέντες δύνανται νὰ ἐπαναδιορισθοῦν.

Τὸ Δ.Σ. τοῦ Κέντρου συγκροτεῖται εἰς σῶμα κατὰ τὴν πρώτην Συνεδρίαν καὶ ἐκλέγει τὸν Ἀντιπρόεδρον, τὸν Ταμίαν καὶ τὸν Γραμματέα. Τὸ ἀξίωμα τῶν μελῶν τοῦ Δ.Σ. εἶναι τιμητικὸν καὶ ἄμισθον.

Ἄρθρον 5

Ἄρμοδιότητες τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου

1. Τὸ Διοικητικὸν Συμβούλιον ἔχει τὰς ὡς κάτωθι ἀρμοδιότητας:

α) Ἀποφασίζει διὰ πᾶν θέμα ἀφορὸν εἰς τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν σκοπῶν αὐτοῦ.

β) Συνεργάζεται μετὰ τῶν διαφόρων πολιτιστικῶν καὶ ἐπιστημονικῶν συλλόγων, ὡς ἐπίσης μετὰ τῆς τοπικῆς αὐτοδιοικήσεως καὶ τοὺς τοπικοὺς φορεῖς διὰ τὴν προαγωγὴν καὶ ἐπίτευξιν τῶν σκοπῶν τοῦ Κέντρου.

γ) Καταρτίζει τὸν ἐτήσιον προϋπολογισμὸν καὶ ἀπολογισμὸν αὐτοῦ, καὶ ὑποβάλλει τούτους πρὸς ἔγκρισιν εἰς τὸ Μητροπολιτικὸν Συμβούλιον.

δ) Μεριμνᾷ διὰ τὴν ἐξεύρεσιν οικονομικῶν πόρων, ἀπαραιτήτων διὰ τὴν ὁμαλὴν λειτουργίαν τοῦ Κέντρου.

ε) Ἀποφασίζει διὰ πᾶν ἕτερον θέμα, τὸ ὁποῖον δὲν προβλέπεται εἰς τὸν παρόντα Κανονισμὸν.

2. Τὸ Δ.Σ. συνέρχεται τακτικῶς μὲν κατὰ μῆνα, ἐκτάκτως δὲ ὡσάκις παρίσταται ἀνάγκη, κατόπιν προσκλήσεως τοῦ Προέδρου.

Αἱ ἀποφάσεις λαμβάνονται κατὰ πλειοψηφίαν. Εἰς περίπτωσιν ἰσοψηφίας ὑπερισχύει ἡ ψήφος τοῦ Προέδρου.

Άρθρον 6

Τὸ Πνευματικὸν - Πολιτιστικὸν Κέντρον διατηρεῖ τὰ κάτωθι διαχειριστικὰ βιβλία:

Βιβλίον Πρωτοκόλλου, Πρακτικῶν Δ.Σ., Ταμείου, Γραμμάτια εἰσπράξεων καὶ Ἐντάλματα πληρωμῶν.

Ἄπαντα τὰ ἀνωτέρω βιβλία θεωροῦνται ὑπὸ τῆς Ἱ. Μητροπόλεως Ναυπάκτου.

Άρθρον 7

Πόροι τοῦ Πνευματικοῦ Κέντρου εἶναι:

1. Ἐτησίαι ἐπιχορήγησις τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Ναυπάκτου, τῶν Ἱερῶν Ναῶν καὶ Μονῶν.

2. Κρατικαὶ ἢ ἄλλαι ἐπιχορηγήσεις Φυσικῶν καὶ Νομικῶν Προσώπων.

3. Δωρεαί, κληρονομίαι, καὶ κληροδοσίαι ὑπὲρ τοῦ Κέντρου.

4. Συνδρομαὶ φίλων τοῦ ἰδρύματος.

5. Πᾶν ἕτερον ἔσοδον προερχόμενον ἐκ πάσης νομίμου πηγῆς.

Άρθρον 8

Οἱ ἀνωτέρω πόροι μὲ ἀπόφασιν τοῦ Δ.Σ. διατίθενται:

1. Διὰ τὸν ἐξοπλισμὸν τοῦ Ἰδρύματος.

2. Διὰ τὴν προμήθειαν βιβλίων καὶ διοργανῶσιν συνεδρίων, ἑορτῶν καὶ ἐκδηλώσεων.

3. Διὰ τὰς δαπάνας συντηρήσεως καὶ λειτουργίας τοῦ Ἰδρύματος.

4. Διὰ τὴν ἀμοιβὴν τοῦ προσληφθησομένου προσωπικοῦ.

5. Διὰ τὴν ἐκδοσιν βιβλίων καὶ χρηματοδότησιν ἐδικῶν προγραμμάτων.

Άρθρον 9

Τὸ Κέντρον ἔχει ἰδικὴν του σφραγίδα εἰς τὴν ὁποίαν γράφεται: «ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ ΝΑΥΠΑΚΤΟΥ ΚΑΙ ΑΓΙΟΥ ΒΛΑΣΙΟΥ - ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΟΝ ΜΟΡΦΩΤΙΚΟΝ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΝ ΚΕΝΤΡΟΝ».

Άρθρον 10

Δωρηταὶ - Εὐεργέται

Τὸ Δ.Σ. τοῦ Κέντρου δύναται νὰ ἀνακηρύξη Δωρητὰς καὶ Εὐεργέτας, εἴτε ἐν ζωῇ, εἴτε μετὰ θάνατον, τῇ ἐγκρίσει τοῦ Μητροπολίτου Ναυπάκτου καὶ Ἁγίου Βλασίου.

Άρθρον 11

Ἐπὶ παντὸς θέματος μὴ διαλαμβανομένου εἰς τὸν παρόντα Κανονισμὸν ἀποφασίζει τὸ Δ.Σ. τοῦ Κέντρου, τῇ ἐγκρίσει τοῦ Μητροπολιτικοῦ Συμβουλίου.

Άρθρον 12

Ὁ παρὼν Κανονισμὸς τροποιεῖται δι' Ἀποφά-

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Άρχιεπισκοπὴ Ἀθηνῶν

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τῶν ἄρθρων 37, πργρ. 2 καὶ 67 τοῦ Ν. 590/1977, «Περὶ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος», ὡς καὶ τὰς διατάξεις τῶν ἄρθρων 33 καὶ 34 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2/1969 Κανονισμοῦ «Περὶ ἱερῶν Ναῶν, Ἐνοριῶν καὶ Ἐφημερίων», προκειμένου, ἵνα προβῶμεν εἰς ἀνακήρυξιν ὑποψηφίου πρὸς πλήρωσιν κενῆς θέσεως τακτικοῦ Ἐφημερίου ἐν τῷ Ἱερῷ Ναῷ

Ἁγίας Μαύρας Ἡλιοπόλεως καλοῦμεν τοὺς βουλομένους, ἵνα καταλάβωσιν τὴν Ἐφημεριακὴν ταύτην θέσιν καὶ ἔχοντας τὰ ὑπὸ τοῦ ἄρθρου 34/1α τοῦ αὐτοῦ ὡς ἄνω Κανονισμοῦ προβλεπόμενα κανονικὰ καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης ὑποβάλωσιν ἡμῖν τὰ νενομισμένα δικαιολογητικὰ διὰ τὰ περαιτέρω.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 31ῃ Μαΐου 1996

† Ὁ Ἀθηνῶν ΣΕΡΑΦΕΙΜ

σεως τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου, ἐγκρινομένης ὑπὸ τοῦ οἰκείου Μητροπολιτικοῦ Συμβουλίου.

Άρθρον 13

Τὸ Κέντρον καταργεῖται δι' ἀποφάσεως τοῦ Μητροπολιτικοῦ Συμβουλίου, ὅταν δὲν συμπληρώνει τὰς ἐκκλησιολογικὰς προϋποθέσεις αὐτοῦ, ὅταν παρεκκλίνει τοῦ σκοποῦ ἢ ὅταν καθίσταται ἀνέφικτος ἢ λειτουργία αὐτοῦ. Πᾶν κινητὸν καὶ ἀκίνητον περιουσιακὸν στοιχεῖον, ἀκόμη καὶ οικονομικόν, περιέρχεται εἰς τὸ Νομικὸν Πρόσωπον τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Ναυπάκτου καὶ Ἁγίου Βλασίου.

Άρθρον 14

Ὁ παρὼν Κανονισμὸς ἰσχύει ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεώς του εἰς τὸ ἐπίσημον δελτίον «ΕΚΚΛΗΣΙΑ» καὶ εἰς τὴν Ἐφημερίδα τῆς Κυβερνήσεως.

Άρθρον 15

Ἀπὸ τὰς διατάξεις τοῦ Κανονισμοῦ αὐτοῦ προκαλεῖται δαπάνη εἰς βάρος τοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ Νομικοῦ Προσώπου τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Ναυπάκτου καὶ Ἁγίου Βλασίου, τὸ ὕψος τῆς ὁποίας δὲν δύναται νὰ προσδιορισθῇ.

Ἐν Ναυπάκτῳ τῇ 10ῃ Μαΐου 1996

Ο ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΣ

† Ὁ Ναυπάκτου καὶ Ἁγίου Βλασίου ΙΕΡΟΘΕΟΣ

Ίερά Μητρόπολις Μεσογαίας και Λαυρεωτικής

Έχοντες υπ' όψει τὰς διατάξεις τοῦ ἄρθρου 38 παρ. 2 τοῦ Ν. 590/1977 «Περὶ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος» καὶ τῶν ἄρθρων 33 - 37 τοῦ υπ' ἀριθ. 2/1969 Κανονισμοῦ τῆς Ἱεράς Συνόδου «Περὶ ἱερῶν Ναῶν, Ἑνοριῶν καὶ Ἐφημερίων», προκειμένου νὰ πληρώσωμεν τὴν κενὴν ὀργανικὴν θέσιν τακτικοῦ ἐφημερίου τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ

Ἁγίων Κωνσταντίνου καὶ Ἑλένης Ἀρτέμιδος καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ κανονικὰ καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης ὑποβάλωσιν ἡμῖν τὰ ἀπαιτούμενα δικαιολογητικὰ διὰ τὴν κατάληψιν τῆς ἀνωτέρω κενῆς θέσεως.

Ἐν Σπάτα τῆ 25ῃ Μαΐου 1996

† Ὁ Μεσογαίας καὶ Λαυρεωτικῆς ΑΓΑΘΟΝΙΚΟΣ

Ίερά Μητρόπολις Μεγάρων καὶ Σαλαμίνος

Έχοντες υπ' όψει τὰς διατάξεις: α) τῶν ἄρθρων 38, παράγρ. 2 καὶ 67 τοῦ Ν. 590/1977, β) τοῦ Ν. Δ. 1398/1973, γ) τοῦ Ν. 673/1977 καὶ προκειμένου ἵνα προβῶμεν εἰς ἀνακήρυξιν ὑποψηφίου πρὸς πληρωσὴν τῆς κενῆς θέσεως τακτικοῦ Διακόνου ἐν τῷ ἱ. ναῷ

Ἁγίων Κωνσταντίνου καὶ Ἑλένης Μάνδρας καλοῦμεν τοὺς βουλομένους ἵνα καταλάβωσι τὴν Διακονικὴν ταύτην θέσιν καὶ ἔχοντας τὰ ὑπὸ τοῦ υπ' ἀριθ. 2/1969 Κανονισμοῦ «Περὶ ἱερῶν Ναῶν, Ἑνοριῶν καὶ Ἐφημερίων» προβλεπόμενα κανονικὰ καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης ὑποβάλωσιν ἡμῖν τὰ νενομισμένα δικαιολογητικὰ διὰ τὰ περαιτέρω.

Ἐν Μεγάροις τῆ 28ῃ Μαΐου 1996

† Ὁ Μεγάρων καὶ Σαλαμίνος ΒΑΡΘΟΛΟΜΑΙΟΣ

Ίερά Μητρόπολις Ἄρτης

Έχοντες υπ' όψει τὰς διατάξεις τοῦ ἄρθρου 38 παρ. 2 τοῦ Ν. 590/1977 «Περὶ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος» καὶ τῶν ἄρθρων 33 - 37 τοῦ υπ' ἀριθ. 2/1969 Κανονισμοῦ τῆς Ἱεράς Συνόδου «Περὶ ἱερῶν Ναῶν, Ἑνοριῶν καὶ Ἐφημερίων», προκειμένου νὰ πληρώσωμεν τὴν κενὴν ὀργανικὴν θέσιν τακτικοῦ ἐφημερίου τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ

Ἁγίας Βαρβάρας Ἀστροχωρίου καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ κανονικὰ καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης ὑποβάλωσιν ἡμῖν τὰ ἀπαιτούμενα δικαιολογητικὰ διὰ τὴν κατάληψιν τῆς ἀνωτέρω κενῆς θέσεως.

Ἐν Ἄρτῃ τῆ 4ῃ Ἰουνίου 1996

† Ὁ Ἄρτης ΙΓΝΑΤΙΟΣ

« ΕΚΚΛΗΣΙΑ »

ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΟΝ ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ
ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
ΒΡΑΒΕΙΟΝ ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ ΑΘΗΝΩΝ

Τηλ. καὶ Fax 72.18.308

ΕΠΟΠΤΕΥΟΥΣΑ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

- † Ὁ Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος ΣΕΡΑΦΕΙΜ
† Ὁ Δράμας ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ
† Ὁ Νεαπόλεως καὶ Σταυρουπόλεως ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ
† Ὁ Ἀργολίδος ΙΑΚΩΒΟΣ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

Ὁμότ. Καθηγ. ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ Δ. ΘΕΟΔΩΡΟΥ
Ἄρχων Διδάσκαλος τοῦ Εὐαγγελίου τῆς Μ.Χ.Ε.
Τακτικὸν Μέλος τῆς «Εὐρωπαϊκῆς Ἀκαδημίας
τῶν Ἐπιστημῶν καὶ τῶν Τεχνῶν»

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Εὐαγγέλου Δ. Θεοδώρου, Ἡ ποιότης τῶν τηλεοπτικῶν προγραμμάτων.

Μητροπ. Μεσσηνίας Χρυσοστόμου, Ὁ ἐπίσκοπος κατὰ τὰς «Διαταγὰς τῶν Ἁγίων Ἀποστόλων».

Μητροπ. Κερκύρας Τιμοθέου, Ἡ διακονία τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος εἰς τὴν Ρωσία καὶ τὶς Παρευξείνιες περιοχάς.

Μητροπ. Λαοδικείας Ἰακώβου, Ὁ θεῖος διάλογος.

Ἐπισκ. Διανλείας Δαμασκηνοῦ, Ὁ Φθιώτιδος Δαμασκηνοῦς (1914-1996).

Στάθη Ν. Κεραΐδη, Ὁ ἐκκλησιαστικὸς Τύπος τῆς Ἱ. Μητροπόλεως Φιλίππων, Νεαπόλεως καὶ Θάσου.

Παναγιώτη Ἄρ. Ὑφαντή, Ὁ πνευματικὸς κόσμος στὸ ἔργο Γρηγορίου τοῦ Θεολόγου.

Παρατηρήσεις καὶ Σχόλια.

Ἐκκλησιαστικὰ Χρονικά.

Πράξεις συστάσεως Ἐκκλησιαστικῶν Ἰδρυμάτων.

Παράρτημα.